

ผลการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่ (เวชพันธุ์อนุสรณ์)
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2556

**The Effects of Cooperative Learning with the Use of STAD Technique on
Learning Achievement in the Topic of Finance, Treasury and
International Commerce of Mathayom Suksa V Students at
Wat Pho Phak Hai (Wetchaphan Anusorn) School
in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province**

Mr. Phana Khrutthabut

An Independent Study in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห้ (เวชพันธุ์อนุสรณ์) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อและนามสกุล นายพนา ครุฑบุตร

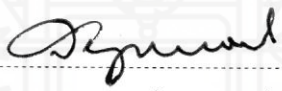
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน

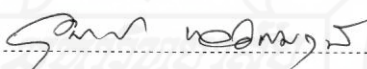
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สุมนทิพย์ บุญสมบัติ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2556

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุมนทิพย์ บุญสมบัติ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. อูมาพร หล่อสมถิติ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่ (เวชพันธุ์อนุสรณ์) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ศึกษา นายพนา ครูทบทวน รหัสนักศึกษ 2542103227 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์สุมนทิพย์ บุญสมบัติ
ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่ (เวชพันธุ์อนุสรณ์) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่ (เวชพันธุ์อนุสรณ์) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 20 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD เรื่อง การเงิน การคลัง และการค้าระหว่างประเทศ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่ (เวชพันธุ์อนุสรณ์) หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ การเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD มัธยมศึกษา

Independent Study title: The Effects of Cooperative Learning with the Use of STAD Technique on Learning Achievement in the Topic of Finance, Treasury and International Commerce of Mathayom Suksa V Students at Wat Pho Phak Hai (Wetchaphan Anusorn) School in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

Author: Mr. Phana Khrutthabut; **ID:** 2542103227;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Independent Study advisor: Sumontip Boonyasombati, Associate Professor;

Academic year: 2013

Abstract

The objective of this study was to compare learning achievements in the topic of Finance, Treasury and International Commerce of Mathayom Suksa V students at Wat Pho Phak Hai (Wetchaphan Anusorn) School in Phra Nakhon Si Ayutthaya province before and after learning under cooperative learning with the use of STAD technique.

The research sample consisted of 20 Mathayom Suksa V students at Wat Pho Phak Hai (Wetchaphan Anusorn) School in Phra Nakhon Si Ayutthaya province during the first semester of the 2013 academic year, obtained by cluster sampling. The employed research instruments were learning management plans for cooperative learning with the use of STAD technique in the topic of Finance, Treasury and International Commerce, and an achievement test for pre-testing and post-testing. The employed statistics for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, and t-test.

Research findings showed that the post-learning achievement in the topic of Finance, Treasury and International Commerce of Mathayom Suksa V students at Wat Pho Phak Hai (Wetchaphan Anusorn) School, who learned under cooperative learning with the use of STAD technique, was significantly higher than their pre-learning counterpart achievement at the .01 level.

Keywords: Cooperative learning, STAD technique, Mathayom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์สุมนทิพย์ บุญสมบัติ ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ได้ให้ความรู้และให้คำแนะนำช่วยเหลือไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดี สม่าเสมอตลอดมา นอกจากนี้ผู้จัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระได้รับความกรุณาจาก รองผู้อำนวยการสุภา ผ่องบุบผ อาจารย์อริดา บุญขยายและอาจารย์สุกัญญา กลิ่นอ่อน ในการตรวจเครื่องมือการวิจัย ให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการศึกษาค้นคว้าอิสระและได้รับความอนุเคราะห์โปรแกรมในการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ จากนายถวัลย์ จันทร์เพ็ง สศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี และพระนครศรีอยุธยา เป็นอย่างดี

ความดีจากการดำเนินการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ขอมอบแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และท่านที่มีอุปการะในการช่วยให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

พนา ทรุฑบุตร

กันยายน 2556

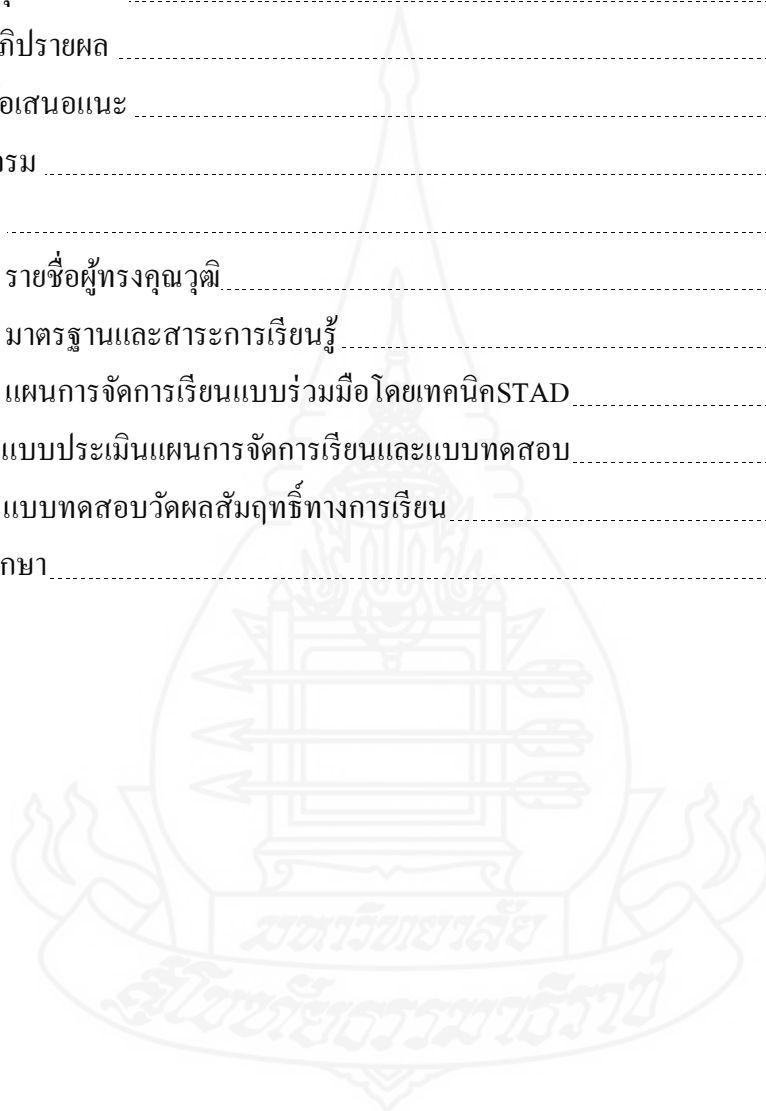

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	6
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ	13
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคSTAD	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	22
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
การวิเคราะห์ข้อมูล	25
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	28
สรุปการวิจัย	28
อภิปรายผล	29
ข้อเสนอแนะ	30
บรรณานุกรม	32
ภาคผนวก	36
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	37
ข มาตรฐานและสาระการเรียนรู้	39
ค แผนการจัดการเรียนแบบร่วมมือโดยเทคนิคSTAD	48
ง แบบประเมินแผนการจัดการเรียนและแบบทดสอบ	129
จ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	137
ประวัติผู้ศึกษา	145

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD	27

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป้าหมายของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไป เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลในวัยเรียนในระบบการเรียนในโรงเรียน หรือในสถานศึกษารูปแบบอื่น ในประเทศไทย การศึกษาขั้นพื้นฐานได้เรียงกันไปตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นประถมศึกษาปีที่หก) ไปจนจบชั้นมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่หก) การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมักใช้เวลาประมาณสิบสองปีเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงปลายของการศึกษาระดับนี้ เยาวชนที่สนใจศึกษาสายอาชีพแทนที่จะศึกษาสายสามัญ ก็อาจเลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ ซึ่งได้แก่ โรงเรียนอาชีวศึกษาระดับต้นต่างๆ ได้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป้าหมายหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

จากเป้าหมายดังกล่าวจะเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีส่วนช่วยให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร โดยเฉพาะในด้านของ

คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีส่วนช่วยให้สังคมอยู่อย่างสงบสุขมากขึ้นด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายที่ครูสังคมศึกษาจัดทำขึ้น

หลังจากเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 มาใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยได้สำรวจผลการเรียนนักเรียนที่จบหลักสูตรตามเกณฑ์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห้ (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนในปีการศึกษา 2553 คะแนนเฉลี่ย 40.92 ปีการศึกษา 2554 คะแนนเฉลี่ย 28.13 และปีการศึกษา 2555 คะแนนเฉลี่ย 34.78 จากข้อมูลดังกล่าวพบว่านักเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในปีการศึกษา 2554 ลดลงจากปีการศึกษา 2553 ประมาณ 12.79 ในปีการศึกษา 2555 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2554 ประมาณ 6.65 แต่ลดลงจากปีการศึกษา 2553 ประมาณ 6.14 และถ้าพิจารณาผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 – 2555 พบว่าไม่มีปีใดที่ผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบ ๗ มีระดับคะแนนเฉลี่ยถึงร้อยละ 50.00 และจากการศึกษาศึกษารายมาตรฐานพบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประกอบด้วย 5 สาระ สำคัญ คือ ศาสนา หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ จากการวิเคราะห์ผลการทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมปีการศึกษา 2555 พบว่าแต่ละสาระมีระดับคะแนนเฉลี่ยคือ สาระศาสนา มีระดับคะแนนเฉลี่ย 31.49 สาระ หน้าที่พลเมือง มีระดับคะแนนเฉลี่ย 43.03 สาระ เศรษฐศาสตร์มีระดับคะแนนเฉลี่ย 24.16 สาระ ประวัติศาสตร์ มีระดับคะแนนเฉลี่ย 36.06 สาระ ภูมิศาสตร์ มีระดับคะแนนเฉลี่ย 39.18 จากการนำคะแนนรายมาตรฐานทำการวิเคราะห์พบว่า สาระเศรษฐศาสตร์มีระดับคะแนนต่ำที่สุด

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ประกอบด้วย 5 สาระหลักคือ ศาสนา หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ โดยสถานศึกษากำหนดว่าจะเรียนใน 5 สาระ ในภาคเรียนใด ในระดับชั้นใดก็ได้โดยสถานศึกษาเป็นผู้กำหนด ผลปรากฏว่าสาระ เศรษฐศาสตร์ มีระดับผลการทดสอบต่ำที่สุดและสาระเศรษฐศาสตร์กำหนดให้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทุกปีการศึกษาของโรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห้ (เวชพันธุ์อนุสรณ์)

จากการที่สาระเศรษฐศาสตร์กำหนดให้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จึงนำผลการเรียนสำหรับนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห้(เวชพันธุอนุสรณ์) ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนที่จบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2554 และปีการศึกษา 2555 พบว่าคะแนนการทดสอบของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนสาระ เศรษฐศาสตร์ในปีการศึกษา 2554 มีระดับคะแนนเฉลี่ย 72.62 และปีการศึกษา 2555 มีระดับคะแนนเฉลี่ย 67.06 ปรากฏว่าลดลง 5.56 จากข้อมูลดังกล่าวพบว่ามาตรฐานที่ ๓ 3.2 (เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนประมาณ 13 คนหรือประมาณร้อยละ 41.94 ไม่ผ่านมาตรฐานจากการทดสอบครั้งที่ 1 ทำให้ผู้วิจัยต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยสมาชิกมีความสามารถแตกต่างกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ช่วยเหลือและแบ่งปันกัน เป็นการฝึกทักษะกระบวนการทางสังคม เช่น ทักษะกระบวนการกลุ่ม ทักษะการเป็นผู้นำ และฝึกความรับผิดชอบต่อตนเอง และรับผิดชอบสมาชิกกลุ่ม ความสำเร็จของสมาชิกทุกคนคือความสำเร็จของกลุ่ม การจัดการเรียนรู้โดยเทคนิค STAD นอกจากจะส่งผลในด้านความสำเร็จทางการเรียนของตนเอง และของกลุ่มแล้วยังส่งเสริมนักเรียนในด้านของการมีภาวะผู้นำ การมีสัมพันธภาพทางสังคม นักเรียนรู้จักการปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ของตนต่อกลุ่มทำให้เกิดการยอมรับ ช่วยเหลือ เป็นการปลูกฝังทางด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงทำการศึกษาวิธีเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนสาระ เศรษฐศาสตร์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้สูงขึ้นในที่นี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD เพื่อใช้ในการยกผลสัมฤทธิ์สาระ เศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD เป็นเทคนิคเริ่มต้นของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการจัดการเรียนโดยเทคนิคSTAD เป็นการจัดการเรียนที่เหมาะสมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD

3. สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้เทคนิคSTAD สูงกว่าก่อนเรียน

4. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

4.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่ (เวชพันธุ์อนุสรณ์) อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่ (เวชพันธุ์อนุสรณ์) อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม

4.3 เนื้อหา ที่ใช้ในการทดลองคือเรื่องการเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เวลาดทดลองทั้งหมด 12 ชั่วโมง ประกอบด้วยเนื้อหาจำนวนชั่วโมงดังนี้

4.3.1 การเงิน	3	ชั่วโมง
4.3.2 การคลัง	3	ชั่วโมง
4.3.3 การค้าระหว่างประเทศ(1)	3	ชั่วโมง
4.3.4 การค้าระหว่างประเทศ(2)	3	ชั่วโมง

4.4 ตัวแปร ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

- 4.4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD
4.4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD (STUDENT TEAMS-ACHIEVEMENT DIVISION) เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่จัดให้นักเรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

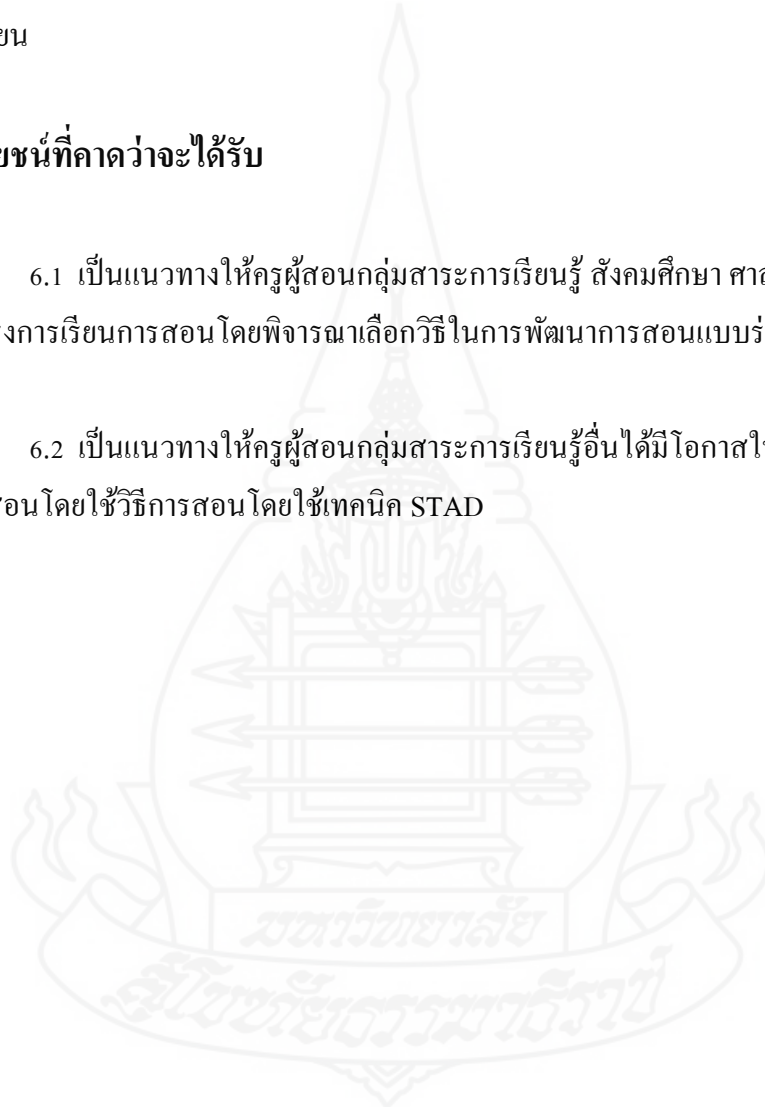
มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนและการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส32103 เรื่อง การเงิน การคลัง และการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้ปรับปรุงการเรียนการสอน โดยพิจารณาเลือกวิธีในการพัฒนาการสอนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD

6.2 เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ได้มีโอกาสนในการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการสอนโดยใช้เทคนิค STAD

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัยเรื่องผลการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD เรื่องการเงิน การคลัง และการค้าระหว่างประเทศ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่(เวชพันธุอนุสรณ์) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่(เวชพันธุอนุสรณ์)
3. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
4. การจัดการเรียนโดยใช้เทคนิคSTAD
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูจะต้องศึกษาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง คือมาตรฐานสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 คือ มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อให้รู้ขอบเขตของการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าว

1.1 จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ ซึ่งกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1.1.1 มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

1.1.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

1.1.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.1.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

1.3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมี 5 สาระสำคัญ ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

รายละเอียดของมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สาระที่ 3 ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศและสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สาระที่ 3 ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ ปรากฏในภาคผนวก

มาตรฐานการเรียนรู้สาระ เศรษฐศาสตร์ ประกอบด้วยมาตรฐาน 2 ข้อ คือ

มาตรฐาน ส 3.1. เข้าใจและสามารถบริหารทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจในหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส 3.2. เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ในการศึกษาเอกสารเพื่อการวิจัยในครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะมาตรฐาน ส 3.2. และ โดยเฉพาะสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

มาตรฐานการเรียนรู้ ส. 3.2. เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห้(เวชพันธู์อนุสรณ์)

โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห้(เวชพันธู์อนุสรณ์)จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยยึดความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ดังนี้

2.1 จุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห้(เวชพันธู์อนุสรณ์) ใช้ลักษณะเดียวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 คือกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับนักเรียนเป็น 5 ด้านเมื่อจบหลักสูตร

2.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห้ (เวชพันธู์อนุสรณ์) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กำหนดไว้ 8 ข้อ แต่สำหรับหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห้(เวชพันธู์อนุสรณ์) กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพิ่มขึ้น 2 ข้อจากเดิม 8 ข้อเป็น 10 ข้อ ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ
9. มีความกตัญญู
10. อยู่อย่างพอเพียง

2.3 สาระการเรียนรู้ หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห้(เวชพันธุอนุสรณ์) กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พ.ศ. 2551 แต่สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห้(เวชพันธุอนุสรณ์) จัดทำสาระเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมากขึ้น สาระที่ทางโรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห้(เวชพันธุอนุสรณ์)จัดทำเป็นสาระเพิ่มเติม ดังนี้

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รหัสวิชา	ศ31201 ศาสนาเปรียบเทียบ
	ศ31202 ชุมชนศึกษา
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รหัสวิชา	ศ32201 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
	ศ32202 สังคมและวัฒนธรรมไทย
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รหัสวิชา	ศ33201 กฎหมายในชีวิตประจำวัน
	ศ33202 เหตุการณ์โลกปัจจุบัน

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิจัยเฉพาะในส่วนของสาระ เศรษฐศาสตร์ เพื่อการยกผลสัมฤทธิ์จากเดิมให้สูงขึ้นตามนโยบายของโรงเรียนและของเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 3 คือคะแนนเฉลี่ยสาระ เศรษฐศาสตร์จากปีการศึกษา 2555 อยู่ที่ระดับ 67.06 ปกติว่าลดลงจากปีการศึกษา 2554 ร้อยละ 5.56 และในปีการศึกษา 2556 นโยบายของโรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษากำหนดให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มผลสัมฤทธิ์ร้อยละ 5 หมายความว่าในปีการศึกษา 2556 คะแนนเฉลี่ยกลุ่มสาระ เศรษฐศาสตร์ ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70.41 สำหรับสาระ เศรษฐศาสตร์ ประกอบด้วยสาระต่าง ๆ ดังนี้

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระเศรษฐศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5

สาระการเรียนรู้

1. ระบบเศรษฐกิจของโลก
 - 1.1 ระบบเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน
 - 1.2 ตลาดและประเภทของตลาด
 - 1.3 การกำหนดราคา
 - 1.4 การกำหนดค่าจ้าง

- 1.5 บทบาทของรัฐในระบบเศรษฐกิจ
2. เศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.1 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในครอบครัว
 - 2.2 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน
 - 2.3 ปัญหาการพัฒนาประเทศ
 - 2.4 การพัฒนาประเทศโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. สหกรณ์
 - 3.1 วิวัฒนาการของสหกรณ์ในประเทศไทย
 - 3.2 ความหมาย ความสำคัญและหลักการของระบบสหกรณ์
 - 3.3 ประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย
 - 3.4 สหกรณ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจ
4. เศรษฐกิจชุมชน
 - 4.1 ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชน
 - 4.2 แนวทางการพัฒนาทางเศรษฐกิจของชุมชน
 - 4.3 การรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชน
5. การเงินและการคลัง
 - 5.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเงิน
 - 5.2 ภาวะการเงินและสถาบันการเงิน
 - 5.3 นโยบายการเงินของประเทศไทย
 - 5.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการคลัง
 - 5.5 การคลังท้องถิ่น
 - 5.6 การคลังภาครัฐ
6. การค้าระหว่างประเทศ
 - 6.1 ความรู้เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ
 - 6.2 นโยบายการค้าระหว่างประเทศ
 - 6.3 ปัญหาที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศ
 - 6.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของประเทศไทย
 - 6.5 ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในยุคโลกาภิวัตน์ต่อสังคมไทย
 - 6.6 โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของไทย

7. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

7.1 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

7.2 บทบาทขององค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

7.3 ปัจจัยที่นำไปสู่การประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

7.4 เหตุการณ์ที่นำไปสู่การพึ่งพาทางเศรษฐกิจ

7.5 ผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

7.5 ปัจจัยที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้และนักเรียนได้เรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ดังกล่าว โรงเรียนจึงได้บรรจุรายละเอียดของมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ข้างต้นในรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส.32103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1 หน่วยกิต

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส.32103

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง

หน่วยที่ / ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จำนวน / ชั่วโมง
หน่วยที่ 1 ระบบเศรษฐกิจของโลก	1.1 ระบบเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน 1.2 ตลาดและประเภทของตลาด 1.3 การกำหนดราคา 1.4 การกำหนดค่าจ้าง 1.5 บทบาทของรัฐในระบบเศรษฐกิจ	6
หน่วยที่ 2 เศรษฐกิจพอเพียง	2.1 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในครอบครัว 2.2 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน 2.3 ปัญหาการพัฒนาประเทศ 2.4 การพัฒนาประเทศโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	5
หน่วยที่ 3 สหกรณ์	3.1 วิวัฒนาการของสหกรณ์ในประเทศไทย 3.2 ความหมาย ความสำคัญและหลักการของระบบสหกรณ์ 3.3 ประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย 3.4 สหกรณ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจ	6

หน่วยที่ / ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จำนวน / ชั่วโมง
หน่วยที่ 4 เศรษฐกิจชุมชน	4.1 ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชน 4.2 แนวทางการพัฒนาทางเศรษฐกิจของชุมชน 4.3 การรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชน	5
หน่วยที่ 5 การเงินและการคลัง	5.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเงิน 5.2 ภาวะการเงินและสถาบันการเงิน 5.3 นโยบายการเงินของประเทศไทย 5.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการคลัง 5.5 การคลังท้องถิ่น 5.6 การคลังภาครัฐ	6
หน่วยที่ 6 การค้าระหว่าง ประเทศ	6.1 ความรู้เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ 6.2 นโยบายการค้าระหว่างประเทศ 6.3 ปัญหาที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศ 6.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ ของประเทศไทย 6.5 ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในยุคโลกาภิวัตน์ต่อ สังคมไทย 6.6 โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของไทย	6
หน่วยที่ 7 ความร่วมมือทาง เศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ	7.1 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ 7.2 บทบาทขององค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจ 7.3 ปัจจัยที่นำไปสู่การประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจ 7.4 เหตุการณ์ที่นำไปสู่การพึ่งพาทางเศรษฐกิจ 7.5 ผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ 7.5 ปัจจัยที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	6
รวม		40

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ

3.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ

คำว่า “Cooperative Learning” มีนักการศึกษาหลายท่านได้บัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยไว้อย่างหลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนแบบร่วมมือกันเป็นกลุ่ม การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน และการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ เป็นต้น สำหรับผู้วิจัยจะใช้คำว่า “การเรียนแบบร่วมมือ” นอกจากศัพท์ที่แตกต่างกันแล้วความหมายที่ใช้ยังมีความแตกต่างดังนี้

ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ (2544:4) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน โดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันและมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

ทิสนา แคมมณี (2545:98) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่าการเรียนแบบร่วมมือคือ การเรียนรู้ที่เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกัน ประมาณ 3-6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545:174) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้นหากแต่ต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม

จอห์นสัน (Johnson, 1991:55) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือกันเป็นกลุ่ม หมายถึง การเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มนักเรียน เช่น มีการอภิปราย การช่วยเหลือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson, อ้างใน ทิสนา แคมมณี 2545:98) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถ

แตกต่างกันทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายกลุ่ม สมาชิกที่มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม มีการฝึกและการใช้ทักษะการทำงานกลุ่มร่วมกัน ผลงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับผลงานของสมาชิกแต่ละบุคคลในกลุ่มสมาชิกต่างได้รับความสำเร็จร่วมกัน

จากการศึกษาความหมายของการเรียนแบบร่วมมือที่กล่าวไว้ข้างต้นสรุปได้ว่าการเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติร่วมกันโดยการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 4 คน ภายในกลุ่มนักเรียนจะมีนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน การทำงานกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองและรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน ความสำเร็จของสมาชิกทุกคนคือความสำเร็จของกลุ่ม

3.2 ขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542:35) ขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม กิจกรรมในขั้นเตรียมประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน และจัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ 3-6 ร ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจงวัตถุประสงค์ของบทเรียน การทำ-กิจกรรมร่วมกันและการฝึกฝนทักษะพื้นฐานจำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม
2. ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ในขั้นนี้ครูอาจกำหนดให้นักเรียนใช้เทคนิคต่าง ๆ กัน เช่น แบบ JIGSAW , TGT , STAD , TAI , CO-CO เป็นต้น ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง เทคนิคที่ใช้แต่ละครั้ง จะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่องในการเรียนครั้งหนึ่ง ๆ อาจต้องใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือหลาย ๆ เทคนิคประกอบกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียน
4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมในส่วนที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

จากการศึกษาขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือ สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียม เป็นขั้นที่ครูชี้แจงวัตถุประสงค์ของเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ แบ่งกลุ่มนักเรียน แจกวัสดุประสงค์บทเรียน
2. ขั้นสอน ครูนำเสนอเนื้อหา แบ่งงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรับผิดชอบ แนะนำแหล่งข้อมูลและขั้นตอนการทำงาน
3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย สมาชิกมีบทบาทหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
4. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานของกลุ่ม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ครูอธิบายเพิ่มเติม ครูและนักเรียนประเมินผลการทำงานกลุ่ม
5. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ตรวจสอบผลงานของกลุ่มและรายบุคคล และทำการทดสอบ

รูปแบบของการเรียนแบบร่วมมือ ได้รับการพัฒนาเป็นหลายรูปแบบหรือหลายเทคนิค แต่ทุกๆ รูปแบบของการเรียนแบบร่วมมือยังยึดหลักการพื้นฐานเดียวกัน คือ เป็นวิธีการเรียนที่มีการจัดกลุ่มการทำงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มพูนแรงจูงใจทางการเรียน สมาชิกแต่ละคนในทีมจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อการเรียนรู้ และสมาชิกทุกคนจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจเพื่อที่จะช่วยเหลือและเพิ่มพูนการเรียนรู้ของสมาชิกในทีมอาศัยทักษะกระบวนการกลุ่มหรือการทำงานร่วมกัน เพียงแต่วิธีการของการเรียนแบบร่วมมือรูปแบบต่าง ๆ มีรายละเอียดแตกต่างกันไป ในการสอนเนื้อหาบทหนึ่ง ๆ ครูอาจต้องใช้มากกว่า 1 เทคนิค ในการจัดการเรียนการสอน

4. การจัดการเรียนโดยใช้เทคนิคSTAD

4.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD

การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD หรือการเรียนแบบร่วมมือเพื่อผลสัมฤทธิ์ เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ไว้ดังนี้

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2531:4) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTADไว้ว่า เป็นการแบ่งกลุ่มนักเรียนตามสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน โดยกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันมาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยปกติในกลุ่มหนึ่ง ๆ จะมีสมาชิก 4 คน เป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง 1 คน เรียนปานกลาง 2 คน แลเรียนอ่อน 1 คน ผลการทดสอบนักเรียนจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกจะดูคะแนนเฉลี่ยของทั้งกลุ่ม ตอนที่ 2 จะดูคะแนนทดสอบรายบุคคล การทดสอบทั้ง 2 ครั้งนักเรียนต่างคนต่างสอบคะแนนที่ได้มาคิดเป็นคะแนนของกลุ่ม

กรมวิชาการ กองวิจัยการศึกษา (2535:43) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTADไว้ว่า วิธีการเรียนแบบร่วมมือจะต้องมีเป้าหมายของกลุ่มและช่วยเหลือกัน เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม กำหนดให้ใช้เวลาในชั้นเรียนมีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มประมาณ 4 – 5 คน โดยสมาชิกในกลุ่มจะต้องมีความสามารถแตกต่างกัน และใช้การเสริมแรง เช่น รางวัล คำชมเชย เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือกันทำงาน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542:37) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTADไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 4 – 5 คน โดยสมาชิกมีความสามารถคละกันทั้งความสามารถสูง ปานกลางและต่ำ แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาทบทวนเนื้อหาจนเข้าใจหลังจากนั้นครูให้ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบ ตรวจคำตอบ นำคะแนนของสมาชิกทุกคนในกลุ่มมาร่วมกันคิดเป็นคะแนนกลุ่ม

สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 4 – 5 คน โดยนักเรียนในแต่ละกลุ่มจะมีความสามารถที่คละกัน คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน เรียนรู้ร่วมกัน ศึกษาทบทวนเนื้อหาที่ครูต้องการให้ศึกษาร่วมกัน เมื่อศึกษาเรียบร้อยแล้วจะทำการทดสอบ ผลการทดสอบของนักเรียนจะถูกแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 จะพิจารณาค่าเฉลี่ยของทั้งกลุ่ม ตอนที่ 2 จะพิจารณาคะแนนทดสอบเป็นรายบุคคล ซึ่งการทดสอบทั้ง 2 ครั้งนักเรียนต่างคนต่างทดสอบ คะแนนที่ได้จะนำมาคิดเป็นคะแนนกลุ่ม มีการเสริมแรงโดยให้รางวัล การชมเชย

4.2 ขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD

วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2550: 29-30) ได้สรุปการจัดกิจกรรมการสอนแบบ STAD ไว้ว่า เทคนิคนี้พัฒนาเพิ่มเติมจากเทคนิค TGT โดยใช้การทดสอบรายบุคคลแทนการแข่งขัน มีขั้นตอนดังนี้

1. ครูนำเสนอประเด็นหรือเนื้อหาใหม่ โดยอาจนำเสนอด้วยสื่อที่น่าสนใจใช้ในการสอน โดยตรงหรือตั้งประเด็นให้ผู้เรียนอภิปราย

2. จัดผู้เรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน ให้สมาชิกมีความสามารถคละกันมีทั้งความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ
3. แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาทบทวนเนื้อหาที่ครูนำเสนอจนเข้าใจ
4. ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มทำแบบทดสอบ (Quiz) เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน
5. ตรวจสอบคำตอบของผู้เรียน นำคะแนนของสมาชิกทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม
6. กลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงสุด (ในกรณีที่แต่ละกลุ่มมีจำนวนสมาชิกไม่เท่ากันให้ใช้คะแนนเฉลี่ยแทนคะแนนรวม) จะได้รับคำชมเชย โดยอาจติดประกาศไว้ที่บอร์ด หรือป้ายนิเทศของห้องเรียน

สรุป แล้วต้องใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยสมาชิกมีความสามารถแตกต่างกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ช่วยเหลือและแบ่งปันกัน เป็นการฝึกทักษะกระบวนการทางสังคม เช่น ทักษะกระบวนการกลุ่ม ทักษะการเป็นผู้นำ และฝึกความรับผิดชอบต่อตนเอง และรับผิดชอบสมาชิกกลุ่ม ความสำเร็จของสมาชิกทุกคนคือความสำเร็จของกลุ่ม วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม ครูแนะนำทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน แนะนำเกี่ยวกับระเบียบการทำงานกลุ่มบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม แจงจุดประสงค์ของบทเรียน และการทำงานกิจกรรมร่วมกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ครูเสนอประเด็นหรือเนื้อหาใหม่ โดยอาจนำเสนอด้วยสื่อที่น่าสนใจ ใช้การสอนโดยตรงหรือตั้งประเด็นที่น่าสนใจให้ผู้เรียนอภิปราย

ขั้นที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 จัดผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยคละเพศ และคละความสามารถ ประกอบด้วยนักเรียนความสามารถสูง 1 คน ความสามารถปานกลาง 2 คน และความสามารถต่ำ 1 คน (เก่ง -ปานกลาง -อ่อน)

ขั้นที่ 2 แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา ทบทวนเนื้อหาที่ครูนำเสนอจนเข้าใจ (ร่วมกันสรุปบทเรียน)

ขั้นที่ 3 นำเสนอผลงาน

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงาน ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มทำแบบทดสอบ (Quiz) เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ตรวจสอบคำตอบ นักเรียนที่ได้คะแนนตามเกณฑ์มีคะแนนพิเศษเพิ่มให้นำคะแนนของสมาชิกทุกคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

ขั้นที่ 2 กลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงสุด จะได้รับคำชมเชย โดยอาจตีประกาศที่ป้ายนิเทศหน้าห้องเรียน (ถ้าสมาชิกของแต่ละกลุ่มมีจำนวนไม่เท่ากัน ให้ใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม)

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูอธิบายเพิ่มเติม นักเรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

จุฑามาศ สดแสงจันทร์(2540:60-61) ได้ทำการวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD กับการสอนตามปกติในวิชา ส 401 สังคมศึกษา ระดับที่ระดับ .01 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD กับการสอนตามปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่สอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ไม่แตกต่างกัน

ปิยะฉัตร ขาวแก้ว(2543:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ ที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชา ส 306 ประเทศของเรา 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทัศนีย์ แป้นสุข (2547: 87-90) ได้พัฒนาทักษะการแต่งกลอนสุภาพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งกลอน

รูปภาพที่เกณฑ์ร้อยละ 80 เปรียบเทียบทักษะการแต่งกลอนสุภาพ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนมัธยมชัยมงคลรังงาม จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แบบวัดทักษะการแต่งกลอนสุภาพ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ และแบบอัตนัยเขียนตอบ จำนวน 1 ข้อ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีประสิทธิผล และทดสอบสมมติฐานด้วย t-test (Dependent Samples) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีทักษะการแต่งกลอนเฉลี่ยร้อยละ 92.46 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่ตั้งไว้ นักเรียนมีทักษะการแต่งกลอนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมาก

กฤษฎดา เลียบสูงเนิน (2550 : 73-74) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมมือแบบ STAD เรื่อง สารและสมบัติของสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกำแพง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ผลปรากฏว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมมือ (STAD) เรื่อง สารและสมบัติของสาร ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.36/81.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

พรทิภา มากมูลดี (2551 : 83-84) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือ STAD ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาวาราชกิจพิทยานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD จำนวน 8 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.48 / 74.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้ง

ไว้ มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.4370 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 43.70 และมีผลการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไพศาล พระจันทร์ลา (2551 : 90-118) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาปทุมรัตต์พิทยาคม จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD จำนวน 8 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกและแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผลการศึกษาค้นคว้า ปรากฏว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.40/81.46 ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.3883 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

นาทีฟ (Nativ:1986) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลของการใช้ทฤษฎีการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนในวิชาสังคมศึกษาในระดับเกรด 6 การศึกษาการวิจัยในครั้งนี้เพื่อต้องการดูผลของการใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ 3 วิธี เปรียบเทียบกับการสอนแบบรับผิดชอบตนเองซึ่งเป็นการสอนแบบกลุ่มเดิม รูปแบบที่ใช้วิธีเรียนแบบปกติมากกว่า 30 % และมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าแต่พฤติกรรมรับรู้และการรวมกลุ่มทางสังคมไม่แตกต่างกันและพบว่าครูที่ได้รับการฝึกให้สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือจะนำวิธีการไปใช้ได้ดีกว่าครูที่ไม่ได้รับการฝึก

สลาวิน (Slavin 1987:7-13) ได้ทำการเปรียบเทียบระหว่างการเรียนรู้โดยการร่วมมือกับห้องเรียนแบบปกติ จากการศึกษา 38 เรื่อง พบว่ารายงานการวิจัย 33 เรื่อง แสดงถึงห้องเรียนเรียน โดยการร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าห้องเรียนปกติ

บัทเลอร์ (Butler: 1991) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถเกี่ยวกับทักษะการแก้ไขปัญหาและปฏิสัมพันธ์ภายในชั้นเรียนของนักเรียนระดับเกรด 6 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือและการสอนตนเองด้วยคอมพิวเตอร์ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มทดลองมี

ปฏิสัมพันธ์ภายในชั้นเรียนและมีทักษะในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิโคล (Nichol: 1994) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจในการเรียนวิชาเรขาคณิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนโดยการเรียนแบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีแรงจูงใจในการเรียนวิชาเรขาคณิตสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีเรียนแบบบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มาร์แชลล์ (Marchell: 1994) ได้ทำการศึกษาผลการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือและวิธีการจัดกลุ่มความเป็นเลิศทางวิชาการนักเรียนระดับ 9 จำนวน 3 โรงเรียนในรัฐเท็กซัส โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการนำวิธีสอนแบบร่วมมือและการจัดกลุ่มความเป็นเลิศทางวิชาการกับนักเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านผลการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐเท็กซัส ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนและสามารถพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น

โดยสรุปจากการศึกษาวิจัยทั้งวิจัยในประเทศและวิจัยต่างประเทศ พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งสิ้น และที่สำคัญการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิคSTAD นอกจากจะช่วยให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนแล้วการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคSTAD มีส่วนส่งเสริมให้เกิดการปลูกฝังในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีในกลุ่มที่จัดการเรียนรู้โดยเทคนิคSTAD ซึ่งเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD เรื่องการเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่(เวชพันธุอนุสรณ์) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่ (เวช พันธุอนุสรณ์)อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2556 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน ทั้งหมด 32 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่ (เวชพันธุอนุสรณ์) อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2556 ภาคเรียนที่ 1 ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้
 - 2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD
 - 2.1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD รายวิชา ส 32103 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ มีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษามาตรฐานของสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส 3.1 และ ส3.2 กลุ่มเศรษฐศาสตร์ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดโพธิ์ผึกให้ (เวชพันธุ์อนุสรณ์)

2) ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องรายวิชา ส 32103 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ

3) ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD จากตำรา เอกสารต่างๆ

4) แบ่งเนื้อหาของการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ เวลา 12 ชั่วโมง ดังต่อไปนี้

(1) การเงิน	จำนวน 3 ชั่วโมง
(2) การคลัง	จำนวน 3 ชั่วโมง
(3) การค้าระหว่างประเทศ(1)	จำนวน 3 ชั่วโมง
(4)การค้าระหว่างประเทศ(2)	จำนวน 3 ชั่วโมง

5) ทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD มีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

- (1) สาระสำคัญของเนื้อหา
- (2) ผลการเรียนรู้
- (3) เนื้อหาการเรียนรู้
- (4) กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD
- (5) สื่อการเรียนรู้
- (6) การประเมิน

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระนำมาแก้ไขปรับปรุง

7) นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนเพื่อตรวจสอบข้อบกพร่อง แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 20 คน ของโรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่(เวชพันธุอนุสรณ์) อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส 32103 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากตำราหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2) วิเคราะห์เนื้อหา ผลการเรียนรู้

3) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก เป็นข้อสอบแบบคู่ขนาน ให้ครอบคลุมเนื้อหาตามผลการเรียนรู้และพฤติกรรมที่ต้องการวัดในแผนผังการสร้างข้อสอบ จำนวน 60 ข้อ

4) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาการตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5) นำแบบทดสอบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนเพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องได้ค่า IOC เท่ากับ 1 จำนวน 56 ข้อ และได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 จำนวน 4 ข้อ

6) นำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่(เวชพันธุอนุสรณ์)ซึ่งนักเรียนดังกล่าวเรียนเนื้อหา การเงิน การคลัง และการค้าระหว่างประเทศในระดับชั้นมัธยมศึกษาเมื่อภาคเรียนที่ 1/2555

7) ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบที่นักเรียนทำ โดยให้คะแนน 1 คะแนน ถ้าตอบถูก และให้คะแนน 0 ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ข้อ

9) นำผลที่ได้จากการตรวจวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ข้อสอบที่มีค่าความยาก 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 34 ข้อ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา เลือกข้อสอบที่ผ่านการวิเคราะห์เป็นข้อสอบที่สามารถนำไปใช้ได้จำนวน 30 ข้อ สำหรับทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

ก่อนการทดลอง ทดสอบก่อนการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD กับกลุ่มทดลองแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ

ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนนักเรียนด้วยตนเองด้วยการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD จำนวน 12 ชั่วโมง

หลังการทดลอง ทดสอบหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน จำนวน 12 ชั่วโมงโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ

นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและสรุปผลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนนักเรียน

วิเคราะห์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนดิบของนักเรียน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของนักเรียนแต่ละคน

N แทน จำนวนนักเรียน

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD โดยใช้การทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t - test แบบ dependent) กำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01

วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

สูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ

t แทน ค่าคงที่

N แทน จำนวนนักเรียน

$\sum X$ แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนนสอบครั้งหลังกับครั้งแรกของนักเรียนแต่ละคนรวมกัน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนสอบครั้งหลังกับครั้งแรกของนักเรียนแต่ละคน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD เรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ศักให้ (เวฬุวนาราม) อำเภอ ศักให้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน คือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD สูงกว่าก่อนเรียน

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเงิน การคลัง และการค้าระหว่างประเทศของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD

กลุ่ม	N	\bar{X}	S.D.	T-test
ก่อนเรียน	20	9.25	4.88	-15.7197
หลังเรียน	20	24.25	2.19	15.7197

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศของนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการวิเคราะห์คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนสามารถแปลผลได้ดังนี้

คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนวิเคราะห์ด้วย T-test ปรากฏค่า $t = 15.7197$ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หลังจากที่ได้ดำเนินการเรียนการสอนตามแผนการสอนโดยวิธีสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิคSTAD ตามที่กำหนดไว้แล้ว ปรากฏผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนนั้นแสดงให้เห็นว่าเทคนิคการเรียนรู้อย่างร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD มีประสิทธิภาพในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้กับนักเรียน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD เรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ สำหรับนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ศักไห้(เวชพันธุอนุสรณ์) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2556 สรุปการวิจัยและอภิปรายผลพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ เรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD

1.2 สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าก่อนเรียน

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน วัดโพธิ์ศักไห้(เวชพันธุอนุสรณ์) อำเภอศักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ จำนวน 30 ข้อ ได้มาโดย ผู้วิจัยจัดทำแบบทดสอบจำนวน 60 ข้อ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและนำข้อสอบดังกล่าวทดสอบ กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ซึ่งเรียนเนื้อหาเรื่อง การเงิน การคลัง และการค้าระหว่าง ประเทศในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นนำข้อสอบวิเคราะห์เพื่อหาค่า ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเพื่อพิจารณาว่าข้อสอบข้อใดใช้ ข้อสอบข้อใดใช้

ไม่ได้ปรากฏว่ามีข้อสอบที่สามารถใช้ได้จำนวน 34 ข้อ ผู้วิจัยคัดเลือกจำนวน 30 ข้อสำหรับนำมาใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนกับกลุ่มทดลองต่อไป

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มประชากรที่ศึกษา ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ แล้วบันทึกคะแนนเก็บไว้เปรียบเทียบกับคะแนนทดสอบหลังเรียน

2) ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD เรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 แผน ๆ ละ 3 ชั่วโมง โดยครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คนหลังจากที่แบ่งกลุ่มเรียบร้อยแล้ว ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์วิธีการเรียน ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาเนื้อหา บทเรียนตามใบความรู้และร่วมกันทำใบงานภายในกลุ่มด้วยกัน กลุ่มจะต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าสมาชิกทุกคนเข้าใจเนื้อหาและแบบฝึกหัดเป็นอย่างดี ในตอนที่ทำการทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล กลุ่มจะได้รับรางวัลเมื่อคะแนนการทดสอบในตอนท้ายของนักเรียนมารวมกับกลุ่มแล้วอยู่ในระดับดี

1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนโดยการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. อภิปรายผล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD เรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากสาเหตุ ดังนี้

2.1 การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD เป็นการแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ ภายในกลุ่มมีการช่วยเหลือกันทำงานตามที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย การมีปฏิสัมพันธ์ช่วยเหลือกันทำให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และหลังจากที่เรียนจบบทเรียนจะมีการทดสอบย่อยและนำคะแนนการทดสอบย่อยของแต่ละคนมาคิดเฉลี่ยเป็นคะแนนกลุ่ม จึงทำให้นักเรียนเกิดความพยายามที่จะช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม นักเรียนกลุ่มเก่งจะสนใจและพยายามให้

ความช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มปานกลางและกลุ่มอ่อนให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนและในขณะเดียวกันนักเรียนกลุ่มปานกลางก็จะช่วยนักเรียนกลุ่มเก่งในการดูแลนักเรียนกลุ่มอ่อนให้มีความรู้ตามเนื้อหา เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ไปใช้ในการทดสอบเพื่อให้ได้ระดับคะแนนที่สูงขึ้นซึ่งนักเรียนเหล่านี้คาดหวังว่าถ้าทุกคนคะแนนสูงคะแนนของกลุ่มตนเองจะสูงตามไปด้วย

2.2 การเรียนแบบร่วมมือมีการเสริมแรงโดยการให้รางวัล ให้คำชมเชย การได้รับคำยกย่องจะส่งผลกระทบต่อให้นักเรียนร่วมมือกันเพื่อให้เกิดความสำเร็จ การสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อกลุ่ม ดังที่ กรมวิชาการ (2544:41) ได้กล่าวถึงผลการจัดการเรียนแบบร่วมมือว่า มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันรู้จักรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ทำให้นักเรียนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกัน เกิดทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีส่วนช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ซึ่งที่กล่าวมาล้วนมีส่วนช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD สูงขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD เรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ นักเรียนกลุ่มอ่อนจะมีความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่องส่งผลให้การรับรู้ข้อมูลในบางส่วนคลาดเคลื่อน ครูผู้สอนจะต้องคอยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันทุกคน เน้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและมีความรับผิดชอบต่อกลุ่ม โดยการชี้แนะให้เห็นถึงความสำคัญของระดับคะแนนที่ตนเองทำได้จากการทดสอบซึ่งมีส่วนในการบ่งบอกถึงการพัฒนาตนเองและกลุ่มของตนด้วยเช่นกัน และขณะเดียวกันระดับคะแนนของแต่ละคนมีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มดังนั้นทุกคนในกลุ่มต้องช่วยเหลือกันและมีความพยายามในการเรียนร่วมกันจึงจะประสบความสำเร็จด้วยดี

3.1.2 การสอนแบบร่วมมือต้องอาศัยทักษะการทำงานกลุ่ม ครูผู้สอนควรมีการฝึกทักษะพื้นฐานของกระบวนการกลุ่มให้กับนักเรียนก่อนที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป เพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทบาท หน้าที่ของตนเองต่อกลุ่มก่อน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสามารถบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย

3.1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD ครูผู้สอนควรรีศึกษาหลักการ เทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD

ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อให้การดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือในวิธีอื่น ๆ นอกเหนือจากวิธีที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเรียบร้อยแล้ว เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเนื้อหาอื่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นด้วยเช่นกัน

3.2.2 ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างของระดับชั้นอื่น ๆ ในเนื้อหาอื่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3.2.3 การทำวิจัยในครั้งต่อไป ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือวิธีอื่น ๆ เปรียบเทียบกับการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีที่สุดเพื่อที่จะนำมาใช้ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษดา เลียบสูงเนิน (2550) “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมมือแบบ (STAD) เรื่อง สารและสมบัติของสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- จุฑามาศ สดแสงจันทร์ (2540) “การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่สอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคแสดงกับการสอนตามปกติ ในรายวิชา ส 401 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
- ชนาธิป พรกุล (2544) *แคทส์: รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทิสนา แจมมณี (2545) *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทิสนา แจมมณี และเขาวพา เดชะคุปต์ (2522) *ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ในการสอน กลุ่มสัมพันธ์ทฤษฎี และแนวปฏิบัติเล่ม 1* กรุงเทพมหานคร บุรพาศิลปะการพิมพ์
- ปิยะฉัตร ขาวแก้ว (2542) “ผลการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชา ส 306 ประเทศของเรา 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
- เปรมจิตต์ ขจรภัยลาร์เซน (2536) “วิธีสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน” ใน *เอกสารการประชุมสัมมนา วัตกรรมการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (อัสสัมชัญ)*
- พรรณพิศ วาณิชการ (2535) “การทำงานกลุ่ม” *สารนุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติ 12 สิงหาคม 2535* เล่ม 1: 24

- ยุพิน โปธิรัตน์ (2537) “ผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพที่มีต่อความร่วมมือในการทำงาน
กลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร”
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- วัฒนพร ระงับทุกข์ (2542) *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
แอล พี เพรส
- สมยศ นาวิการ (2523) *การบริหารตามสถานการณ์* กรุงเทพมหานคร บรรณกิจ
- สุรศักดิ์ หลาบบมาลา (2536) “การสอนแบบร่วมมือ” *วิทยากร* 86 (กุมภาพันธ์ 2531) หน้า 4
_____ “ขอแนะนำบางประการเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ” *สารพัฒนาหลักสูตร* 113
(มกราคม – มีนาคม 2536)
- อนุสรณ์ สุชาติานนท์ (2536) “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพ
ประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ”
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549) *เอกสารประกอบการสอนวิชา 0506702 พัฒนาการเรียนการสอน*
มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- พรทิภา มากมูลดี (2551) “การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกทักษะ
ประกอบการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือ STAD ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” การศึกษาค้นคว้า
อิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ธีรารัง ชูทัฬห (2556) “การสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย” ใน
เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- Johnson, David W. and Johnson (1987). “Research Shows the Benefits of Adult Cooperation
Educational Leadership.”
- Nattiv, Analya (1986). “The Bffects of Cooperative Learning Instructional Strategies on Academic
Achievement Among Sixth – Guade Social Studies Students (Groups.Teams).”
Dissertation Abstractes International.
- Slavin (1987). “Cooperative Learning and Cooperative School.” *Educational Leadership*. 45
(November) : 8-50.

Slavin, R.E., and Karweit (1984). M.L. Mastery Learning and Student Team: A Factorial Experiment In Urban General Mathematics Class. American Educational Research Journal.21.p.725-736.

Sticchi-Damiani, Maria (1981). "Group Work : From Practice to Theory." English Teaching Forum 36 (April): 243.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

มหาวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

นางสุภา ฝ่องยุบล

ครูชำนาญการพิเศษ สังกศศึกษา

รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่(เวชพันธุ์อนุสรณ์)

นางสาวอริตา บุญขยาย

ครูชำนาญการพิเศษ สังกศศึกษา

โรงเรียน เสนา “ เสนาประสิทธิ์ ”

นางสุกัลยา กลิ่นอ่อน

ครูชำนาญการพิเศษ สังกศศึกษา

โรงเรียน บางปะอินราชานุเคราะห์ 1

ภาคผนวก ข

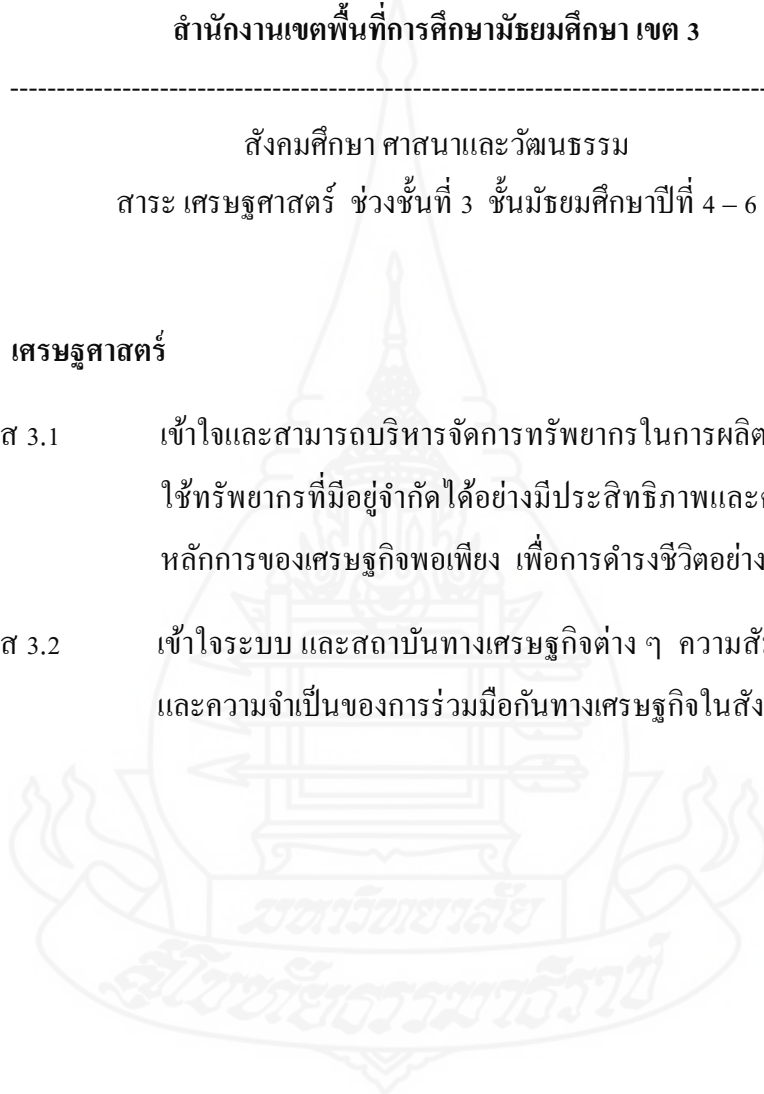
มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6
สาระการเรียนรู้ เศรษฐศาสตร์
โรงเรียนวัดโพธิ์ผไท(เวชพันธุ์อนุสรณ์) อำเภอผไท จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระ เศรษฐศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

- มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ
- มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-ม.6	1. อภิปรายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ระบบเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน ผลดีและผลเสียของระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ ◆ ตลาดและประเภทของตลาด ข้อดีและข้อเสียของตลาดประเภทต่าง ๆ ◆ การกำหนดราคาตามอุปสงค์ และอุปทาน การกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์ที่มีในสังคมไทย ◆ การกำหนดค่าจ้าง กฎหมายที่เกี่ยวข้องและอัตราค่าจ้างแรงงานในสังคมไทย ◆ บทบาทของรัฐในการแทรกแซงราคา และการควบคุมราคาเพื่อการแจกจ่าย และจัดสรรในทางเศรษฐกิจ
	2. ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจสังคมของประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของตนเอง และครอบครัว ◆ การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตร อุตสาหกรรม การค้าและบริการ ◆ ปัญหาการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา โดยการศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ผ่านมา ◆ การพัฒนาประเทศที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมฉบับปัจจุบัน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	3. ตระหนักถึงความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนและประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิวัฒนาการของสหกรณ์ในประเทศไทย ◆ ความหมายความสำคัญ และหลักการของระบบสหกรณ์ ◆ ตัวอย่างและประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย ◆ ความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศ
	4. วิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชนและเสนอแนวทางแก้ไข	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชน ◆ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ◆ ตัวอย่างของการรวมกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชน

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-ม.6	1. อธิบายบทบาทของรัฐบาลด้านนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ บทบาทของนโยบายการเงินและการคลังของรัฐบาลในด้าน <ul style="list-style-type: none"> - การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ - การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ - การรักษาดุลการค้าระหว่างประเทศ - การแทรกแซงราคาและการควบคุมราคา ◆ รายรับและรายจ่ายของรัฐที่มีผลต่องบประมาณ หนี้สาธารณะ การพัฒนาทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายการเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ และการใช้จ่ายของรัฐ - แนวทางการแก้ปัญหาการว่างงาน ◆ ความหมาย สาเหตุ และผลกระทบที่เกิดจากภาวะทางเศรษฐกิจ เช่น เงินเฟ้อ เงินฝืด ◆ ตัวชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เช่น GDP , GNP รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล ◆ แนวทางการแก้ปัญหาของนโยบายการเงิน การคลัง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	2. วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิวัฒนาการของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของไทย ◆ ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศ ◆ ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีต่อภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้าและบริการ ◆ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ◆ บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในเวทีการเงินโลกที่มีผลกับประเทศไทย
	3. วิเคราะห์ผลดี ผลเสียของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ ◆ บทบาทขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก เช่น WTO , NAFTA , EU , IMF , ADB , OPEC , FTA , APEC ในระดับต่าง ๆ เขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ ◆ ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพึ่งพา การแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ◆ ตัวอย่างเหตุการณ์ที่นำไปสู่การพึ่งพาทางเศรษฐกิจ ◆ ผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ◆ ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพึ่งพา การแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจวิธีการคิดค้นทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ

คำอธิบายรายวิชา

ส 32103

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1

เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1 หน่วยกิต

คำอธิบายสาระเศรษฐศาสตร์

ศึกษา และอภิปรายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ และบทบาทของรัฐในการแทรกแซงราคาและการควบคุมราคา เพื่อการแจกจ่ายและจัดสรรในทางเศรษฐกิจ

ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ และประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว และเห็นความสำคัญในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับปัจจุบัน

อธิบายความหมาย วิวัฒนาการของสหกรณ์ในประเทศไทย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนและประเทศ วิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชนและเสนอแนวทางแก้ไข

อธิบายบทบาทของรัฐบาลด้านนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศวิเคราะห์สาเหตุ และผลกระทบที่เกิดจากภาวะทางเศรษฐกิจ และบอกแนวทางในการแก้ปัญหาของนโยบายการเงิน การคลัง

ศึกษาวิวัฒนาการของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ และใช้กระบวนการอภิปรายเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย วิเคราะห์ผลดี ผลเสียของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่างๆ ที่นำไปสู่การพึ่งพา การแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐศาสตร์ ปัญหาที่เกิดขึ้น แนวทางการแก้ไข รู้จักใช้ทรัพยากร ธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และส่งผลให้ประเทศเจริญก้าวหน้า

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส.32103
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง

หน่วยที่ / ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จำนวน / ชั่วโมง
หน่วยที่ 1 ระบบเศรษฐกิจของโลก	1.1 ระบบเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน 1.2 ตลาดและประเภทของตลาด 1.3 การกำหนดราคา 1.4 การกำหนดค่าจ้าง 1.5 บทบาทของรัฐในระบบเศรษฐกิจ	6
หน่วยที่ 2 เศรษฐกิจพอเพียง	2.1 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในครอบครัว 2.2 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน 2.3 ปัญหาการพัฒนาประเทศ 2.4 การพัฒนาประเทศโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	5
หน่วยที่ 3 สหกรณ์	3.1 วิวัฒนาการของสหกรณ์ในประเทศไทย 3.2 ความหมาย ความสำคัญและหลักการของระบบสหกรณ์ 3.3 ประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย 3.4 สหกรณ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจ	6
หน่วยที่ 4 เศรษฐกิจชุมชน	4.1 ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชน 4.2 แนวทางการพัฒนาทางเศรษฐกิจของชุมชน 4.3 การรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชน	5
หน่วยที่ 5 การเงินและการคลัง	5.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเงิน 5.2 ภาวะการเงินและสถาบันการเงิน 5.3 นโยบายการเงินของไทย 5.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการคลัง 5.5 การคลังท้องถิ่น 5.6 การคลังภาครัฐ	6

หน่วยที่ / ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จำนวน / ชั่วโมง
หน่วยที่ 6 การค้าระหว่าง ประเทศ	6.1 ความรู้เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ 6.2 นโยบายการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย 6.3 ปัญหาที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศ 6.4 การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของไทย 6.5 การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของไทย 6.6 โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของไทย	6
หน่วยที่ 7 ความร่วมมือทาง เศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ	7.1 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ 7.2 บทบาทขององค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจ 7.3 ปัจจัยที่นำไปสู่การประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจ 7.4 เหตุการณ์ที่นำไปสู่การพึ่งพาทางเศรษฐกิจ 7.5 ผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ 7.5 ปัจจัยที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	6
รวม		40

หมายเหตุ หน่วยที่ 5 – 6 เป็นหน่วยที่นำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD ในการวิจัยครั้งนี้

ภาคผนวก ค

แผนการจัดการเรียนแบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระ เศรษฐศาสตร์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การเงินและการคลัง ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5
 เรื่อง การเงิน เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ในระบบเศรษฐกิจที่ยังไม่มีการใช้เงิน เมื่อมีความต้องการอยากได้สิ่งของของตนเองไม่มีก็จะนำสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่มาแลกเปลี่ยนกัน ต่อมาเมื่อระบบเศรษฐกิจเติบโตขึ้นจึงมีการใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน เงินอาจจำแนกได้หลายรูปแบบ ปริมาณเงินที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจจะมีผลต่อระดับรายได้ ผลผลิต และการจ้าง โดยมีตลาดการเงินเป็นแหล่งอำนวยความสะดวกในการโอนย้ายเงินจากผู้มีเงินออมไปยังผู้ต้องการลงทุน

เงินสามารถทำหน้าที่ได้ดีก็ต่อเมื่อค่าของเงินคงที่หรือมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ในทุกประเทศรัฐบาลจึงมีหน้าที่ในการรักษาเสถียรภาพของเงิน โดยควบคุมปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้

ตัวชี้วัด

ส 3.2 ม.5/1 อธิบายบทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายประเภทและหน้าที่ของเงินได้
2. บอกบทบาทและหน้าที่ของสถาบันการเงินได้
3. อภิปรายสาเหตุและการแก้ไขปัญหาภาวะเงินฝืดและเงินเฟ้อได้
4. อภิปรายรูปแบบและวิธีการของนโยบายการเงินที่สำคัญของประเทศไทยได้
5. นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้

สาระการเรียนรู้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเงิน
2. ภาวะการเงินและสถาบันการเงิน
3. นโยบายการเงินของประเทศไทย

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการคิด

ทักษะการคิดวิเคราะห์

ทักษะการคิดสังเคราะห์
 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 กระบวนการทำงานกลุ่ม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีวินัย

ใฝ่เรียนรู้

มีความรับผิดชอบ

กิจกรรมการเรียนรู้ (การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD)

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

ทบทวนความรู้เดิมโดยการให้นักเรียนดูรูปภาพของเงินสกุลต่าง ๆ พร้อมทั้งให้นักเรียนร่วมกันบอกความเหมือนและความแตกต่างของเงินในแต่ละสกุล และให้นักเรียนร่วมกันบอกประโยชน์ของเงินเป็นข้อ ๆ ครูบันทึกคำตอบที่ไม่ซ้ำกันบนกระดานพร้อมอธิบายความถูกต้องและแก้ไขสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

2. จัดทีมนักเรียน

ครูจัดกลุ่มนักเรียนเป็นทีมละ 4 คน โดยละความสามารถดังนี้ เก่ง 1 คน – ปานกลาง 2 คนและอ่อน 1 คน โดยพิจารณาจากระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม

3. ชี้นำวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ ดังนี้

1. อธิบายประเภทและหน้าที่ของเงินได้
2. บอกบทบาทและหน้าที่ของสถาบันการเงินได้
3. อภิปรายสาเหตุและการแก้ไขปัญหาภาวะเงินฝืดและเงินเฟ้อได้
4. อภิปรายรูปแบบและวิธีการของนโยบายการเงินที่สำคัญของประเทศไทยได้
5. นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้

4. ชี้นำอธิบายวิธีการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล

ครูอธิบายวิธีการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ดังนี้

1. จัดกลุ่มโดยละความสามารถ
2. สมาชิกในกลุ่มรับเนื้อหาและศึกษาเนื้อหาพร้อมกันภายในกลุ่ม
3. นักเรียนทุกคนในกลุ่มทำแบบทดสอบรายบุคคลและนำคะแนนมารวมกันและหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม

4. เมื่อศึกษาครบทุกขั้นตอนและครบเนื้อหาแล้วทดสอบหลังเรียนรายบุคคลและนำคะแนนที่ได้หาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มใดมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเป็นผู้ชนะเลิศอันดับ 1 และ 2 3 4 และ 5 ตามลำดับ

5. ขั้นการศึกษาของทีม

1. ให้ทีมจัดเก้าอี้เป็นกลุ่มและตั้งชื่อทีม
2. บอกกฎการทำงานเป็นทีม
3. ครูแจกใบความรู้ที่ 1.1. เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเงิน กลุ่มละ 2 ชุด ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้โดยการร่วมกันอ่าน อภิปราย อธิบายหรือตั้งคำถามตอบคำถามร่วมกันภายในกลุ่ม
4. ครูแจกใบงานที่ 1.1. เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเงิน กลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 1.1.
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 1.1. กลุ่มละ 1 คน ทุกกลุ่มหลังจากนั้นร่วมกันอภิปรายความเหมือนความแตกต่างของใบงานแต่ละกลุ่ม และร่วมกันแก้ไขข้อผิดพลาดของกลุ่มที่ไม่ถูกต้อง
6. ครูแจกใบความรู้ที่ 1.2. เรื่อง ภาวะการเงินและสถาบันการเงินให้นักเรียนกลุ่มละ 2 ชุด ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้โดยการร่วมกันอ่าน อภิปราย อธิบายหรือตั้งคำถามตอบคำถามร่วมกันภายในกลุ่ม
7. ครูแจกใบงานที่ 1.2. เรื่องภาวะการเงินและสถาบันการเงิน กลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 1.2.
8. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 1.2. กลุ่มละ 1 คน ทุกกลุ่มและต้องไม่ซ้ำคนเดิมที่นำเสนอใบงานที่ 1.1. หลังจากนั้นร่วมกันอภิปรายความเหมือนความแตกต่างของใบงานแต่ละกลุ่ม และร่วมกันแก้ไขข้อผิดพลาดของกลุ่มที่ไม่ถูกต้อง
9. ครูแจกใบความรู้ที่ 1.3. เรื่องนโยบายการเงินของประเทศไทยให้นักเรียนกลุ่มละ 2 ชุด ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้โดยการร่วมกันอ่าน อภิปราย อธิบายหรือตั้งคำถามตอบคำถามร่วมกันภายในกลุ่ม
10. ครูแจกใบงานที่ 1.3. เรื่อง นโยบายการเงินของประเทศไทย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ละ 1 ชุด ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 1.3.
11. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 1.3. กลุ่มละ 1 คน

ทุกกลุ่มและต้องไม่ซ้ำคนเดิมที่นำเสนอใบงานที่ 1.1. และใบงานที่ 1.2. หลังจากนั้นร่วมกันอภิปรายความเหมือนความแตกต่างของใบงานแต่ละกลุ่ม และร่วมกันแก้ไขข้อผิดพลาดของกลุ่มที่ไม่ถูกต้อง

12. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามในเรื่องที่เป็นปัญหาและร่วมกันอภิปรายเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันหลังจากนั้นครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทบทวนเนื้อหาที่เรียนหรือที่นักเรียนศึกษาร่วมกันทั้ง 3 เรื่องภายในกลุ่ม โดยการร่วมกันอ่าน ตั้งคำถามและตอบคำถามร่วมกันภายในกลุ่มเพื่อเป็นการทบทวน

6. ขั้นตอนการทดสอบ

1. จัดเก้าอี้เป็นแถว ทดสอบรายบุคคล โดยใช้แบบทดสอบแบบเลือกคำตอบ ที่ถูกต้อง มี 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ
2. เมื่อทำแบบทดสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนแลกเปลี่ยนตรวจคำตอบที่ถูกต้อง โดยครูเป็นผู้เฉลยคำตอบที่ถูกต้องพร้อมอธิบายเหตุผลในการตอบข้อดังกล่าว
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำคะแนนจากการทดสอบมารวมกันและให้หาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้บันทึกเป็นคะแนนกลุ่มการทดสอบเรื่อง การเงิน

7. ขั้นตอนการรับรางวัล

เมื่อนักเรียนนำคะแนนของตนเองมารวมกันสมาชิกในกลุ่มแล้วให้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มใดได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดครูให้รางวัลเป็นคะแนนสะสม 10 คะแนน และกลุ่มใดที่ได้คะแนนเฉลี่ยรองลงมาเป็นลำดับที่ 2 ได้คะแนนสะสมของกลุ่ม 9 คะแนน และที่เหลือเป็น 8 – 7 – 6 ตามลำดับ

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

สื่อ

1. ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเงิน
2. ใบความรู้ที่ 1.2 เรื่อง ภาวะการเงินและสถาบันการเงิน
3. ใบความรู้ที่ 1.3 เรื่อง นโยบายการเงินของประเทศไทย
4. ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเงิน
5. ใบงานที่ 1.2 เรื่อง ภาวะการเงินและสถาบันการเงิน
6. ใบงานที่ 1.3 เรื่อง นโยบายการเงินของประเทศไทย

แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารและหนังสืออ่านประกอบ
2. ห้องสมุดและห้องเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. อินเทอร์เน็ต

<http://www.geocities.com/econpages>

<http://www.bot.or.th>

<http://www.mof.go.th>

ใบความรู้ที่ 1.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเงิน

ในระบบเศรษฐกิจที่ยังไม่มีการใช้เงิน เมื่อมีความต้องการอยากได้สิ่งของตนเองไม่มีก็จะนำสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่มาแลกเปลี่ยนกัน ต่อมาเมื่อระบบเศรษฐกิจเติบโตขึ้นจึงมีการใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน เงินอาจจำแนกได้หลายรูปแบบ ปริมาณเงินที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจจะมีผลต่อระดับรายได้ ผลผลิต และการจ้าง โดยมีตลาดการเงินเป็นแหล่งอำนวยความสะดวกในการโอนย้ายเงินจากผู้มีเงินออมไปยังผู้ต้องการลงทุน

หน้าที่ของเงิน เงินมีหน้าที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน เงินเป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย หรือผู้บริโภคและผู้ผลิต การเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนทำให้ระบบเศรษฐกิจเกิดการแบ่งงานทำและการที่ผู้คนได้ทำงานตามความถนัดก็จะเกิดความชำนาญเฉพาะอย่าง ระบบเศรษฐกิจจึงสามารถผลิตสินค้าและบริการต่างๆ ได้

2. เป็นมาตรฐานการวัดค่า เงินเป็นหน่วยในการวัดค่าของสินค้าและบริการ การที่สินค้าและบริการต่างๆ สามารถกำหนดราคาเป็นหน่วยเงินได้ทำให้ผู้ซื้อและผู้ขายเปรียบเทียบราคาหรือมูลค่าของสิ่งต่างๆ ได้ง่าย ช่วยในการตัดสินใจซื้อขายเป็นไปได้อย่างขึ้น

3. เป็นมาตรฐานในการชำระในอนาคต การใช้เงินชำระหนี้ในอนาคตใดทำให้เกิดการซื้อขายและบริการต่างๆ มากขึ้นทั้งประเทศและระหว่างประเทศ เพราะลูกหนี้และเจ้าหนี้ต่างรับความสะดวก ไม่ต้องจ่ายเงินทันทีที่มีการซื้อขายมากขึ้น

4. เป็นเครื่องเก็บรักษามูลค่า เงินเป็นสินทรัพย์ที่มีผู้คนทั่วไปนิยมสะสมไว้ เนื่องจากสามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้ทันที แต่การที่สะสมเงินจะไม่ก่อให้เกิดดอกผลแก่เจ้าของ ซึ่งต่างจากการสะสมทรัพย์สินในรูปของทรัพย์สินอื่น เช่น อสังหาริมทรัพย์ พันธบัตรรัฐบาล เป็นต้น

เงินสามารถทำหน้าที่ได้ดีก็ต่อเมื่อค่าของเงินคงที่หรือมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ในทุกประเทศรัฐบาลจึงมีหน้าที่ในการรักษาเสถียรภาพของเงิน โดยควบคุมปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

ประเภทของเงินและความสำคัญของเงิน และปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ

1. ประเภทและความสำคัญของเงิน ในระยะแรก เงินที่นำมาใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนได้แก่สิ่งต่างๆ ที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ซึ่งมักเป็นสิ่งที่หาได้ยากและมีค่าในตัวเอง มั่นคง เช่น เปลือกหอย ลูกปัด วัว ควาย แพะ แกะ ขนสัตว์ ใบชา ยาสูบเกลือ เป็นต้น แต่สิ่งเหล่านี้

มีข้อจำกัดหลายอย่าง อาทิเช่น ไม่คงทนถาวร นำติดตัวไปไม่สะดวกแบ่งเป็นหน่วยย่อยได้ยาก อีกทั้งคุณภาพของอย่างเดียวกันก็ไม่เหมือนกัน

ต่อมาจึงมีการเปลี่ยนมาใช้เงินที่ทำโลหะมีค่า เช่น เงินและทองคำแทน และวิวัฒนาการมาเป็นธนบัตรดังเช่นที่ใช้ปัจจุบัน โดยรัฐบาลเป็นผู้มีสิทธิ์ในการออกแต่เพียงผู้เดียว ธนาคารกลางของประเทศจะเป็นผู้จัดพิมพ์และรับรองให้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ในการพิมพ์จะต้องมีทุนสำรองเงินตรา ซึ่งประกอบด้วยทองคำและเงินตราต่างประเทศหนุนหลัง

เงินมีสำคัญในระบบเศรษฐกิจ โดยในแต่ละรอบของจำนวนเงินหรือปริมาณเงินที่หมุนเวียนจะมีผลต่อรายได้ ผลผลิตต่อรายได้ ผลผลิตและการจ้างโดยรวม ตัวอย่างเช่น เศรษฐกิจของประเทศหนึ่งอยู่ในภาวะสมดุล ต่อมาประเทศนี้มีเงินหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น หากสมมุติให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ผลที่เกิดขึ้น คือ อัตราดอกเบี้ยจะลดลง เมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลงการลงทุนก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทำให้การจ้างงาน ผลผลิตและรายได้โดยรวมของประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย ในทางตรงข้ามหากปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจลดลงก็จะมีผลทำให้อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นการลงทุนจะมีแนวโน้มลดลงผลผลิตและรายได้โดยรวมของประเทศมีแนวโน้มลดลงด้วย

ในทางตรงกันข้าม หากขณะใดขณะหนึ่งปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมีน้อยเกินไปก็จะมีผลทำให้ระดับราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปปรับตัวลดลงหรือที่เรียกว่าเกิด *เงินฝืด (Deflation)* ระบบเศรษฐกิจจะหดตัว การผลิตจะลดลงและการว่างงานจะสูงขึ้น

ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ ปริมาณเงินมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจ ดังนี้

1. มีผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ คือ มีผลต่อระดับรายได้และผลผลิตโดยรวมของประเทศ
2. มีผลต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ คือ มีผลต่อระดับราคาและการจ้างงานในระบบเศรษฐกิจ

ปริมาณเงินหรือที่เรียกกันในภาษาเศรษฐศาสตร์ว่า อุปทานของเงิน (money supply) กล่าวโดยรวมคือปริมาณเงินที่หมุนเวียนใช้ในระบบเศรษฐกิจนั่นเอง

ธนาคารพาณิชย์มีบทบาทสำคัญที่ทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ โดยรัฐบาลของทุกประเทศมีหน้าที่ควบคุมปริมาณเงินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม หน่วยงานสำคัญที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องนี้ก็คือธนาคารกลาง ซึ่งธนาคารกลางของประเทศไทยก็คือธนาคารแห่งประเทศไทยนั่นเอง รัฐบาลสามารถควบคุมปริมาณเงินได้โดยใช้เครื่องมือสำคัญที่รามักได้ยื่นกันอยู่เสมอ นั่นคือ นโยบายการเงิน

3. ตลาดการเงิน (financial market) หมายถึง ตลาดหรือแหล่งการที่อำนวยความสะดวกในการระดมเงินออมจากผู้ออมไปยังผู้ลงทุน จำแนกได้เป็น 2 ตลาด คือ

ตลาดเงิน(*money market*) เป็นตลาดที่มีความระดมเงินทุนและการให้สินเชื่อระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี ตลาดเงินในระบบประกอบด้วยสถาบันการเงินต่างๆที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเฉพาะกิจ บริษัทกองทุนและหลักทรัพย์ และธนาคารกลางกิจกรรมในตลาดนี้ได้แก่ การกู้โดยตรง หรือการเบิกบัญชี การกู้ระหว่างธนาคารด้วยกันเอง การกู้ยืมโดยไม่กฎหมายรองรับ เช่น การเล่นแชร์ การให้กู้ และการขายฝาก เป็นต้น

ตลาดทุน(*capitai market*) เป็นตลาดที่มีการระดมเงินออมระยะยาวและให้สินเชื่อระยะยาวตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ได้แก่ เงินฝากประจำ หุ้นสามัญ หุ้นกู้ และพันธบัตรทั้งของรัฐบาลและเอกชน ประกอบด้วยตลาดสินเชื่อทั่วไป ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นๆที่มีอยู่มากมาย เช่น บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ ธนาคารต่างๆ ที่ที่กฎหมายจัดตั้งการเฉพาะ ตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น

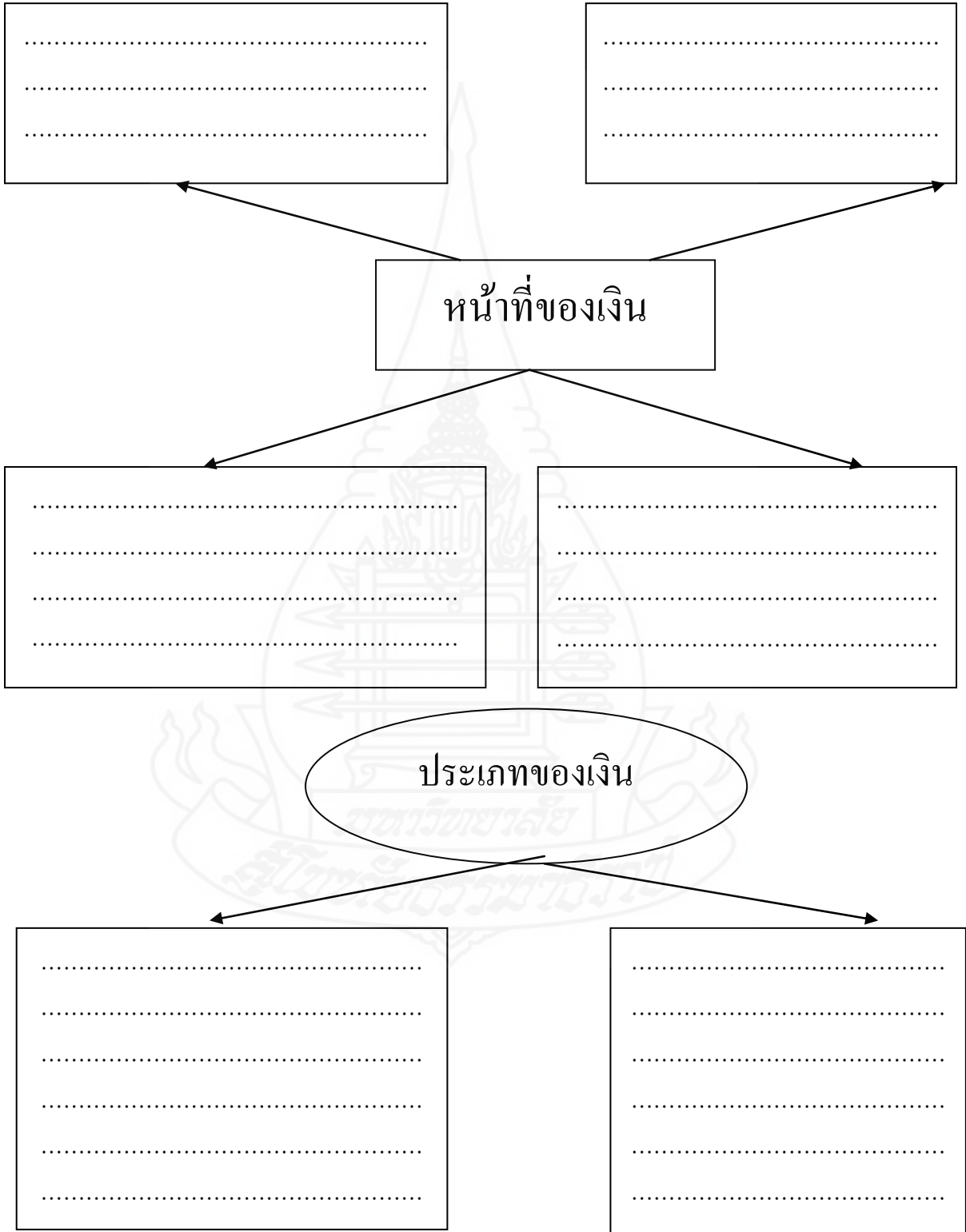
ตลาดเงินมีความสำคัญหลายประการตัวอย่างเช่น

1. ช่วยระดมทุนจากหน่วยเศรษฐกิจที่มีเงินออม ทำให้ หน่วยเศรษฐกิจสามารถนำเงินไปฝากไว้กับสถาบันการเงินรวมทั้งซื้อขายหลักทรัพย์ต่างๆตามความต้องการได้
2. ก่อให้เกิดการจัดสรรทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ในการลงทุนผู้ลงทุนต้องพิจารณาแล้วว่า จะสามารถก่อให้เกิดผลตอบแทนที่สูงแก่การกระจายค่าตอบแทนที่สูงพอแก่การจ่ายค่าตอบแทนแก่เจ้าของเงินทุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถาบันการเงินด้วย มิฉะนั้นก็ไม่คุ้มค่าที่กู้มาลงทุน
3. ช่วยสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ตลาดเงินช่วยให้ผู้ลงทุนสามารถกู้ยืมเงินมาลงทุนได้ เมื่อระบบเศรษฐกิจมีการลงทุนเพิ่มขึ้นก็ทำให้มีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น สามารถผลิตสินค้าและบริการได้มากขึ้น ประชาชนและประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้น
4. ช่วยในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ เช่น เมื่อเกิดปัญหาเงินเฟ้อ ธนาคารกลางอาจพิจารณาใช้นโยบายการเงินช่วยแก้ปัญหาโดยการขายพันธบัตรรัฐบาล หรือเมื่อเกิดปัญหาการว่างงานก็อาจพิจารณาซื้อพันธบัตรกลับคืน เป็นต้น

ใบงานที่ 1.1

เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเงิน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเติมข้อมูลลงในช่องให้ถูกต้องสมบูรณ์

ใบความรู้ที่ 1.2

ภาวะการเงินและสถาบันการเงิน

สถาบันการเงินเป็นหน่วยเศรษฐกิจที่ประกอบธุรกิจด้านการเงิน โดยทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมระหว่างผู้ออมและผู้ลงทุน รวมทั้งให้บริการด้านการเงินอื่นๆ ตามกฎหมายกำหนด เช่น รับฝากเงิน ปล่อยสินเชื่อให้ผู้ประกอบการ เป็นต้น สถาบันการเงินมีมากมายหลายอย่าง ทั้งที่เป็นธนาคาร เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารกลาง หรือธนาคารแห่งประเทศไทย และสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร เช่น บริษัทเงินทุน บริษัทประกันภัย ตลาดหลักทรัพย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น

1. ธนาคารพาณิชย์ การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย

ธุรกิจดั้งเดิมของธนาคารพาณิชย์ คือ การรับฝากเงินประเภทต่างๆ และให้การกู้ยืมทั้งภาครัฐ และเอกชน ซึ่งขยายเงินตราต่างประเทศซึ่งขยายตราสารทางการเงิน ให้บริการชำระเงินโอนเงิน การให้บริการเกี่ยวกับการประกันวินาศภัยประกันชีวิต เป็นต้น และการที่ปริมาณเงินมีผลต่อระดับราคา การจ้างงาน ผลผลิต และรายได้ของประเทศ ธนาคารพาณิชย์มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มหรือลดปริมาณเงินในเศรษฐกิจ การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์มีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินเพราะธนาคารสามารถสร้างเงินฝากได้เมื่อให้กู้ ส่งผลให้ปริมาณเงินเพิ่มขึ้น และทำลายเงินฝากเมื่อเรียกคืนเงินกู้ ส่งผลให้ปริมาณเงินลดลง การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์จึงมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากกับความเจริญเติบโตและเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นธนาคารกลางจึงเข้ากำกับดูแลอย่างใกล้ชิด

2. ธนาคารที่มีกฎหมายจัดตั้งเป็นเฉพาะ เป็นธนาคารที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นทำหน้าที่ช่วยเหลือด้านการเงินหรือส่งเสริมการดำเนินงานเฉพาะด้านตามนโยบายของรัฐบาล เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักเก็บออม ช่วยเหลือเกษตรกร ช่วยเหลือประชาชนด้านที่อยู่อาศัยช่วยเหลือผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และผู้ประกอบการกับต่างประเทศ เช่น ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย เป็นต้น

ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือธนาคารกลาง

ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือเรียกโดยย่อว่า ธปท.มีฐานะเป็นหน่วยงานที่มีอิสระราชการหรือรัฐวิสาหกิจ แต่เป็นองค์กรอิสระที่ไม่แสวงหากำไรและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่บางขุนพรหม กรุงเทพมหานคร

การดำเนินงานของธนาคารกลาง โดยได้รับมอบหมายอำนาจจากรัฐบาลให้ควบคุมดูแลเรื่องเงินของประเทศมีวัตถุประสงค์เพื่อดำรงไว้เสถียรภาพทางการเงินมีอำนาจดำเนินการต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไปนี้

1. ออกและจัดการธนบัตรรัฐบาล และบัตรธนาคาร เป็นออกธนบัตรของรัฐบาล และมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการออกธนบัตรธนาคารในราชอาณาจักร

2. กำหนดและดำเนินนโยบายการเงิน ดำเนินการตามที่คณะกรรมการนโยบายการเงินกำหนด เช่น การรับเงินฝาก การกำหนดอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืม แก่สถาบันการเงิน การซื้อขายเงินตราต่างประเทศและแลกเปลี่ยนกระแสดอลลาร์ในอนาคต การกู้ยืมเงินตราต่างประเทศเพื่อรักษาเสถียรภาพแห่งค่าเงินตรา เป็นต้น

3. บริหารจัดการทรัพย์สินของธนาคาร คือ การนำทรัพย์สินธนาคาร(ไม่รวมสินทรัพย์ในทุนสำรองเงินตราตามกฎหมายด้วยเงินตรา) ไปลงทุนหาประโยชน์โดยคำนึงถึงความมั่นคง สภาพคล่อง ผลประโยชน์ตอบแทนและความเสี่ยงในการบริหารจัดการ

4. เป็นนายนธนาคารและนายทะเบียนหลักทรัพย์ มีอำนาจหน้าที่ในการรับจ่ายเงินเพื่อบัญชีเงินฝากของกระทรวงการคลัง การเก็บรักษาเงิน หลักทรัพย์ หรือของมีค่าอื่นๆ เพื่อประโยชน์ของรัฐบาล เป็นตัวแทนของรัฐบาลในการซื้อทองคำและเงิน หรืออาจเป็นธนาคารของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เป็นต้น

5. เป็นนายนธนาคารของสถาบันการเงิน มีอำนาจหน้าที่ในการกู้ยืมเงินหรือให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สถาบันการเงิน การเก็บรักษาเงิน หลักทรัพย์ หรือของมีค่าอื่น ของสถาบันการเงิน รวมทั้งการสั่งให้สถาบันการเงินส่งรายงานหรือชี้แจงเกี่ยวกับทรัพย์สิน หนี้สิน หรือภาระผูกพัน

6. กำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน มีหน้าที่กำกับตรวจสอบ วิเคราะห์ฐานะและการดำเนินงาน ตลอดจนบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงินเพื่อให้มีเสถียรภาพ

7. บริหารจัดการอัตราแลกเปลี่ยนเงินภายใต้ระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรารวมทั้งบริหารจัดการสินทรัพย์ในทุนสำรองเงินตราตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา

8. ควบคุมการแลกเปลี่ยนตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน นอกจากหน้าที่ต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ยังเป็นที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจรัฐบาลโดยส่วนรวมในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ จัดทำแผนเศรษฐกิจ จัดทำงบประมาณแผ่นดิน ดูแลลูกหนี้ต่างประเทศ รวมทั้งเป็นตัวแทนรัฐบาลในการประชุมร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ เป็นต้น

ธนาคารกลาง หรือธนาคารแห่งประเทศไทยมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ แต่เป็นองค์กรอิสระที่ไม่แสวงหากำไรและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นสถาบันการเงินที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลให้ควบคุมดูแลเรื่องการเงินของประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน เสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน

เงินเฟ้อ

เงินเฟ้อ เป็นภาวะที่ระดับราคาของสินค้าและบริการโดยทั่วไปมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้อำนาจซื้อของเงิน ในมือประชาชนลดลง นั่นคือ มีจำนวนเงินเท่าเดิมซื้อสินค้าได้น้อยลง ภาวะเงินเฟ้อมี 3 ระดับได้แก่

ภาวะเงินเฟ้ออย่างอ่อน เป็นภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการทั่วไปสูงขึ้นไม่เกินร้อยละ 5 ต่อปี ภาวะนี้จะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวม เพราะเป็นการกระตุ้นให้ผู้ผลิตทำการผลิตสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น มีการลงทุนเพิ่มขึ้นส่งผลให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น ประชาชนมีเงินจับจ่ายให้สบายมากขึ้น เศรษฐกิจขยายตัว ภาวะเงินเฟ้อปานกลาง เป็นภาวะที่ราคาสินค้าและบริการสูงกว่าร้อยละ 5 แต่ไม่เกินร้อยละ 20 ต่อปี ภาวะนี้ส่งผลให้ประชาชนเดือดร้อนจากการที่สินค้ามีราคาสูงขึ้น ทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น ในขณะที่รายได้เท่าเดิม

ภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง เป็นภาวะที่ราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ค่าของเงินจะลดลงจนอาจไม่มีค่าเลย ภาวะนี้จะเกิดขึ้น เช่น ในช่วงสงคราม สาเหตุของเงินเฟ้อ

1. เกิดจากอุปสงค์เพิ่มมากขึ้นกว่าอุปทาน ผู้ผลิตมีการใช้ทรัพยากรในการผลิตอย่างเต็มที่จนไม่มีเหลือที่จะผลิตเพิ่ม ทำให้อาณาจักรสินค้าและบริการเพิ่มสูงขึ้น
2. เกิดจากต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น เช่น ค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น ผู้ผลิตลดการผลิต เกิดการกักตุนสินค้าส่งผลให้ค่าขาดตลาด ทำให้มีราคาเพิ่มสูงขึ้น

ผลกระทบจากภาวะเงินเฟ้อ

1. อำนาจซื้อของเงินที่มีอยู่ในมือลดลง ทำให้ประชาชนต้องการใช้เงินเพิ่มขึ้น สำหรับซื้อสินค้าที่ต้องการ
2. ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น ทำให้มาตรฐานการครองชีพความอยู่ดีกินดีของประชาชนลดลง
3. ปัญหาเงินเฟ้อมีผลต่อระดับการผลิตและการลงทุนของประเทศ เนื่องจากเมื่อมีการผลิตสินค้า อำนาจการซื้อของ ประชากรลดลงทำให้ไม่สามารถขายสินค้าได้ ผู้ผลิตลดการผลิตทำให้ผลผลิตโดยรวมของประเทศลดลง

เงินฝืด

เงินฝืด เป็นภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้อำนาจซื้อของเงินเพิ่มขึ้นในขณะที่ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจมีน้อย ทำให้กำลังซื้อของประชาชนในประเทศมีน้อย ถึงแม้ว่าราคาสินค้าจะลดราคาตามแต่ประชาชนก็มีไม่พอในการซื้อสินค้าและบริการ ภาวะเงินฝืด 3 ระดับ ได้แก่

เงินฝืดอย่างอ่อน เป็นภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการลดลงไม่เกินร้อยละ 5 ต่อปี ภาวะนี้จะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากจะเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนซื้อสินค้าและบริการที่ลดราคาลง เงินฝืดปานกลาง เป็นภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการลดลงเกินร้อยละ 5 แต่เกินร้อยละ 20 ต่อปี ภาวะนี้จะไม่ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ ทำให้ผู้ผลิตลดการผลิตลงเนื่องจากได้กำไรน้อยลง และขายไม่ได้ เนื่องจากกำลังการซื้อของประชาชนน้อยลง

เงินฝืดอย่างรุนแรง เป็นภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการลดลงเกินกว่าร้อยละ 20 ต่อปี ซึ่งเป็นภาวะที่ราคาสินค้าและบริการลดลงอย่างมาก ทำให้การผลิตหยุดชะงัก เกิดการว่างงานตามมา รายได้ประชาชนลดลงส่งผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจอย่างรุนแรง

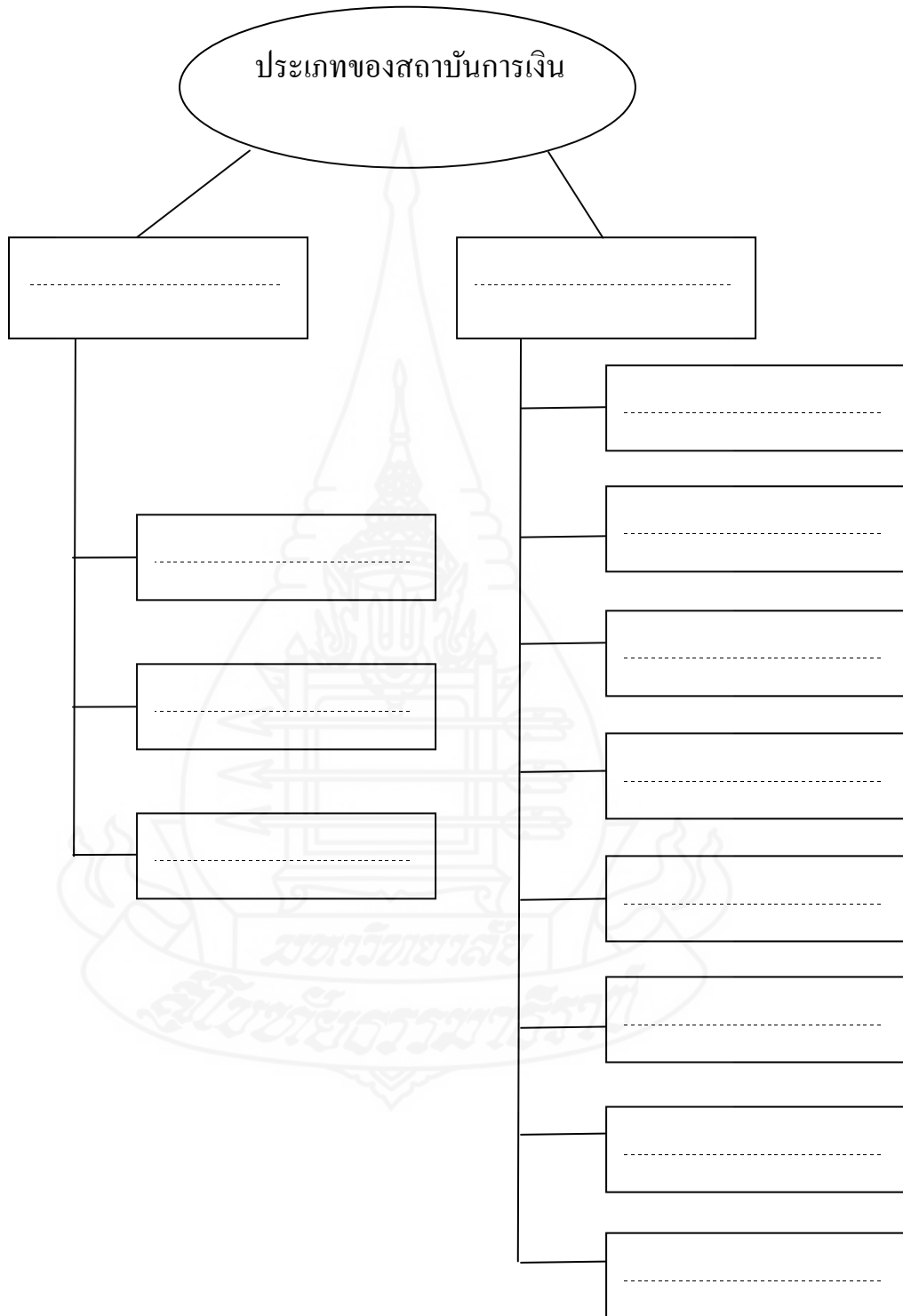
สาเหตุของเงินฝืด

1. ธนบัตรที่พิมพ์ออกมาใช้ในประเทศมีน้อยเกินไป ไม่พอกับความต้องการ
2. สถาบันการเงินชะลอการปล่อยสินเชื่อให้แก่ระบบเศรษฐกิจ
3. เกิดจากประเทศขาดดุลการค้าอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้ต้องสูญเสียเงินตราให้กับต่างประเทศส่งผลให้เงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมีน้อย

ผลกระทบจากภาวะเงินฝืด

1. ประชากรมีรายได้ลดน้อยลง ทำให้ไม่มีกำลังซื้อ หรือมีน้อยลง
2. ทำให้ผู้ผลิตและประกอบการวิตกกังวลกับภาวะเศรษฐกิจ มีการคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจที่เลวลงทำให้มีการชะลอการผลิต
3. เกิดปัญหาการว่างงาน จากการที่ผู้ประกอบการชะลอการผลิตส่งผลกระทบต่อการทำงาน และรายได้ของประชากรจะยิ่งลดลง ส่งผลให้เศรษฐกิจซบเซาจากการลดการผลิต การลงทุน การจ้างงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนจำแนกประเภทของสถาบันการเงิน พร้อมยกตัวอย่างสถาบันการเงินในแต่ละประเภทลงในแผนผัง

ใบความรู้ที่ 1.3

เรื่อง นโยบายการเงินของไทย

1.4 นโยบายการเงิน

นโยบายการเงิน (monetary policy) คือ นโยบายที่ธนาคารกลางใช้เพื่อดูแลปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพื่อให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อรักษาเสถียรภาพของราคา หรือเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปัจจุบันนโยบายทางการเงินยังหมายถึงนโยบายที่ธนาคารกลางใช้เพื่อดูแลเงินให้อยู่ในกรอบที่กำหนด โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เพื่อให้เกิดเสถียรภาพด้านราคา ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

1. ประเภทของนโยบายการเงิน จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 นโยบายการเงินแบบเข้มงวด (restrictive monetary policy) เป็นนโยบายที่มีผลทำให้ปริมาณเงินลดลง มักใช้ในกรณีที่ระบบเศรษฐกิจเกิดปัญหาภาวะราคาสินค้าสูงขึ้นหรือเกิดปัญหาเงินเฟ้อ ประชาชนมีการจับจ่ายให้สอยหรือมีความต้องการบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ มากกว่าจำนวนที่ระบบเศรษฐกิจสามารถผลิตได้เกิดปัญหาดุลการค้าและดุลการชำระเงินขาดดุล เป็นต้น การใช้นโยบายนี้จะช่วยลดความร้อนแรงในระบบเศรษฐกิจ ประเทศที่ดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเงินเฟ้อ นโยบายการเงินแบบนี้จะมีผลทำให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดปรับตัวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้กิจกรรมต่างๆ ทางเศรษฐกิจลดลงและอัตราเงินเฟ้อลดลง

1.2 นโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย (easy monetary policy) เป็นนโยบายที่มีผลทำให้ปริมาณเงินเพิ่มขึ้น มักใช้ในกรณีที่เกิดภาวะเศรษฐกิจซบเซาหรือเกิดปัญหาเงินฝืด การใช้จ่ายของประชาชนและการลงทุนของผู้ประกอบการมีน้อย เกิดการผลิตต่ำกว่ากำลังการผลิตที่สามารถผลิตได้ ทำให้เกิดการว่างงาน การใช้นโยบายนี้จะช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจฟื้นตัว

ประเทศที่ดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเงินเฟ้อ นโยบายการเงินแบบนี้จะมีผลทำให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดปรับตัวลดลง จะส่งผลให้มีกิจกรรมต่างๆ ทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นและอัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น

2. เครื่องมือของนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย สามารถดำเนินงานโดยอาศัยเครื่องมือของนโยบายการเงินซึ่งจำแนกได้ 3 ประเภท ได้แก่ การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง การดำเนินการผ่านตลาดการเงิน และหน้าต่างตั้งรับ สรุปได้ดังนี้

2.1 การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง ได้แก่ เงินสดในมือธนาคารพาณิชย์ เงินฝากกระแสรายวันที่ธนาคารแห่งประเทศไทย และหลักทรัพย์ที่ปราศจากภาระผูกพัน ตัวอย่างเช่นการ

กำหนดธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินสดสำรองตามกฎหมาย หากธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในอัตราสูง จะมีผลให้ธนาคารมีเงินสำรองส่วนเกินไปปล่อยกู้น้อย ทำให้ปริมาณเงินเพิ่มได้น้อย หากกำหนดในอัตราต่ำก็จะมีผลให้ปริมาณเพิ่มได้มาก ดังนั้น การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดมีผลต่อสภาพคล่องของระบบเศรษฐกิจ

2.2 การดำเนินการผ่านตลาดการเงิน เป็นเครื่องมือสำคัญในการรักษาระดับอัตราดอกเบี้ยนโยบายและดูแลสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น

1. การทำธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบวิภาติ ซึ่งเป็นการซื้อขายพันธบัตรเพื่อปรับสภาพคล่องแบบชั่วคราว

2. การซื้อขายหลักทรัพย์รัฐบาล ซึ่งส่วนใหญ่คือพันธบัตรเนื่องจากมีสภาพคล่องสูง การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยซื้อพันธบัตรจะทำให้ระบบเศรษฐกิจมีสภาพคล่องมากขึ้นส่วนการขายจะทำให้สภาพคล่องลดลง

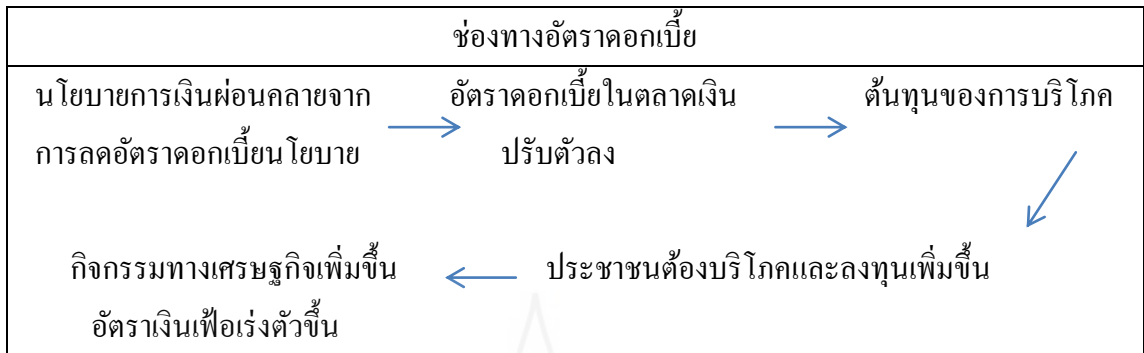
3. การออกพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทยจะมีต่อสภาพคล่องของระบบเศรษฐกิจเช่นเดียวกับการกาซื้อขายหลักทรัพย์รัฐบาล โดยทั่วไปผู้มีสิทธิ์เข้าประมูล ได้แก่ สถาบันการเงินต่างๆ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนรวม สำนักงานประกันสังคม และสถาบันอื่นๆ ที่มีบัญชีธนาคารแห่งประเทศไทย

4. การซื้อ-ขายเงินตราต่างประเทศโดยมีสัญญาว่าจะขายหรือซื้อคืน ณ อัตราแลกเปลี่ยนที่ตกลงกัน ในวันที่กำหนดเวลาล่วงหน้า โดยมักไม่เกิน 3 เดือน

2.3 หน้าต่างตั้งรับ ธนาคารแห่งประเทศไทยมีหน้าต่างปรับสภาพคล่อง ณ สิ้นวัน ซึ่งเป็นช่องทางที่สถาบันสามารถกู้ยืมโดยมีพันธบัตรเป็นประกัน หรือกรณีที่มีสภาพคล่องส่วนเกินก็เข้ามาลงทุนกับธนาคารแห่งประเทศไทยได้โดยจะออกตราสารแสดงสิทธิในหนี้ดังกล่าว

3. กลไกการส่งผ่านของนโยบายการเงิน การดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเงินเฟ้อจะส่งผลต่ออัตราดอกเบี้ยในตลาด และในที่สุดจะส่งผลต่อปริมาณการผลิตและอัตราเงินเฟ้อผ่านระบบการเงินในช่องต่าง ได้แก่ ช่องทางอัตราดอกเบี้ย ช่องทางสินเชื่อ ช่องทางราคา สินทรัพย์ ช่องอัตราแลกเปลี่ยน และช่องทางการคาดการณ์

ตัวอย่าง เช่น เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายโดยลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ผลกระทบที่ผ่านช่องทางอัตราดอกเบี้ย คือ จะมีผลให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดปรับตัวลง ทำให้ต้นทุนในการบริโภคและลงทุนต่ำ จึงมีการบริโภคและการลงทุนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตในประเทศสูงขึ้นและอัตราเงินเฟ้อสูงขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายให้เข้าใจง่ายด้วย

แผนผังช่องทางอัตราดอกเบี้ย

หากนโยบายการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสามารถทำให้เงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริงอยู่ในกรอบเป้าหมายได้ ก็หมายความว่าระดับราคาสินค้าโดยรวมจะเปลี่ยนแปลงไม่มากจึงเกิดเสถียรภาพด้านราคา ซึ่งจะเอื้อต่อการวางแผนและตัดใจทางเศรษฐกิจต่างๆ เช่น การบริโภค การออม การลงทุน ตลอดจนการนำเข้าและการส่งออกโดยรวมของประเทศ ทำให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

4. การดำเนินนโยบายการเงินของไทย ภารกิจของธนาคารแห่งประเทศไทยคือ การดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน เสถียรภาพของระบบสถาบัน และระบบการชำระเงิน นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2540 ประเทศไทยนับมีการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่นั่นคือเงินบาทจะมีอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดไว้เป็นทางการเทียบกับดอลลาร์สหรัฐ หากอัตราแลกเปลี่ยนอย่างเป็นทางการต่างกับอัตราแลกเปลี่ยนตลาดมาก ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ซึ่งอยู่ในความดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยจะเข้ามาดูแล โดยการซื้อขายเงินดอลลาร์สหรัฐ เพื่อรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน

ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ประเทศไทยประกาศลดค่าเงินบาท มีการปรับเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากแบบคงที่มาเป็นแบบลอยตัวและขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ในช่วงนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดนโยบายโดยมองเป้าหมายทางการเงินเป็นหลัก โดยอิงกับนโยบายการคลัง และเม็ดเงินจากภาคต่างประเทศ และดูแลการชำระเงิน และให้ได้ภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจและระดับราคาตามที่กำหนด

ตั้งแต่ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจเป็นต้นมา ปริมาณเงินและการขยายตัวทางเศรษฐกิจไม่ได้มีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน นั่นคือไม่อาจคาดการณ์แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจจากปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจได้อย่างน่าเชื่อถือและมองว่าการใช้ปริมาณเงินเป็นเป้าหมายในการกำหนดนโยบายมีประสิทธิผลน้อยกว่าการใช้เงินเฟ้อ ดังนั้นตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม 2543 เป็นต้นมาธนาคารแห่ง

ประเทศไทยจึงใช้เงินเฟ้อ นั่นคือดำเนินนโยบายเพื่อควบคุมอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในขอบเขตเป้าหมายที่กำหนด

การกำหนดนโยบายการเงินภายใต้กรอบเงินเฟ้อจะมีการประกาศอัตราเงินเฟ้อเป้าหมายในทราบล่วงหน้าทุกปี เช่น ใน พ.ศ. 2552 อยู่ที่ร้อยละ 0-3.5 อัตราเงินเฟ้อที่ประกาศเป็นอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานไม่ใช่อัตราเงินเฟ้อทั่วไป นั่นคือ ได้มีการหักราคาสินค้าหมวดอาหารสดและหมวดพลังงานออกเนื่องจากสินค้าทั้งสองหมวดขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น สภาพอากาศ ภาวะตลาดโลก

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่อง การเงิน

รหัสวิชา ส 32103

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยเขียนเครื่องหมายกากบาทลงในช่อง 1,2,3หรือ 4 ในกระดาษคำตอบที่กรรมการแจกให้

<p>1. ข้อใดมิใช่หน้าที่ของเงิน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นมาตรฐานการวัดค่า 2. เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน 3. เป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ในอนาคต 4. เป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ 	<p>4. การลงทุนจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทำให้การจ้างงานผลิตและรายได้โดยรวมของประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น มาจากสาเหตุปัจจัยใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ดอกเบี้ยลดลง 2. ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 3. ดอกเบี้ยคงที่ 4. ข้อ 1 และ 2 ถูกต้อง
<p>2. เงินสามารถทำหน้าที่ได้ดีต่อเมื่อเงินมีคุณสมบัติตามข้อใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ค่าของเงินคงที่ 2. ค่าของเงินไม่คงที่ 3. ค่าของเงินมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา 4. ค่าของเงินเปลี่ยนแปลงตามสกุลเงิน <p>ต่างประเทศที่เป็นผู้นำทางเศรษฐกิจ</p>	<p>5. ถ้าปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจลดลงจะส่งผลอย่างไร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อัตราดอกเบี้ยต่ำลง 2. อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น 3. การจ้างงานเพิ่มขึ้น 4. รายได้โดยรวมของประเทศเพิ่มขึ้น
<p>3. ในระบบเศรษฐกิจที่มีปริมาณเงินหมุนเวียนในปริมาณที่เหมาะสมก่อให้เกิดผลดีต่อกระบวนการใดบ้าง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การผลิต การจ้างงาน การค้ากับต่างประเทศ 2. การผลิต การลงทุน การค้ากับต่างประเทศ 3. การลงทุน การจ้างงาน การค้ากับต่างประเทศ 4. การผลิต การลงทุน การจ้างงาน 	<p>6. ปริมาณเงินมีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจยกเว้นข้อใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ระดับรายได้โดยรวมของประเทศ 2. ผลิตผลโดยรวมของประเทศ 3. การไหลเข้าของเงินตราต่างประเทศ 4. มีผลต่อราคาและการจ้างงานในระบบเศรษฐกิจ

<p>7. ธนาคารกลางเป็นตลาดการเงินที่มีได้ทำหน้าที่ตามข้อใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ระดมเงินทุนและให้สินเชื่อแก่นักลงทุน 2. ระดมเงินทุนจากหน่วยเศรษฐกิจที่มีเงินออม 3. จัดสรรทุนอย่างมีประสิทธิภาพและแก้ปัญหาในระบบเศรษฐกิจ 4. รับฝากเงินจากบุคคลทั่วไป 	<p>9. ตลาดทุนที่มีกฎหมายจัดตั้งเป็นการเฉพาะได้แก่ตลาดทุนในข้อใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ตลาดหลักทรัพย์ 2. บริษัทเงินทุน 3. ธนาคารพาณิชย์ 4. บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์
<p>8. การกู้เงินโดยวิธีการใดที่ไม่มีกฎหมายรองรับ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การเบิกเงินเกินบัญชี 2. การขายฝาก 3. การขายตราสาร 4. การกู้ยืมระหว่างธนาคาร 	<p>10. คณง. มาจากคำย่อตามข้อใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการการเงินต่างประเทศ 2. คณะกรรมการส่งเสริมการระดมเงิน 3. คณะกรรมการนโยบายการเงิน 4. คณะกรรมการอนุมัติเงินของรัฐบาล

เฉลยคำตอบ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง การเงิน

รหัสวิชา ส 32103

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ
1	4	2	1	3	4	4	1	5	2
6	3	7	4	8	2	9	1	10	3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระ เศรษฐศาสตร์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การเงินและการคลัง ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5
 เรื่อง การคลัง เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การคลัง หมายถึง การใช้จ่ายเพื่อการบริหารประเทศของรัฐบาล โดยกำหนดนโยบายและการดำเนินงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับรายรับ รายจ่าย หนี้สาธารณะ ซึ่งในแต่ละปีรัฐบาลจะต้องจัดทำเป็นงบประมาณแผ่นดินประจำปี เพื่อแสดงให้เห็นประชาชนรู้ว่าในปีต่อไปรัฐบาลมีโครงการจะทำอะไรบ้าง แต่ละโครงการต้องใช้จ่ายเป็นจำนวนเงินเท่าใด และรัฐบาลจะหารายได้จากทางใดมาใช้จ่ายตามโครงการนั้น ๆ ดังนั้นงบประมาณแผ่นดินจึงเป็นแผนเกี่ยวกับการหารายได้และการใช้จ่ายตามโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล

ความแตกต่างระหว่างภาคเอกชนกับรัฐบาล

ตัวชี้วัด

ส 3.2 ม.5/1 อธิบายบทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการคลังได้
2. บอกบทบาทและหน้าที่ของการคลังท้องถิ่นได้
3. บอกบทบาทและหน้าที่ของการคลังภาครัฐได้
4. อภิปรายรูปแบบและวิธีการของนโยบายการคลังที่สำคัญของประเทศไทยได้
5. นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้

สาระการเรียนรู้

4. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการคลัง
5. การคลังท้องถิ่น
6. การคลังภาครัฐ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการคิด

ทักษะการคิดวิเคราะห์

ทักษะการคิดสังเคราะห์

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

กระบวนการทำงานกลุ่ม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีวินัย

ใฝ่เรียนรู้

มีความรับผิดชอบ

กิจกรรมการเรียนรู้ (การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD)

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยใช้กลุ่มเดิมจากการเรียนรู้เรื่อง การเงิน

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนดูรูปภาพกระทรวงการคลังและรูปภาพตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พร้อมทั้งให้นักเรียนร่วมกันบอกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานที่แต่ละแห่งพร้อมบันทึกบนกระดานดำ หลังจากนั้นให้นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับห้างสรรพสินค้า บริษัทเอกชน บริษัทผลิตน้ำดื่มและอาหารสำเร็จรูป ภาพการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การไฟฟ้านครหลวง ให้นักเรียนเปรียบเทียบกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละภาพ โดยให้ทุกกลุ่มร่วมกันตอบและบันทึกคำตอบบนกระดานดำ หลังจากนั้นร่วมกันพิจารณาความแตกต่างของคำตอบ

2. ครูแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้

1. อธิบายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการคลังได้
2. บอกบทบาทและหน้าที่ของการคลังท้องถิ่นได้
3. บอกบทบาทและหน้าที่ของการคลังภาครัฐได้
4. อภิปรายรูปแบบและวิธีการของนโยบายการคลังที่สำคัญของประเทศไทยได้
5. นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้

3. ขั้นการศึกษาของกลุ่ม

1. ครูแจกใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการคลัง กลุ่มละ 2 ชุด ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้โดยการร่วมกันอ่าน อภิปราย ตั้งคำถามและตอบคำถามร่วมกันภายในกลุ่ม

2. ครูแจกใบงานที่ 2.1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการคลังกลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานภายในกลุ่มให้ครบถ้วนสมบูรณ์

3. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 2.1 หน้าชั้นเรียนทุกกลุ่ม หลังจากนั้นร่วมกันพิจารณาความถูกต้องของใบงานที่แต่ละกลุ่มนำเสนอพร้อมทั้งแก้ไขข้อผิดพลาดร่วมกันทุกกลุ่ม

4. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งคำถามเกี่ยวกับใบความรู้ที่ 2.1 กลุ่มละ 5 คำถามหลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มถามเพื่อนสมาชิกกลุ่มอื่นกลุ่มละ 1 คำถามโดยครูพิจารณาความเหมาะสมของคำถามแต่ละกลุ่มและความถูกต้องของคำตอบที่ทุกกลุ่มตอบด้วยเช่นกัน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมคำถามที่น่าสนใจและบันทึกลงในสมุดร่วมกันภายในกลุ่ม

5. ครูแจกใบความรู้ที่ 2.2 เรื่อง การคลังท้องถิ่น กลุ่มละ 2 ชุด ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้โดยการร่วมกันอ่าน อภิปราย ตั้งคำถามและตอบคำถามร่วมกันภายในกลุ่ม

6. ครูแจกใบงานที่ 2.2 เรื่อง การคลังท้องถิ่นกลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานภายในกลุ่มให้ครบถ้วนสมบูรณ์

7. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 2.2 หน้าชั้นเรียนทุกกลุ่มและตัวแทนกลุ่มต้องไม่ซ้ำกับตัวแทนที่นำเสนอใบงานที่ 2.1 หลังจากนั้นร่วมกันพิจารณาความถูกต้องของใบงานที่แต่ละกลุ่มนำเสนอพร้อมทั้งแก้ไขข้อผิดพลาดร่วมกันทุกกลุ่ม

8. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งคำถามเกี่ยวกับใบความรู้ที่ 2.2 กลุ่มละ 5 คำถามหลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มถามเพื่อนสมาชิกกลุ่มอื่นกลุ่มละ 1 คำถามโดยครูพิจารณาความเหมาะสมของคำถามแต่ละกลุ่มและความถูกต้องของคำตอบที่ทุกกลุ่มตอบด้วยเช่นกัน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมคำถามที่น่าสนใจและบันทึกลงในสมุดร่วมกันภายในกลุ่ม

9. ครูแจกใบความรู้ที่ 2.3 เรื่อง การคลังภาครัฐ กลุ่มละ 2 ชุด ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้โดยการร่วมกันอ่าน อภิปราย ตั้งคำถามและตอบคำถามร่วมกันภายในกลุ่ม

10. ครูแจกใบงานที่ 2.3 เรื่อง การคลังภาครัฐกลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานภายในกลุ่มให้ครบถ้วนสมบูรณ์

11. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 2.3 หน้าชั้นเรียนทุกกลุ่มและตัวแทนกลุ่มต้องไม่ซ้ำกับตัวแทนที่นำเสนอใบงานที่ 2.1 และ 2.2 หลังจากนั้นร่วมกันพิจารณาความถูกต้องของใบงานที่แต่ละกลุ่มนำเสนอพร้อมทั้งแก้ไขข้อผิดพลาดร่วมกันทุกกลุ่ม

12. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งคำถามเกี่ยวกับใบความรู้ที่ 2.3. กลุ่มละ 5 คำถามหลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มถามเพื่อนสมาชิกกลุ่มอื่นกลุ่มละ 1 คำถามโดยครูพิจารณาความเหมาะสมของคำถามแต่ละกลุ่มและความถูกต้องของคำตอบที่ทุกกลุ่มตอบด้วยเช่นกัน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมคำถามที่น่าสนใจและบันทึกลงในสมุดร่วมกันภายในกลุ่ม

4. ขั้นการทดสอบ

1. จัดเก้าอี้เป็นแถว ทดสอบรายบุคคล โดยใช้แบบทดสอบแบบเลือกคำตอบที่

ถูกต้อง มี 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

2. เมื่อทำแบบทดสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนแลกเปลี่ยนตรวจคำตอบที่ถูกต้อง โดยครูเป็นผู้เฉลยคำตอบที่ถูกต้องพร้อมอธิบายเหตุผลในการตอบข้อดังกล่าว

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำคะแนนจากการทดสอบมารวมกันและให้หาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้บันทึกเป็นคะแนนกลุ่มการทดสอบเรื่อง การคลัง

8. **ขั้นการรับรางวัล**

เมื่อนักเรียนนำคะแนนของตนเองมารวมกันสมาชิกในกลุ่มแล้วให้ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม กลุ่มใดได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดครูให้รางวัลเป็นคะแนนสะสม 10 คะแนน และกลุ่มใดที่ได้คะแนนเฉลี่ยรองลงมาเป็นลำดับที่ 2 ได้คะแนนสะสมของกลุ่ม 9 คะแนน และที่เหลือเป็น 8 – 7 – 6 ตามลำดับ

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

สื่อ

1. ใบความรู้ที่ 2.1. เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการคลัง
2. ใบความรู้ที่ 2.2. เรื่อง การคลังท้องถิ่น
3. ใบความรู้ที่ 2.3. เรื่อง การคลังภาครัฐ
4. ใบงานที่ 2.1. เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการคลัง
5. ใบงานที่ 2.2. เรื่อง การคลังท้องถิ่น
6. ใบงานที่ 2.3. เรื่อง การคลังภาครัฐ

แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารและหนังสืออ่านประกอบ
2. ห้องสมุดและห้องเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. อินเทอร์เน็ต

<http://www.bot.or.th>

<http://www.mof.go.th>

<http://www.geocities.com/econpages>

ใบงานที่ 2.1

เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการคลัง

การคลัง หมายถึง การใช้จ่ายเพื่อการบริหารประเทศของรัฐบาล โดยกำหนดนโยบายและการดำเนินงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับรายรับ รายจ่าย หนี้สาธารณะ ซึ่งในแต่ละปีรัฐบาลจะต้องจัดทำเป็นงบประมาณแผ่นดินประจำปี เพื่อแสดงให้ประชาชนรู้ว่าในปีต่อไปรัฐบาลมีโครงการจะทำอะไรบ้าง แต่ละโครงการต้องใช้จ่ายเป็นจำนวนเงินเท่าใด และรัฐบาลจะหารายได้จากทางใดมาใช้จ่ายตามโครงการนั้น ๆ ดังนั้นงบประมาณแผ่นดินจึงเป็นแผนเกี่ยวกับการหารายได้และการใช้จ่ายตามโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล

ความแตกต่างระหว่างภาคเอกชนกับรัฐบาล

บทบาทระหว่างเอกชนกับรัฐบาล มีความแตกต่าง พอสรุปได้ดังนี้

1) ด้านวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมาย การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจภาครัฐบาลมุ่งเพื่อประโยชน์ของสาธารณชน เช่น การจัดให้มีบริการสาธารณสุข สาธารณูปโภค การรักษาความสงบภายใน การป้องกันประเทศ เป็นต้น การใช้จ่ายเพื่อกิจกรรมของภาครัฐบาลส่วนใหญ่ได้มาจากค่าภาษีอากร และใช้จ่ายไปโดยมิได้แสวงหากำไร ส่วนการดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจของภาคเอกชนส่วนใหญ่มุ่งเพื่อแสวงหากำไรสูงสุด และประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญ

2) ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรม ในการวางแผนรัฐบาลมีรายจ่ายเป็นเครื่องกำหนดรายได้ กล่าวคือ การดำเนินกิจกรรมของภาครัฐบาลมักเริ่มด้วยการวางแผนตั้ง โครงการพร้อมด้วยประมาณรายจ่ายในแต่ละโครงการแล้วจึงประมาณการรายได้ที่คาดว่าจะได้รับ หากไม่เพียงพอกับการใช้จ่าย ก็อาจก่อหนี้สาธารณะมาชดเชย แต่ภาคเอกชนมีรายได้เป็นเครื่องกำหนดรายจ่าย กล่าวคือ ภาคเอกชนจะพิจารณารายได้ที่คาดว่าจะได้รับก่อนแล้วจึงวางแผนดำเนินการใช้จ่ายออกไป

3) ด้านการตัดสินใจดำเนินกิจกรรม การตัดสินใจดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจภาครัฐบาลจะมีขั้นตอนซับซ้อน ผ่านการพิจารณาตัดสินใจของหลายฝ่าย แต่ภาคเอกชนมีขั้นตอนน้อยกว่าตัดสินใจได้ด้วยตนเองโดยผู้ถือหุ้นหรือคณะกรรมการไม่กี่คน การตัดสินใจดำเนินกิจกรรมของภาคเอกชนจึงสามารถดำเนินการได้รวดเร็วกว่ารัฐบาล

4) ด้านระยะเวลาของโครงการ กิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาครัฐบาลมักเป็นโครงการที่ให้ผลตอบแทนในระยะยาว ใช้งบประมาณจำนวนมาก ส่วนภาคเอกชนใช้เงินทุนน้อยกว่า และมักให้ผลตอบแทนในระยะสั้น เพื่อนำรายได้คืนนั้นเป็นทุนหมุนเวียนในกิจกรรมต่อไป

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจะมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตลอดเวลา การดำเนินการของรัฐบาลย่อมมีผลกระทบต่อภาคเอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับเศรษฐกิจภาคเอกชน ก็จะมีผลต่อรายได้ของรัฐบาล

ความสำคัญของการคลัง

การคลังมีความสำคัญในการดำเนินงานของรัฐบาล เพราะรัฐบาลจะใช้นโยบายการคลังควบคุมภาวะเศรษฐกิจของประเทศด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1) การจัดสรรการใช้ทรัพยากรของสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ทรัพยากรของสังคมในการผลิตสินค้าและบริการให้เกิดประโยชน์เต็มที่มีประสิทธิภาพ เช่น การป้องกันประเทศ การบริการการแพทย์ พยาบาล ตำรวจ ตลอดจนรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยการใช้ นโยบายงบประมาณที่กำหนดไว้

2) การกระจายรายได้ของสังคม เพื่อให้สินค้าและบริการต่าง ๆ ที่ผลิตขึ้นมา ได้รับการจัดสรร จำแนก แจกจ่ายได้ทั่วถึง และเป็นธรรม ซึ่งรัฐบาลสามารถได้มาตรการทางด้านภาษีเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำเนินการ

3) การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคม โดยรัฐบาลจะควบคุมดูแลให้เศรษฐกิจของสังคม เป็นไปด้วยความราบรื่นด้วยการรักษาระดับการจ้างให้อยู่ในอัตราสูง ระดับราคาสินค้าเสถียรภาพ รวมทั้งมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

กล่าวโดยสรุป การคลังจึงมีความสำคัญมากในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล เพราะรัฐบาลจะใช้นโยบายการคลังเป็นเครื่องมือในการควบคุม ดูแล ตลอดจนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจ เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศคงไว้ซึ่งความมีเสถียรภาพ

งบประมาณแผ่นดิน

งบประมาณแผ่นดิน หมายถึง แผนการใช้จ่ายเงินของรัฐบาล ซึ่งแสดงวัตถุประสงค์ แหล่งที่มาของรายรับรายจ่ายของรัฐบาลในระยะเวลาหนึ่ง โดยปกติถือเอาระยะเวลา 1 ปี คือ เริ่มจาก 1 ตุลาคม ไปสิ้นสุดที่ 30 กันยายนของปีถัดไป

สำนักงานงบประมาณเป็นหน่วยราชการที่รับผิดชอบจัดทำงบประมาณประจำปี โดยจะรวบรวมโครงการและรายจ่ายด้านต่าง ๆ ของหน่วยราชการทุกหน่วยงานรวมทั้งภาครัฐวิสาหกิจทั้งหมด เพื่อนำเสนอขออนุมัติจากรัฐสภา และประกาศใช้ต่อไป

ลักษณะของงบประมาณ

งบประมาณของรัฐบาลมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ทั้งด้านรายรับและรายจ่าย ผลกระทบจะมากน้อยและอยู่ในลักษณะใดขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้งบประมาณของรัฐบาล ซึ่งมี 3 ลักษณะ คือ

1) งบประมาณสมดุล หมายถึง การที่รัฐบาลมีการใช้จ่ายเท่ากับรายได้พอดี งบประมาณสมดุลจะมีข้อจำกัด ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เกิดภาวะเงินฝืด อัตราการว่างงานสูง การดำเนินนโยบายงบประมาณสมดุลจะไม่ช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ เพราะการใช้จ่ายของรัฐบาลถูกกำหนดโดยรายได้ ดังนั้นนโยบายงบประมาณสมดุล จึงเป็นนโยบายที่ไม่ยืดหยุ่น ไม่สามารถปรับได้คล่องตัวเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้

2) งบประมาณขาดดุล หมายถึง การที่รัฐบาลมีการใช้จ่ายมากกว่ารายได้ และจำเป็นต้องนำรายรับจากเงินกู้หรือเงินคงคลังมาชดเชยการขาดดุล ปัจจุบันนักเศรษฐศาสตร์มีแนวคิดว่าการที่รายจ่ายสูงกว่ารายได้ และรัฐบาลก่อกำหนดหนี้สาธารณะมาใช้จ่ายนั้น ไม่ใช่สิ่งที่ไม่ดีเสียเลย ถ้าเงินที่กู้มาถูกใช้ในทิศทางเพื่อการเพิ่มผลผลิต การเพิ่มการลงทุน และการจ้างงาน

3) งบประมาณเกินดุล หมายถึง การที่รัฐบาลใช้จ่ายน้อยกว่ารายได้ที่จัดเก็บได้ ทำให้มีเงินเหลือเข้าเป็นเงินคงคลังเพิ่มขึ้น

หนี้สาธารณะ

ในประเทศกำลังพัฒนามีแนวโน้มที่งบประมาณของรัฐบาลจะขาดดุล เนื่องจากระดับรายได้ของประชาชนต่ำ มีการหลีกเลี่ยงภาษีอากร จึงมีผลให้รัฐบาลจัดเก็บภาษีอากรได้น้อย ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลพยายามเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการปรับโครงสร้างพื้นฐาน ทำให้รายจ่ายด้านสาธารณูปโภคเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รัฐบาลจึงจำเป็นต้องก่อกำหนดหนี้สาธารณะ หนี้สาธารณะอาจจำแนกตามแหล่งเงินกู้ได้ดังนี้

1. หนี้ภายในประเทศ

หนี้ภายในประเทศ หมายถึง หนี้สาธารณะที่เกิดขึ้นจากการที่รัฐบาลกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ภายในประเทศ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารพาณิชย์ สถาบันทางการเงินประเภทต่าง ๆ และประชาชนทั่วไป วิธีการก่อกำหนดหนี้สาธารณะภายในประเทศนั้น รัฐบาลจะจำหน่ายพันธบัตรซึ่งเป็นเงินกู้ระยะยาว หรือจำหน่ายตั๋วคลังซึ่งเป็นการกู้ระยะสั้น

2. หนี้ต่างประเทศ

หนี้ต่างประเทศ หมายถึง หนี้สาธารณะที่เกิดจากรัฐบาลกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ภายนอกประเทศ เพื่อนำมาสนับสนุนการลงทุนในโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล หรือค้ำประกันเงินกู้ของรัฐวิสาหกิจ แหล่งเงินกู้ต่างประเทศที่สำคัญ คือ ธนาคารโลก กองทุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โฟ้นทะเลแห่งประเทศญี่ปุ่น ธนาคารพัฒนาเอเชีย และตลาดการเงิน เป็นต้น

การก่อกำหนดหนี้สาธารณะอาจเกิดผลดีในด้าน การนำเงินไปใช้เพื่อเพิ่มผลผลิต จะทำให้อัตราการพัฒนาเศรษฐกิจรวดเร็วยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันจะมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ กล่าวคือ ในกรณีหนี้ภายในประเทศ ถ้ารัฐบาลกู้ยืมเงินลงทุนของภาคเอกชน จะเกิดผลกระทบต่ออุปสงค์รวม

ทำให้ระดับรายได้ประชาชาติและการว่าจ้างทำงานลดลง ส่วนนี้ต่างประเทศจะส่งผลกระทบต่อเงินที่ไหลออกนอกประเทศ เนื่องจากการชำระหนี้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้แก่ต่างประเทศ

กล่าวโดยสรุป รัฐบาลต้องใช้จ่ายรายได้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และมีประสิทธิภาพสูงสุดในการแจกจ่ายรายได้ ต้องมีการวางแผน และดำเนินการอย่างเป็นระบบ ดังนั้นจึงมีการทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณจากหน่วยงานที่มีความจำเป็นและต้องการรายได้เพื่อนำไปใช้จ่ายตามแผนของรัฐบาลที่วางไว้

ใบงานที่ 2.1

เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการคลัง

คำชี้แจง ให้นักเรียนระบุความแตกต่างของบทบาทระหว่างเอกชนกับรัฐบาลเกี่ยวกับการใช้จ่าย
ตามโครงการต่าง ๆ ลงในตารางที่กำหนด

รายการ	รัฐบาล	เอกชน
1.ด้านวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมาย
2. ด้านการวางแผน ดำเนินกิจกรรม
3. ด้านการตัดสินใจ ดำเนินกิจกรรม
4. ด้านระยะเวลาของ โครงการ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเติมข้อมูลลงในช่องว่างให้ถูกต้องสมบูรณ์

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ความสำคัญของการคลัง
ในการดำเนินงานของรัฐบาล

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ 2.2

เรื่อง การคลังท้องถิ่น

การคลังท้องถิ่น การดำเนินนโยบายการคลังมิได้หมายถึงนโยบายที่เกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายของรัฐบาลในส่วนกลางเท่านั้น แต่ยังหมายถึงนโยบายที่เกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายของหน่วยงานภาครัฐในส่วนท้องถิ่นด้วย ปัจจุบันหน่วยงานนี้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

การคลังท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหรือกลไกทางการเงินในการบริหารงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รู้และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองเพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นได้ดีกว่าผู้อื่น

หน่วยการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยก็คือองค์กรที่เราอยู่ในชื่อที่เรียกกันว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) นั่นเอง

การคลังท้องถิ่นจึงหมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหารายได้และการใช้จ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านี้ ซึ่งก็จะเกี่ยวข้องกับการจัดงบประมาณและการบริหารจัดการหนี้สาธารณะด้วยการคลังท้องถิ่นมีความสำคัญเพราะเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการบริหารงานของท้องถิ่นกล่าวคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะการคลังดีย่อมสามารถสร้างความก้าวหน้า ความผาสุกให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้มาก ส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการบริหาร

การคลังท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการคลังของรัฐบาล คือ รายได้ของคนในท้องถิ่นย่อมมีผลต่อรายได้ของรัฐบาลและรายได้โดยรวมของประเทศ และการใช้จ่ายของท้องถิ่น ก็ย่อมมีผลกระทบต่อการใช้จ่ายโดยรวมของประเทศด้วย ในทางปฏิบัติรัฐบาลจึงต้องกำกับดูแลให้การใช้จ่ายของท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ในกรอบที่เหมาะสม และที่สำคัญรัฐบาลจะช่วยสนับสนุนให้สามารถดำเนินงานให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด

การปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจทางการคลังเพื่อให้มีอิสระทางการคลังได้ตามสมควรในขอบเขตของกฎหมาย เช่น กำหนดแหล่งที่มาของรายรับและกำหนดการใช้จ่าย เป็นต้น

โครงสร้างการคลังท้องถิ่นสามารถแบ่งได้เป็นโครงสร้างด้านรายได้และโครงสร้างด้านรายจ่าย ดังนี้

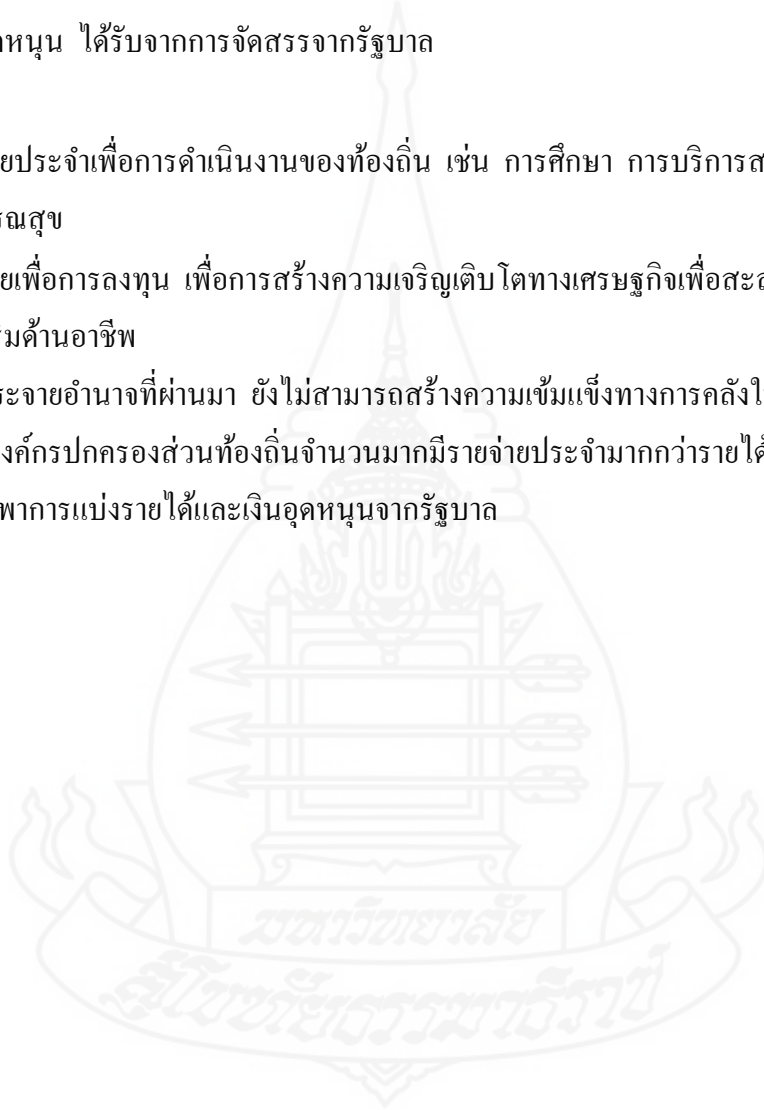
รายได้

- ภาษีอากรที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง ภาษีเสริม เช่น ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต ภาษีแบ่งจาก ค่าธรรมเนียมรถยนต์ที่กรมการขนส่งทางบกเป็นผู้เก็บได้ในจังหวัดนั้น
- จากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่า จากสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์ เช่น ประปา สถานธนาภิบาล ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ใบอนุญาตต่างๆ
- เงินอุดหนุน ได้รับจากการจัดสรรจากรัฐบาล

รายจ่าย

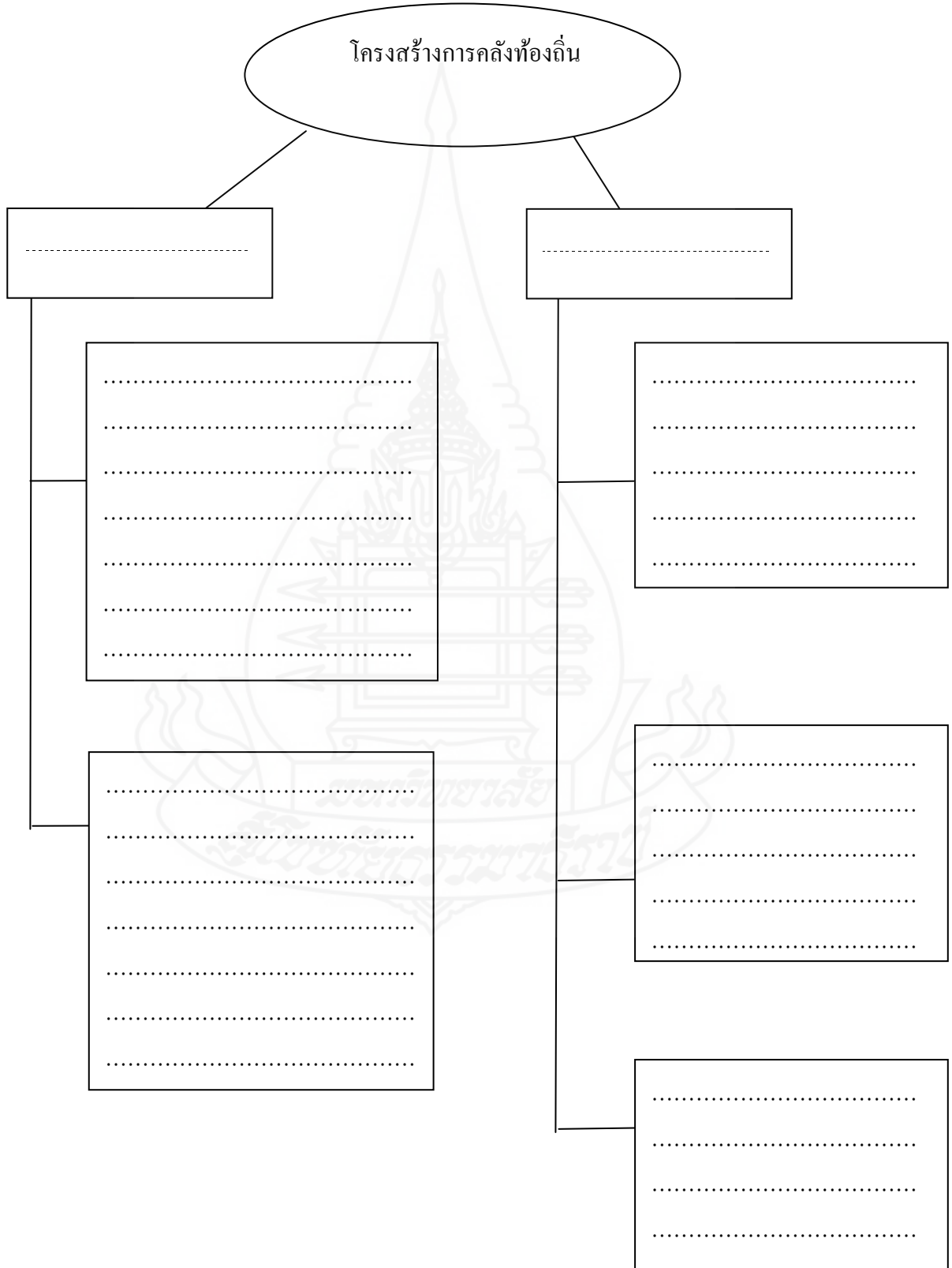
- รายจ่ายประจำเพื่อการดำเนินงานของท้องถิ่น เช่น การศึกษา การบริการสาธารณะ สาธารณสุข
- รายจ่ายเพื่อการลงทุน เพื่อการสร้างเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อสะสมทุน เช่น การส่งเสริมด้านอาชีพ

การกระจายอำนาจที่ผ่านมา ยังไม่สามารถสร้างความเข้มแข็งทางการคลังให้แก่ท้องถิ่นได้ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากมีรายจ่ายประจำมากกว่ารายได้ที่จัดเก็บได้เอง ทำให้ต้องพึ่งพาการแบ่งรายได้และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

ใบงานที่ 2.2
เรื่อง การคลังท้องถิ่น

คำชี้แจง ให้นักเรียนจำแนกประเภทของโครงสร้างการคลังท้องถิ่นพร้อมยกตัวอย่างในแผนผัง

ใบงานที่ 2.3

เรื่อง การคลังภาครัฐ

การคลังภาครัฐ (Public Finance) หมายถึงการคลังในส่วนของรัฐบาล หรือการคลังในกิจกรรมที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ การคลังภาครัฐหรือการคลังของรัฐบาลเป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมทางการคลัง การเงินต่างๆของรัฐบาลที่ถือเป็นหน่วยที่สำคัญหน่วยหนึ่งของระบบสังคม เนื่องจากมีผลผูกพันและกระทบไม่เฉพาะชีวิตความเป็นอยู่ของคนในปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังมีที่จะส่งผลกระทบต่อคนในอนาคตหรือในยุคต่อไปด้วย

การคลังภาครัฐครอบคลุมถึงปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศแทบทุกประการ โดยอาจแบ่งปัญหาได้เป็น 4 ประการใหญ่ๆ คือ

- 1) ปัญหาการจัดสรรทรัพยากร (Resource Allocation)
- 2) ปัญหาการกระจายรายได้ประชาชาติ (Income Distribution)
- 3) ปัญหาการทำให้คนมีงานทำ (Full Employment)
- 4) ปัญหาเสถียรภาพของระดับราคาและการพัฒนาเศรษฐกิจ (Price-Level Stability and Economic Growth) การคลัง เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเข้าไปมีบทบาทในทางเศรษฐกิจของรัฐบาลในด้านต่างๆ รวม 4 ด้าน คือ

- 1) การจัดสรรทรัพยากร (The Allocation Function)
- 2) การกระจายรายได้ประชาชาติ (The Distribution Function)
- 3) การรักษาเสถียรภาพและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (The Stabilization Function)
- 4) การประสานงบประมาณ (Coordination of Budget Functions)

การคลังเป็นการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานด้านการเงินของรัฐบาล ซึ่งในทางปฏิบัติจะเกี่ยวข้องกับรายได้ของรัฐบาล (Government Revenue) ที่ได้มาจากภาษีอากรและแหล่งรายได้อื่นๆ รายจ่ายรัฐบาล (Government Expenditure) หนี้ของรัฐบาล (Government Debt) หรือหนี้สาธารณะ (Public Debt) และนโยบายการคลัง (Fiscal Policy)

การคลังภาครัฐ (Public Finance) ที่เรียกกันอยู่ทั่วไปนั้นเป็นคำที่ไม่ตรงกับความหมายตามตัวอักษรที่คำนี้ควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงินและ โดยเหตุผลดังกล่าวผู้แต่งตำราบางคนจึงนิยมที่จะเรียกคำนี้ว่า “เศรษฐศาสตร์ในภาครัฐ (Public Sector Economics)” หรือ “เศรษฐศาสตร์ของรัฐ (Public Economics)” แทน โดยหมายถึงหน้าที่ทางเศรษฐศาสตร์จุลภาคของรัฐบาลในการจัดสรรทรัพยากรและการกระจายรายได้ รวมทั้งหน้าที่ทางเศรษฐศาสตร์มหภาคของรัฐบาลในการจัดเก็บ

ภาษี การใช้จ่าย และการใช้นโยบายการเงินที่มีผลต่อภาพรวมการว่างงานในทุกระดับ และต่อระดับราคา

การคลังภาครัฐ (Public Finance) เป็นการศึกษากิจกรรมการหารายได้และการใช้จ่ายของรัฐบาล การอธิบายเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ภาษีอากร รายจ่ายสาธารณะ และหนี้สาธารณะ การคลังภาครัฐเป็นการศึกษาผลกระทบต่างๆ ของงบประมาณต่อระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะผลกระทบต่อ การบรรลุเป้าหมายสำคัญทางเศรษฐกิจในด้านความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนประสิทธิภาพการบริหาร นอกจากนี้ การคลังภาครัฐยังเป็นการศึกษาถึง “สิ่งที่ควรจะเป็น (What to be)” การทำความเข้าใจการคลังภาครัฐจะทำให้สามารถอธิบายประเด็นสาธารณะต่างๆ ดังต่อไปนี้ได้ดีขึ้น

- 1) กิจการของรัฐควรมีขอบข่ายครอบคลุมถึงอะไรบ้าง
- 2) บริการสาธารณะประเภทใดควรอยู่ในความดูแลรับผิดชอบจัดให้ บริการของส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่นจึงจะถูกต้อง
- 3) ระบบภาษีอากรที่กำลังใช้อยู่เป็นอุปสรรคขัดขวางการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจหรือไม่
- 4) เหตุใดท้องถิ่นจึงประสบปัญหาในการบริหารงานมากมาย และท้องถิ่นควรจะหาทางออกของท้องถิ่นเองอย่างไร เพื่อให้ส่วนกลางเข้ามาแทรกแซงได้น้อยที่สุด
- 5) รัฐบาลจะมีวิธีการอย่างไรในการรับมือกับวงจรธุรกิจ เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อนอันสืบเนื่องจากความพลาดพลังของมนุษย์ หรือเมื่อมีการประเมินสถานการณ์ทางเศรษฐกิจผิดพลาด

6) เหตุใดจึงต้องกังวลกับการเป็นหนี้ของประเทศชาติ

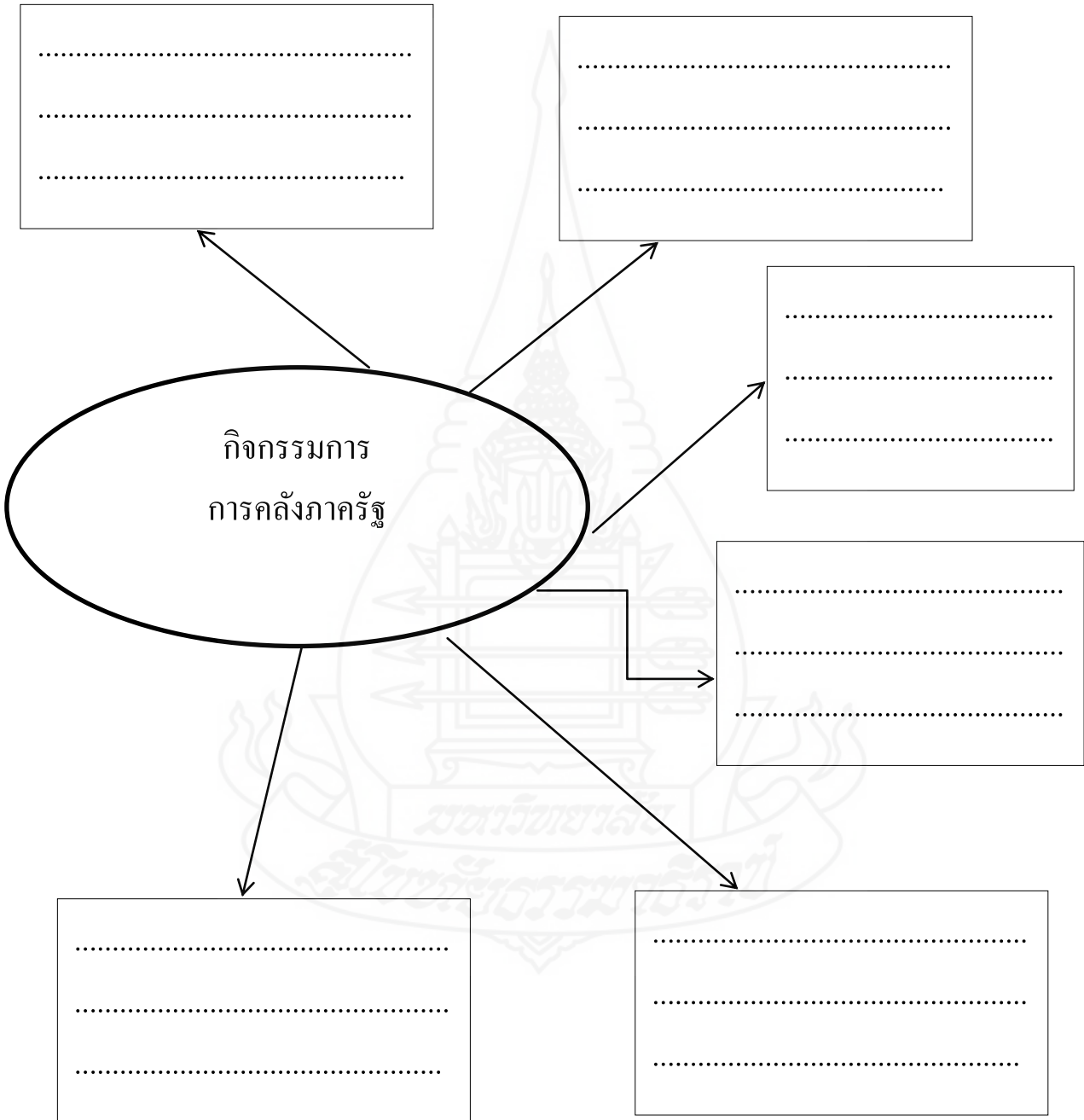
การคลังภาครัฐ หรือ การคลังรัฐบาล ประกอบด้วยการศึกษา

แนวคิด ทฤษฎี พฤติกรรม กิจกรรมการดำเนินงาน ตลอดจนแนวปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับ การหารายได้ การใช้จ่ายสาธารณะ การภาษีอากร การก่อหนี้สาธารณะ การใช้จ่ายของรัฐบาล บทบาทของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ นโยบายการเงิน และนโยบายการคลัง ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น รวมทั้งการศึกษาผลกระทบจากกิจกรรมการดำเนินการต่างๆ ทางการคลังของรัฐบาลที่มีต่อสังคมและประเทศโดยรวม

ใบงานที่ 2.3

เรื่อง การคลังภาครัฐ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมกิจกรรมการคลังภาครัฐลงในช่องว่าง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่อง การคลัง

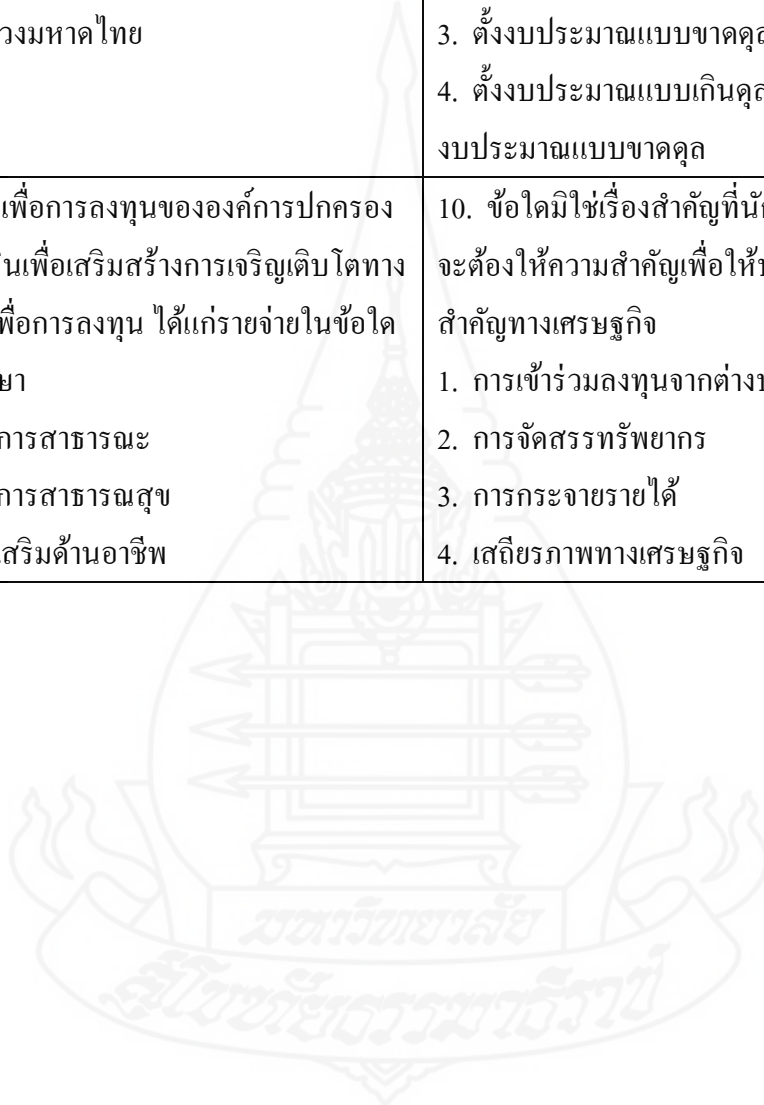
รหัสวิชา ส 32103

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

- คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยเขียนเครื่องหมายกากบาทลงในช่อง 1,2,3หรือ 4ในกระดาษคำตอบที่กรรมการแจกให้
2. ให้นักเรียนทำทุกข้อ

<p>1. บุคคลใดมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจในกรณีที่ระบบตลาดหรือกลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>1. ผู้ประกอบการ</p> <p>2. นักลงทุนรายใหม่</p> <p>3. รัฐบาล</p> <p>4. ธนาคารกลาง</p>	<p>4. ข้อใดเป็นเครื่องมือสำคัญของนโยบายการคลังของรัฐบาล</p> <p>1. การลงทุนจากต่างประเทศ</p> <p>2. การลงทุนภายในประเทศ</p> <p>3. งบประมาณแผ่นดิน</p> <p>4. การระดมเงินทั้งในและต่างประเทศ</p>
<p>2. นโยบายใดที่รัฐบาลใช้ควบคุมกับนโยบายการเงินเพื่อช่วยให้ประชาชนอยู่เป็นสุข</p> <p>1. นโยบายการส่งเสริมการลงทุน</p> <p>2. นโยบายการส่งเสริมทางการตลาด</p> <p>3. นโยบายการปรับเพิ่มลดอัตราดอกเบี้ย</p> <p>4. นโยบายการคลัง</p>	<p>5. เหตุการณ์ใดมีโอกาสเกิดขึ้นน้อยที่สุด</p> <p>1. งบประมาณสมดุล</p> <p>2. งบประมาณเกินดุล</p> <p>3. งบประมาณขาดดุล</p> <p>4. ข้อ 2 และ 3 ถูกต้อง</p>
<p>3. นโยบายการคลังเป็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใดของรัฐบาล</p> <p>1. การปรับเพิ่มลดอัตราดอกเบี้ย</p> <p>2. รายรับรายจ่ายของรัฐบาล</p> <p>3. การส่งเสริมการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ</p> <p>4. การส่งเสริมทางการตลาดและการวางรากฐานการผลิต</p>	<p>6. รัฐบาลไทยมีรายได้จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจในข้อใดมากที่สุด</p> <p>1. การส่งสินค้าไปค้าขายกับต่างประเทศ</p> <p>2. การร่วมลงทุนในต่างประเทศกับชาวต่างประเทศ</p> <p>3. การเก็บภาษีทางอ้อม</p> <p>4. การเก็บภาษีทางตรง</p>

<p>7. หน่วยงานใดที่จัดสรรเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กรมสรรพากร 2. กระทรวงสาธารณสุข 3. กระทรวงการคลัง 4. กระทรวงมหาดไทย 	<p>8. การก่อกำเนิดสาธารณะคือการที่รัฐบาลมีรายจ่ายมากกว่ารายได้ หรือช่วงเวลาที่ภาวะเศรษฐกิจซบเซา รัฐบาลจะแก้ปัญหาอย่างไร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ตั้งงบประมาณแบบสมดุล 2. ตั้งงบประมาณแบบเกินดุล 3. ตั้งงบประมาณแบบขาดดุล 4. ตั้งงบประมาณแบบเกินดุลสลับกับการตั้งงบประมาณแบบขาดดุล
<p>9. รายจ่ายเพื่อการลงทุนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อการลงทุน ได้แก่รายจ่ายในข้อใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การศึกษา 2. การบริการสาธารณะ 3. การบริการสาธารณสุข 4. การส่งเสริมด้านอาชีพ 	<p>10. ข้อใดไม่ใช่เรื่องสำคัญที่นักเศรษฐศาสตร์จะต้องให้ความสำคัญเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำคัญทางเศรษฐกิจ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การเข้าร่วมลงทุนจากต่างประเทศ 2. การจัดสรรทรัพยากร 3. การกระจายรายได้ 4. เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

เฉลยคำตอบ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง การคลัง

รหัสวิชา ส 32103

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ
1	3	2	4	3	2	4	3	5	1
6	3	7	4	8	3	9	4	10	1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระ เศรษฐศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การค้าระหว่างประเทศ

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง การค้าระหว่างประเทศ (1)

เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การค้าระหว่างประเทศ (international Trade) หมายถึง การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศหนึ่งกับอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งอาจกระทำโดยรัฐบาลหรือเอกชน หรือเอกชนกับเอกชน หรือ รัฐบาลกับรัฐบาลก็ได้ ได้แก่ การนำเข้าสินค้า (Import) และกรขนส่งสินค้าออก (Export) การค้าระหว่างประเทศจะเกี่ยวข้องกับกิจการหลายประการ เช่น การแลกเปลี่ยนเงินตรา การศุลกากร ระบบโควตา การช่วยเหลือระหว่างประเทศ ดุลการค้าระหว่างประเทศ (Balance of Trade)

ในอดีตมนุษยรู้จักแต่เพียงการแลกเปลี่ยนสิ่งของกัน โดยเฉพาะเพื่อนบ้านเท่านั้น ต่อมาการค้าแลกเปลี่ยนได้พัฒนาเป็นการซื้อขาย และเมื่อมีสิ่งของมากขึ้นและจำนวนประชากรมากขึ้นจากการซื้อขายระหว่างหมู่บ้าน ได้ขยายกว้างเป็นการค้าขายระหว่างประเทศในที่สุด ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของโลกไร้พรมแดน ประเทศต่างๆ มีความสัมพันธ์กันใกล้ชิดมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมทุกประเทศได้เปิดประตูการค้าขายกันอย่างเสรีมากขึ้น โดยอาศัยการค้าเสรีเป็นแนวทางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศ ซึ่งขั้นตอนและกระบวนการในการค้าระหว่างประเทศจะมีความสลับซับซ้อนกว่าการค้าขายในตลาดทั่วไป นอกจากนี้กิจกรรมการบริหารหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร การขนส่ง ต่างก็มีบทบาทอย่างมากในธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายปัจจัยที่ก่อให้เกิดการค้าระหว่างประเทศได้
2. บอกประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศได้
3. บอกลักษณะและรูปแบบของนโยบายการค้าระหว่างประเทศได้
4. อภิปรายผลกระทบและเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศได้
5. นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้

สาระการเรียนรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ
2. นโยบายการค้าระหว่างประเทศ
3. ปัญหาที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดสังเคราะห์
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการทำงานกลุ่ม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- มีวินัย
- ใฝ่เรียนรู้
- มีความรับผิดชอบ

กิจกรรมการเรียนรู้ (การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD)

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยใช้กลุ่มเดิมจากการเรียนรู้เรื่อง การเงินและการคลัง

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนดูรูปภาพท่าเรือคลองเตย กรมศุลกากร การขนส่งสินค้าข้ามประเทศในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางเรือ รถไฟ รถบรรทุกและเครื่องบิน หลังจากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายกิจกรรมตามภาพโดยการสุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอความคิดเห็นและรวบรวมประเด็นต่าง ๆ บนกระดานดำ หลังจากนั้นครูแจกกระดาษเอ 4 ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมสมองร่วมกันบอกข้อดีของกิจกรรมต่าง ๆ ตามรูปภาพให้มากที่สุดภายในเวลา 5 นาทีและส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียนทุกกลุ่ม หลังจากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมตามรูปภาพให้เข้าใจตรงกัน

2. ครูแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้

1. อธิบายปัจจัยที่ก่อให้เกิดการค้าระหว่างประเทศได้
2. บอกประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศได้
3. บอกลักษณะและรูปแบบของนโยบายการค้าระหว่างประเทศได้
4. อภิปรายผลกระทบและเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศได้

5. นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้

3. ขั้นการศึกษาของกลุ่ม

1. ครูแจกใบความรู้ที่ 3.1. เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศกลุ่มละ 2 ชุดนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้ภายในกลุ่มโดยการร่วมกันอ่าน ศึกษา อภิปรายกลุ่ม และสร้างคำถามพร้อมร่วมกันตอบคำถามภายในกลุ่ม เปลี่ยนกันถาม – ตอบภายในกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนมีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่มและระหว่างที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มครูคอยสังเกต อย่างใกล้ชิด
2. ครูแจกใบงานที่ 3.1. เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ กลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานภายในกลุ่มให้ครบถ้วนสมบูรณ์
3. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 3.1 หน้าชั้นเรียนทุกกลุ่ม หลังจากนั้นร่วมกันพิจารณาความถูกต้องของใบงานที่แต่ละกลุ่มนำเสนอ พร้อมทั้งแก้ไขข้อผิดพลาดร่วมกันทุกกลุ่ม
4. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแผนผังความคิดตามเนื้อหาใบความรู้ที่ 3.1 เพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาหลังจากที่นักเรียนทุกกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนเรียบร้อยแล้ว
5. ครูแจกใบความรู้ที่ 3.2. เรื่อง นโยบายการค้าระหว่างประเทศกลุ่มละ 2 ชุด นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้ภายในกลุ่มโดยการร่วมกันอ่าน ศึกษา อภิปรายกลุ่มและ สร้างคำถามพร้อมร่วมกันตอบคำถามภายในกลุ่ม เปลี่ยนกันถาม – ตอบภายในกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียน มีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่มและระหว่างที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มครูคอยสังเกตอย่างใกล้ชิด
6. ครูแจกใบงานที่ 3.2. เรื่อง นโยบายการค้าระหว่างประเทศกลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานภายในกลุ่มให้ครบถ้วนสมบูรณ์
7. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 3.2 หน้าชั้นเรียนทุกกลุ่มและสมาชิกที่ออกมานำเสนอใบงานต้องไม่ซ้ำกับนักเรียนที่นำเสนอใบงานที่ 3.1 หลังจากนั้นร่วมกันพิจารณาความถูกต้องของใบงานที่แต่ละกลุ่มนำเสนอ พร้อมทั้งแก้ไข ข้อผิดพลาดร่วมกันทุกกลุ่ม
8. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแผนผังความคิดตามเนื้อหาใบความรู้ที่ 3.2 เพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาหลังจากที่นักเรียนทุกกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนเรียบร้อยแล้ว
9. ครูแจกใบความรู้ที่ 3.3. เรื่อง ปัญหาที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศกลุ่มละ 2 ชุดนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้ภายในกลุ่มโดยการร่วมกันอ่าน ศึกษา อภิปรายกลุ่ม และสร้างคำถามพร้อมร่วมกันตอบคำถามภายในกลุ่ม เปลี่ยนกันถาม – ตอบภายในกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนมีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม

10. ครูแจกใบงานที่ 3.3. เรื่อง ปัญหาที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศกลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานภายในกลุ่ม

11. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 3.3 หน้าชั้นเรียนทุกกลุ่มและสมาชิกที่ออกมานำเสนอใบงานต้องไม่ซ้ำกับนักเรียนที่นำเสนอใบงานที่ 3.1 และใบงานที่ 3.2 หลังจากนั้นร่วมกันพิจารณาความถูกต้องของใบงานที่แต่ละกลุ่มนำเสนอ พร้อมทั้งแก้ไขข้อผิดพลาดร่วมกันทุกกลุ่ม

12. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแผนผังความคิดตามเนื้อหาใบความรู้ที่ 3.2 เพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหา

4. ชิ้นมอบหมายงาน

ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแผนผังความคิดตามเนื้อหาใบความรู้ที่ 4.2 เพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหา

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

สื่อ

1. ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ
2. ใบความรู้ที่ 3.2 เรื่อง นโยบายการค้าระหว่างประเทศ
3. ใบความรู้ที่ 3.3 เรื่อง ปัญหาที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศ
4. ใบงานที่ 3.1 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ
5. ใบงานที่ 3.2 เรื่อง นโยบายการค้าระหว่างประเทศ
6. ใบงานที่ 3.3 เรื่อง ปัญหาที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศ

แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารและหนังสืออ่านประกอบ
2. ห้องสมุดและห้องเรียนรู้อุปกรณ์การเรียนรู้อัจฉริยะ สังกศศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. อินเทอร์เน็ต

<http://www.bot.or.th>

<http://www.mof.go.th>

<http://www.geocities.com/econpages>

ใบความรู้ที่ 3.1

เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ

ในอดีตมนุษย์รู้จักแต่เพียงการแลกเปลี่ยนสิ่งของกัน โดยเฉพาะเพื่อนบ้านเท่านั้น ต่อมาการแลกเปลี่ยนได้พัฒนามาเป็นการซื้อขาย และเมื่อมีสิ่งของมากขึ้นและจำนวนประชากรมากขึ้นจากการซื้อขายระหว่างหมู่บ้านได้ขยายกว้างเป็นการค้าขายระหว่างประเทศในที่สุด ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของโลกไร้พรมแดน ประเทศต่างๆ มีความสัมพันธ์กันใกล้ชิดมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมทุกประเทศได้เปิดประตูการค้าขายกันอย่างเสรีมากขึ้น โดยอาศัยการค้าเสรีเป็นแนวทางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศ ซึ่งขั้นตอนและกระบวนการในการค้าระหว่างประเทศจะมีความสลับซับซ้อนกว่าการค้าขายในตลาดทั่วไป นอกจากนี้กิจกรรมการบริการหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร การขนส่ง ต่างก็มีบทบาทอย่างมากในธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ

ความหมายของการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศ (international Trade) หมายถึง การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างหนึ่งกับอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งอาจกระทำโดยรัฐบาลหรือเอกชน หรือเอกชนกับเอกชน หรือ รัฐบาลกับรัฐบาลก็ได้ ได้แก่ การนำเข้าสินค้า (Import) และกรขนส่งสินค้าออก (Export) การค้าระหว่างประเทศจะเกี่ยวข้องกับกิจการหลายประการ เช่น การแลกเปลี่ยนเงินตรา การศุลกากร ระบบโควตา การช่วยเหลือระหว่างประเทศ ดุลการค้าระหว่างประเทศ (Balance of Trade)

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการค้าระหว่างประเทศ

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการติดต่อระหว่างประเทศ เนื่องจากประเทศต่าง ๆ มีทรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกัน กล่าวคือ บางประเทศมีที่ดินที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกบางประเทศอุดมด้วยแร่ธาตุ น้ำมัน ถ่านหิน บางประเทศมีพื้นที่เป็นป่าเขาหรือส่วนใหญ่เป็นทะเลทรายแห้งแล้ง ภูมิอากาศของแต่ละประเทศก็แตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างของทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าว จึงทำให้แต่ละประเทศผลิตสินค้าได้แตกต่างกัน ประเทศในแถบตะวันออกกลางสามารถขุดเจาะน้ำมันได้ แต่ไม่สามารถปลูกข้าวได้ จึงทำให้ต้องส่งน้ำมันออกขายต่างประเทศ และซื้อข้าวจากต่างประเทศ เช่น ประเทศไทย เวียดนาม แทน นอกจากนี้หลาย ๆ ประเทศจะมีทรัพยากรต่างชนิดกันแล้ว หลาย ๆ ประเทศก็อาจจะมีทรัพยากรชนิดเดียวกันแต่มีปริมาณแตกต่างกัน บางประเทศอาจจะมีทรัพยากรบางชนิดมากเกินไปจนความต้องการ บางประเทศอาจจะมีทรัพยากรบางชนิดน้อยกว่าความต้องการ เช่น ประเทศไทยมีที่ดินอุดมสมบูรณ์สามารถปลูกข้าวได้เกินกว่าความต้องการบริโภคภายในประเทศ แต่ประเทศคูเวตมีที่ดินน้อยและ

ไม่เหมาะต่อการปลูกข้าวจึงปลูกข้าวได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ จึงทำให้ประเทศ
 คู่เวตต้องสั่งซื้อข้าวจากประเทศไทย เป็นต้น

ประเทศต่าง ๆ มีรสนิยมในการบริโภคสินค้าแตกต่างกัน กล่าวคือ บางประเทศผลิตสินค้า
 บางอย่างได้แต่สินค้าชนิดนั้นไม่เป็นที่นิยมหรือต้องการใช้ในประเทศ ทำให้มีการส่งสินค้านั้นไป
 ขายต่างประเทศ เช่น สินค้าสิ่งทอประเภทเสื้อผ้าหนา ๆ ที่ทำความอบอุ่นให้แก่ร่างกายไม่เป็นที่
 นิยมใช้กับประเทศที่มีอากาศร้อน ๆ เช่นประเทศไทย ดังนั้นเสื้อผ้าเหล่านั้นที่ผลิตขึ้นในประเทศ
 ไทยก็จะเป็นการผลิตเพื่อส่งไปขายยังประเทศต่าง ๆ ที่มีอากาศหนาวเย็น หรือถ้าประชาชนใน
 ประเทศไทยนิยมใช้เฟอร์นิเจอร์ที่ทำจากเหล็กกล้า ซึ่งไม่สามารถผลิตได้ในประเทศก็ทำให้ต้องม
 การสั่งซื้อเฟอร์นิเจอร์ดังกล่าวเข้ามาขายในประเทศ ทำให้เกิดการค้าระหว่างประเทศขึ้น

ประเทศต่าง ๆ ผลิตสินค้าที่ต้องการได้โดยเสียต้นทุนแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าแต่ละประเทศ
 จะสามารถผลิตสินค้าชนิดที่ตนต้องการได้ แต่การผลิตขึ้นเองอาจทำให้เสียต้นทุนในการผลิตสูง
 กว่า เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนที่ประเทศอื่นผลิต ประเทศก็อาจจะตัดสินใจซื้อสินค้านั้นจาก
 ต่างประเทศทดแทนสิ่งที่จะผลิตขึ้นใช้เองในประเทศ เพราะจะทำให้ได้รับประโยชน์มากกว่า เช่น
 ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ต่างก็ปลูกข้าวโพดและทำฟาร์มเลี้ยงไก่ได้ แต่ประเทศไทยสามารถ
 ปลูกข้าวโพดและทำฟาร์มเลี้ยงไก่ได้โดยเสียต้นทุนต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตของ
 ประเทศญี่ปุ่น ดังนั้นประเทศญี่ปุ่นจึงไม่ปลูกข้าวโพดและทำฟาร์มเลี้ยงไก่เอง แต่จะซื้อข้าวโพด
 และเนื้อไก่จากประเทศไทย และทุ่มการผลิตรถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งประเทศญี่ปุ่นสามารถผลิต
 ได้โดยเสียต้นทุนต่ำกว่าและส่งสินค้าเหล่านั้นให้กับต่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศจึงยัง
 เกิดขึ้นได้

ประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศโดยการผลิตสินค้าบางชนิดส่งออกไปขายต่างประเทศ และการซื้อ
 สินค้าบางชนิดจากต่างประเทศ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศที่ทำการค้าบางประการ ได้แก่
 ทำให้ประเทศสามารถใช้ปัจจัยการผลิตที่ประเทศมีอยู่ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ กล่าวคือ เมื่อ
 มีการค้าระหว่างประเทศ ตลาดสินค้าจะขยายตัว การผลิตสินค้าภายในประเทศจะเป็นการผลิตไม่
 เฉพาะแต่เพื่อการบริโภคภายในประเทศเท่านั้น แต่เป็นการผลิตเพื่อตลาดต่างประเทศด้วย ทำให้
 ประเทศสามารถใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตที่ประเทศมีอยู่ได้อย่างเต็มที่ ไม่ต้องทิ้งว่างไว้เลย
 เช่น ประเทศไทยมีที่ดินอุดมสมบูรณ์และมีโรงงานน้ำตาลทราย สามารถผลิตน้ำตาลทรายได้
 สมมติผลิตได้ปีละ 6.8 ล้านเมตริกตัน แต่ความต้องการบริโภคน้ำตาลทรายภายในประเทศไทยมี
 เพียงประมาณปีละ 3.1 ล้านเมตริกตัน ดังนั้นถ้าไม่มีการค้ากับต่างประเทศ ประเทศไทยก็ต้อง
 ผลิตน้ำตาลทรายลดลง และลดพื้นที่ในการปลูกอ้อยลง ซึ่งอาจจะไม่ได้มีการนำไปใช้ประโยชน์

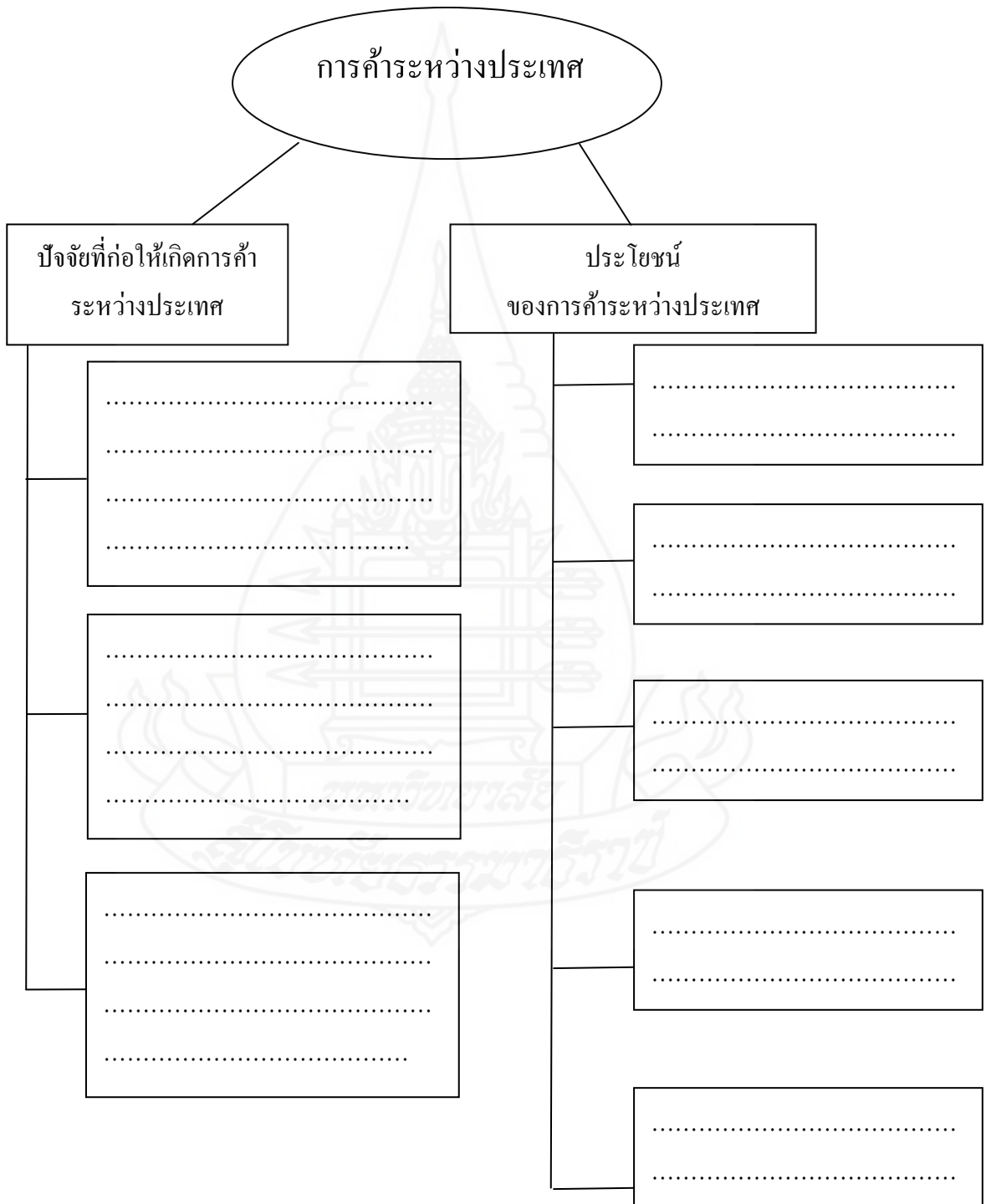
อย่างอื่น ทำให้ต้องปล่อยที่ดินว่างไว้เฉย ๆ ชาวไร่บางกลุ่มจะต้องว่างงาน รายได้ของชาวไร่ก็จะยิ่งลดลง การค้าระหว่างประเทศจึงช่วยทำให้ประเทศที่มีปัจจัยการผลิตเหลือใช้ สามารถใช้ปัจจัยการผลิตที่ตนมีอยู่ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ช่วยทำให้ประเทศสามารถนำเข้าสินค้าต่างๆ ที่ต้องการ กล่าวคือ การค้าระหว่างประเทศทำให้ประเทศสามารถนำเข้าสินค้าที่ประเทศผลิตเองไม่ได้หรือผลิตได้น้อยกว่า เข้ามาสนองความต้องการบริโภคภายในประเทศได้ จึงเป็นการพึ่งพากันทางเศรษฐกิจ ช่วยส่งเสริมการออมและการลงทุนภายในประเทศ เมื่อมีการผลิตสินค้าส่งออกไปขายต่างประเทศ จะได้รับรายได้เพิ่มขึ้นและระดับรายได้ประชาชาติจะเพิ่มขึ้น การเพิ่มขึ้นของระดับรายได้ประชาชาติจะทำให้ความสามารถในการออมและการลงทุนในประเทศเพิ่มขึ้น กำลังการผลิตสินค้าและบริการของประเทศก็จะขยายตัวเพิ่มขึ้นในอนาคต ช่วยทำให้มีการแข่งขันกันประกอบการเพิ่มขึ้น กล่าวคือ เมื่อมีการค้ากับต่างประเทศ ประเทศมีการส่งสินค้าออกไปขาย แข่งขันกับสินค้าของประเทศอื่น ๆ ในตลาดต่างประเทศ และมีการนำสินค้าเข้ามาขายแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ การแข่งขันจะมีผลทำให้หน่วยธุรกิจจำเป็นต้องพยายามปรับปรุงกระบวนการผลิต การจัดการ และการตลาดให้มีประสิทธิภาพสูงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถแข่งขันกับหน่วยธุรกิจอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศได้ ช่วยบรรเทาปัญหาด้านการคลังของรัฐบาล เมื่อมีการค้าต่างประเทศ คือ มีการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปขายต่างประเทศ และนำสินค้าเข้ามาขายในประเทศ ทำให้รัฐบาลสามารถมีรายได้จากการเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ดังนั้นรัฐบาลจึงสามารถเก็บภาษีเงินได้เพิ่มขึ้นได้อีกด้วย รายได้ของรัฐบาลจึงเพิ่มขึ้น

ใบงานที่ 3.1

เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายปัจจัยที่ก่อให้เกิดการค้าระหว่างประเทศและประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศ

ใบความรู้ที่ 3.2

เรื่อง นโยบายการค้าระหว่างประเทศ

นโยบายการค้าระหว่างประเทศอาจแบ่งออกเป็นนโยบายใหญ่ ๆ 2 นโยบาย คือ

1. นโยบายการค้าเสรี (Free Trade Policy) หมายถึง นโยบายที่ส่งเสริมให้มีการค้าระหว่างประเทศ โดยประเทศที่ดำเนินนโยบายการค้าเสรีมักจะปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้
 - 1) ไม่พยายามผลิตสินค้าทุกชนิดที่ต้องการเอง แต่จะผลิตสินค้าเฉพาะที่ใช้ปัจจัยการผลิตที่ประเทศมีอยู่เหลือเฟือ และสามารถผลิตได้โดยใช้ต้นทุนต่ำกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตของประเทศอื่น และจะส่งสินค้าที่ตนผลิตได้ไปค้าขายแลกเปลี่ยนกับสินค้าที่ตนต้องการซึ่งประเทศอื่นผลิตขึ้น
 - 2) ไม่มีการตั้งกำแพงภาษีขาเข้าเพื่อกีดกันสินค้าจากต่างประเทศ แม้จะมีการเก็บภาษีเข้าบ้างแต่ก็เก็บในอัตราน่าต่ำมาก
 - 3) อัตรากำหนดที่จัดเก็บจากสินค้าเข้าชนิดใดก็ตามจะเป็นอัตราเดียวกันโดยไม่คำนึงว่าสินค้านั้นจะผลิตจากประเทศใด จึงไม่เป็นการกีดกันหรือให้สิทธิพิเศษแก่สินค้าของบางประเทศ
 - 4) ไม่มีข้อกำหนดข้อจำกัดทางการค้าอื่นๆอันจะเป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ เช่น การควบคุมการนำเข้า หรือกำหนดปริมาณหรือโควตานำเข้า (Import Quota) หรือการนำเข้า เป็นต้น

การดำเนินนโยบายการค้าเสรีจะเป็นการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ และประเทศที่ทำการค้าจะได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศดังที่ได้อธิบายไว้แล้ว อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ ประโยชน์ที่แต่ละประเทศจะได้รับจากการค้าระหว่างประเทศจะไม่เท่าเทียมกัน บางประเทศได้รับประโยชน์น้อยกว่า

นอกจากนี้การมุ่งผลิตสินค้าเฉพาะชนิดที่ใช้ปัจจัยการผลิตที่ประเทศมีอยู่เหลือเฟือ หรือสามารถผลิตได้โดยเสียต้นทุนต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตของประเทศอื่น ๆ นั้น ทำให้ประเทศที่ผลิตสินค้าจำกัดชนิดหรือบางประเทศอาจผลิตเพียงชนิดเดียว ก็จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศไม่มีเสถียรภาพ รายได้จากการส่งออกของประเทศจะผันแปรได้ง่ายตามการผันผวนของการค้าในตลาดโลก ซึ่งอาจทำให้เกิดภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรืองหรือซบเซาได้ง่าย ๆ ดังนั้นหลาย ๆ ประเทศจึงมีความเห็นว่า แทนที่ประเทศจะดำเนินนโยบายการค้าเสรีแต่ประเทศควรจะดำเนินนโยบายการค้าคุ้มกัน

2. นโยบายการค้าคุ้มกัน (Protective Trade Policy) หมายถึง นโยบายที่คุ้มกันตลาดสินค้าภายในประเทศ เพื่อกีดกันมิให้สินค้าจากต่างประเทศเข้ามาขายแข่งขัน ดังนั้นนโยบายการค้าคุ้มกันจะเป็นนโยบายที่ไม่ส่งเสริมการนำเข้าสินค้า ประเทศที่ดำเนินนโยบายการค้าคุ้มกันมักจะปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

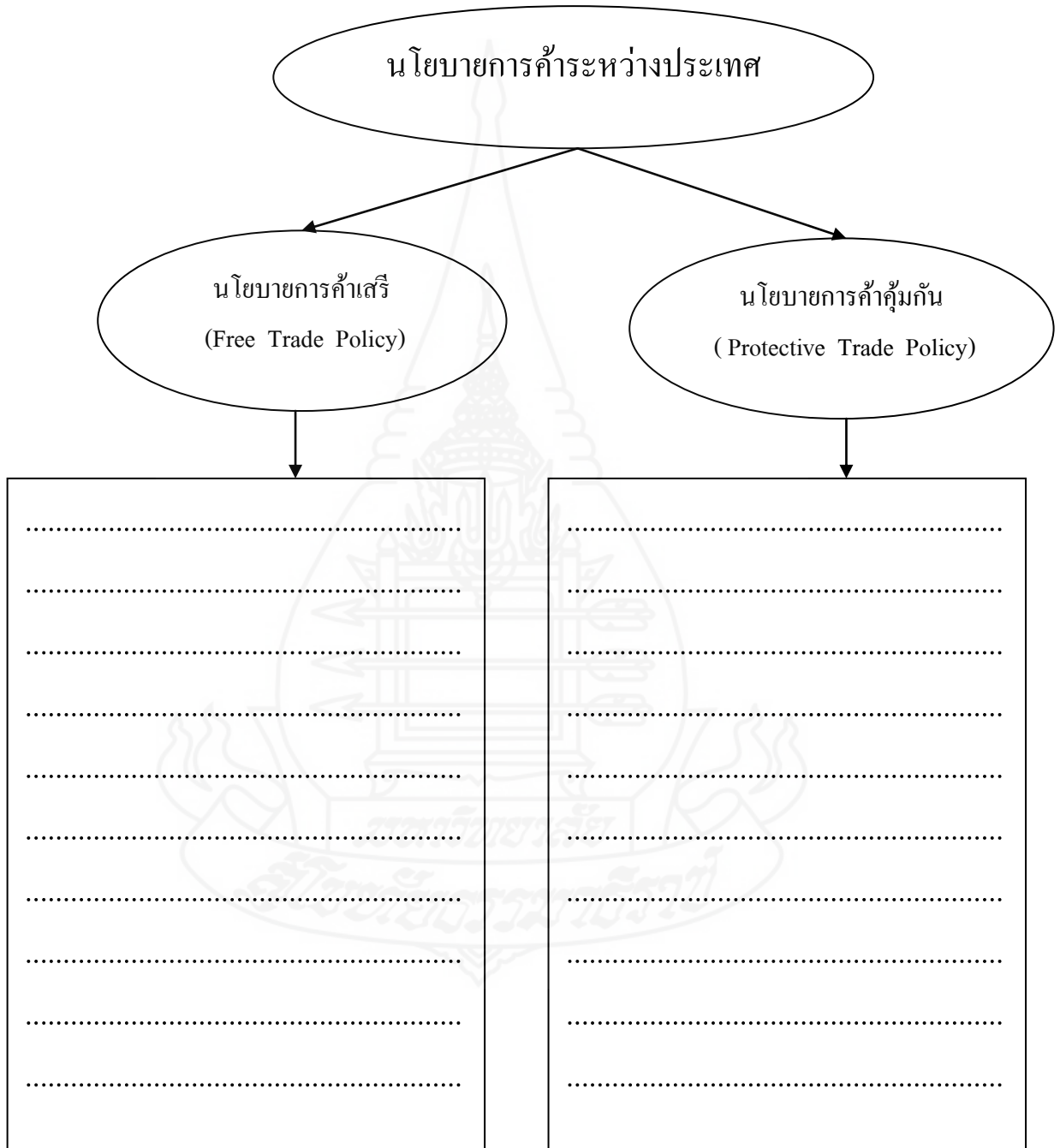
- 1) ผลิตสินค้าหลาย ๆ ชนิด เพื่อให้ประเทศสามารถพึ่งตนเองได้เป็นส่วนใหญ่ และทำให้มีความจำเป็นในการนำเข้าลดลง
- 2) ให้การค้าคุ้มกันตลาดสินค้าภายในประเทศ โดยการตั้งกำแพงภาษีขาเข้าในอัตราสูง เพื่อทำให้สินค้านำเข้าจากต่างประเทศนั้นมีราคาสูงมาก จนไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตภายในประเทศได้
- 3) มีการเก็บภาษีหลายอัตราเพื่อเป็นการกีดกัน หรือให้สิทธิพิเศษแก่สินค้าของประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ
- 4) กำหนดข้อจำกัดทางการค้าต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ เช่น ควบคุมการนำเข้า กำหนดปริมาณหรือโควตาการนำเข้าหรือห้ามเข้าโดยเด็ดขาด กำหนดมาตรฐานคุณภาพสินค้าที่นำเข้า เป็นต้น

การที่ประเทศดำเนินนโยบายการค้าคุ้มกันมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการผลิต การลงทุน และการจ้างงานในประเทศเพื่อลดการนำเข้า และเพื่อป้องกันการทุ่มตลาด (Dumping) ของผู้ผลิตต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้การผลิตภายในประเทศต้องล้มเลิกไป เป็นต้น อย่างไรก็ตามการดำเนินนโยบายการค้าคุ้มกันอาจจะก่อให้เกิดผลเสียบางประการคือสินค้าเข้ามีราคาแพงขึ้น ทำให้ผู้บริโภคต้องซื้อสินค้าในราคาที่แพงกว่ากรณีที่ประเทศดำเนินนโยบายการค้าเสรี ผู้ผลิตภายในประเทศก็อาจฉวยโอกาสหากำไรด้วยการตั้งราคาสินค้าสูงกว่าต้นทุนการผลิต และเนื่องจากรัฐบาลให้การคุ้มกันผู้ผลิตสินค้าภายในประเทศจึงอาจไม่สนใจปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและการดำเนินงานของตนเนื่องจากนโยบายการค้า 2 นโยบายต่างก็มีผลดีและผลเสีย ดังนั้นในทางปฏิบัติจึงไม่มีประเทศใดเลือกใช้เฉพาะแต่นโยบายใดนโยบายหนึ่ง แต่จะใช้ควบคู่กัน กล่าวคือ ให้การค้าคุ้มกันเฉพาะสินค้าบางประเภท แต่สำหรับสินค้าประเภทอื่น ๆ ก็ปล่อยให้ทำการค้าเสรีได้ ซึ่งจะทำให้ประเทศได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น อย่างไรก็ตามปัจจุบันประเทศที่เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization) จะต้องปฏิบัติตามกฎกติกาขององค์การซึ่งมุ่งส่งเสริมการค้าเสรีระหว่างประเทศสมาชิกและลดการกีดกันการนำเข้า

ใบงานที่ 3.2

เรื่อง นโยบายการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันอธิบายนโยบายการค้าระหว่างประเทศในแต่ละนโยบาย

ใบงานที่ 3.3

เรื่อง ปัญหาที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศอาจจะก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญบางประการแก่บางประเทศที่ทำการค้า ซึ่งถ้าประเทศเหล่านั้นเป็นประเทศกำลังพัฒนาเศรษฐกิจ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะกลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ มีปัญหาที่สำคัญดังกล่าว ได้แก่

1. ปัญหาการขาดดุลการค้า กล่าวคือ เมื่อประเทศซื้อสินค้าเข้าประเทศเป็นมูลค่าสูงกว่ามูลค่าสินค้าที่ส่งออก ประเทศมีดุลการค้าขาดดุล ถ้าการขาดดุลในดุลการค้าเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ และติดต่อกันเป็นเวลานาน ประเทศจะต้องกู้เงินจากต่างประเทศมาใช้จ่ายในการซื้อสินค้าเข้า การกู้ยืมมาก ๆ ก็จะทำให้เป็นภาระแก่ประเทศในการชดใช้หนี้ต่อไป

2. ปัญหาอัตราการค้า ในที่นี้หมายถึงมูลค่าของสินค้านำเข้าและมูลค่าของสินค้าส่งออกไม่เท่ากัน กล่าวคือ ราคาสินค้านำเข้าซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ราคาสินค้าขั้นปฐมหรือสินค้าเกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง ดังนั้นประเทศที่เป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรกรรมและเป็นผู้นำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมมักจะต้องประสบปัญหาอัตราการค้าของตนลดลง การที่อัตราการค้าของประเทศลดลง (คือซื้อแพง แต่ขายให้ถูก) ทำให้ประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรกรรมเป็นฝ่ายเสียประโยชน์ในการทำการค้ากับประเทศผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรม

3. ปัญหาการเลียนแบบการบริโภค การติดต่อกับต่างประเทศ ทำให้ประชาชนได้รู้เห็นระดับความเป็นอยู่ของคนต่างประเทศและสามารถนำเข้าสินค้าที่ผลิตขึ้นจากต่างประเทศได้ จะมีผลทำให้เกิดการเลียนแบบการบริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลียนแบบการบริโภคของคนในประเทศที่มีระดับความเป็นอยู่ที่ดีกว่า เช่น ประเทศไทยมีการติดต่อกับต่างประเทศ จึงทำให้คนไทยเลียนแบบการบริโภคของคนต่างประเทศ โดยการสั่งซื้อสินค้าบริโภคทั้งที่จำเป็นและไม่จำเป็นต่าง ๆ มาใช้สนองความต้องการ เพื่อให้ตนเองมีระดับความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายเหมือนคนในต่างประเทศ เช่น โทรศัพทเคลื่อนที่ เครื่องบันทึกภาพ ตู้เย็น เครื่องซักผ้า รถยนต์ เป็นต้น การเลียนแบบการบริโภคของคนต่างประเทศนี้เองทำให้ประเทศต้องสูญเสียรายได้ให้แก่ต่างประเทศมากขึ้น และยังทำให้ผู้ผลิตภายในประเทศไม่กล้าลงทุนทำการผลิตสินค้าขายแข่งขันกับสินค้านำเข้า เพราะประชาชนในประเทศอาจไม่นิยมซื้อสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ

ดุลการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นในแต่ละประเทศย่อมมีการบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นในระยะเวลาหนึ่ง ๆ ส่วนใหญ่ใช้เวลา 1 ปี เพื่อจะได้เกิดการเปรียบเทียบมูลค่าของสินค้าที่ส่งออกไป

ขายต่างประเทศกับมูลค่าสินค้าที่สั่งซื้อเข้ามา ซึ่งเรียกว่า ดุลการค้า (Balance of Trade) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ดุลการค้า หมายถึง ส่วนต่างระหว่างมูลค่าของสินค้าส่งออกกับมูลค่าของสินค้านำเข้าในรอบ 1 ปีลักษณะโดยทั่วไปของดุลการค้าแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ดุลการค้าสมดุล (Equilibrium Balance of Trade) หมายถึง ดุลการค้าที่มูลค่าของสินค้าส่งออกและมูลค่าสินค้านำเข้าเท่ากันในรอบระยะเวลาเดียวกัน ลักษณะดุลการค้าลักษณะนี้ไม่ค่อยเกิดขึ้นจริงเพราะโอกาสของมูลค่าสินค้าส่งออกและมูลค่าสินค้านำเข้าจะเท่ากันพอดีไม่มี
2. ดุลการค้าขาดดุล (Deficit Balance of Trade) หมายถึง ดุลการค้าที่มูลค่าของสินค้าส่งออกน้อยกว่ามูลค่าสินค้านำเข้าในรอบระยะเวลาเดียวกัน
3. ดุลการค้าเกินดุล (Surplus Balance of Trade) หมายถึง ดุลการค้าที่มูลค่าของสินค้าส่งออกมากกว่ามูลค่าของสินค้านำเข้าในรอบระยะเวลาเดียวกัน ดุลการค้าระหว่างประเทศของไทยสามารถดูได้จากตารางแสดงมูลค่าการส่งออก มูลค่าการนำเข้า และดุลการค้าต่อไปนี้

ตารางแสดงมูลค่าการส่งออก มูลค่าการนำเข้าและดุลการค้าของประเทศไทยระหว่างปี

พ.ศ. 2534 – 2549

พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก	มูลค่าการนำเข้า	ดุลการค้า
2537	1,118,049	1,344,831	-226,782
2538	1,381,660	1,755,451	-373,791
2539	1,378,902	1,796,543	-417,641
2540	1,789,833	1,874,598	-84,765
2541	2,181,082	1,677,953	503,129
2542	2,150,049	1,300,131	849,918
2543	2,790,943	2,513,501	277,442
2544	2,802,530	2,691,579	110,951
2545	2,837,663	2,719,439	118,224
2546	3,233,116	3,077,529	155,587
2547	3,822,802	3,764,009	58,793
2548	4,400,726	4,740,442	-339,716
2549	2,353,665	2,450,432	-96,767

ที่มา : กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร)

จากตารางแสดงให้เห็นว่า คุณค่าการนำเข้าของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2534 – 2540 ประเทศไทยมีมูลค่าการค้าขาดดุลมาโดยตลอด ทั้งนี้เนื่องมาจากมูลค่าการนำเข้าสูงกว่ามูลค่าการส่งออก แต่หลังจากที่ประเทศไทยประกาศลอยตัวค่าเงินบาทเมื่อ พ.ศ. 2540 คุณค่าการนำเข้าของประเทศไทยก็เริ่มเกินดุล และตั้งแต่ พ.ศ. 2541 เป็นต้นมาจนกระทั่งใน พ.ศ. 2549 คุณค่าการนำเข้าของประเทศไทยก็เริ่มขาดดุลการค้า อันเนื่องมาจากการส่งออกสินค้าที่เริ่มชะลอตัวไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ที่สำคัญคือสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงขึ้นทั้งราคาน้ำมัน เครื่องจักรกล และวัตถุดิบในการผลิตสินค้า รวมทั้งการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกและการแข่งขันของสินค้านำเข้าจากจีน ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของประเทศสูงขึ้นและลดทอนความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทย ทำให้ประเทศไทยประสบกับการขาดดุลการค้า

การแก้ไขการขาดดุลการค้า

การขาดดุลการค้าจะส่งผลเสียหายต่อประเทศโดยจะทำให้รายได้ของประเทศลดลง ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงมีความพยายามดำเนินการแก้ไขปัญหการขาดดุลการค้า ซึ่งวิธีการที่มีการดำเนินการโดยทั่วไป ได้แก่

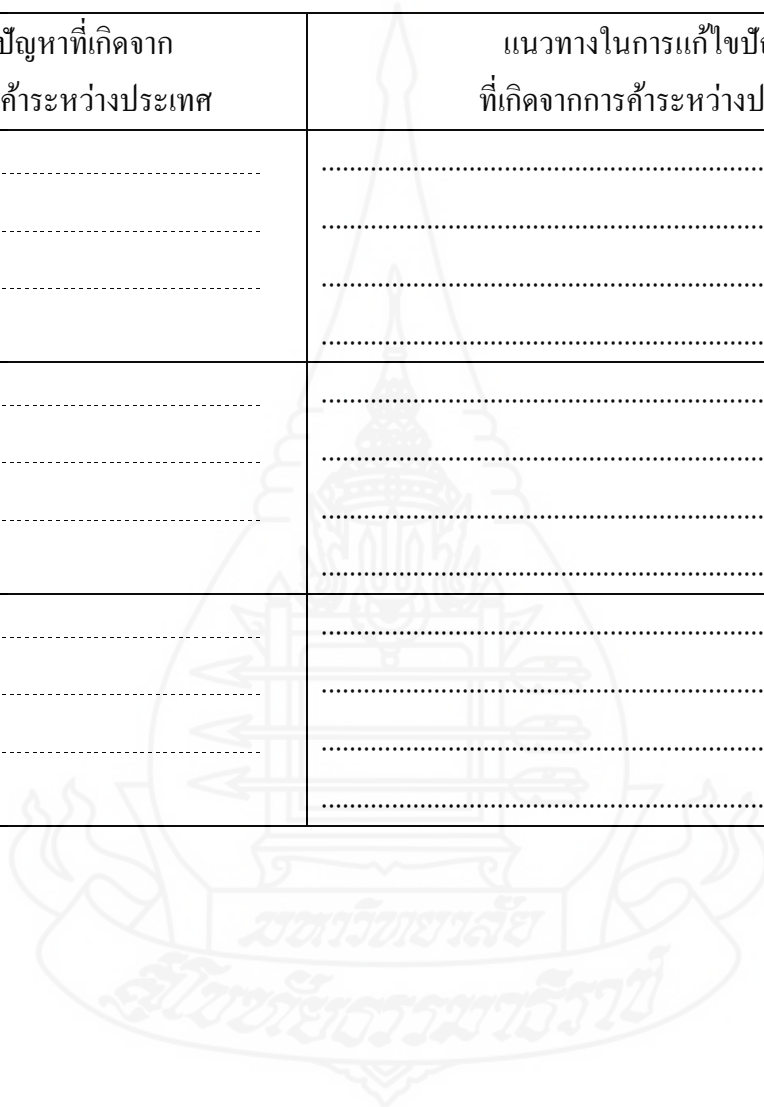
1. การควบคุมสินค้านำเข้า เป็นการใช้นโยบายการค้าแบบกีดกัน โดยอาจใช้เครื่องมือต่าง ๆ ได้แก่ การเพิ่มอัตราภาษีสินค้านำเข้า การกำหนดโควตาการนำเข้าสินค้า การกำหนดระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานสินค้าเพื่อจำกัดการนำเข้า อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งมีข้อผูกพันในการเปิดเสรีทางการค้า ดังนั้นการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการควบคุมการนำเข้าจึงสามารถทำได้ลดลง
2. การให้เงินอุดหนุน โดยการให้เงินแก่ผู้ผลิตและผู้ส่งออกเพื่อให้ราคาสินค้าต่ำลงและสามารถส่งออกได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม การให้เงินอุดหนุนนี้ก็ถือเป็นการกีดกันทางการค้าอย่างหนึ่งซึ่งขัดแย้งกับเป้าหมายการค้าเสรีขององค์การการค้าโลก นอกจากนี้การดำเนินงานในลักษณะนี้ยังเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณประเทศด้วย
3. การส่งเสริมความสามารถในการส่งออก ได้แก่ การพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตเพื่อเพิ่มคุณภาพสินค้าและลดต้นทุนในการผลิต หรือการพัฒนาระบบสินเชื่อสำหรับธุรกิจการส่งออก โดยที่ผ่านมามีประเทศไทยได้มีการจัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (EXIM Bank) ขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในด้านนี้ โดยการส่งเสริมความสามารถในการส่งออกนี้ถือเป็นแนวทางในการสนับสนุนการส่งออกที่สำคัญมากในปัจจุบัน

ใบงานที่ 3.3

เรื่อง ปัญหาที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศ

คำชี้แจง ให้นักเรียนระบุปัญหาที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศและแนวทางในการแก้ไขปัญหา
ดังกล่าว

ปัญหาที่เกิดจาก การค้าระหว่างประเทศ	แนวทางในการแก้ไขปัญหา ที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศ
.....
.....
.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระ เศรษฐศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การค้าระหว่างประเทศ

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง การค้าระหว่างประเทศ (2)

เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ประเทศไทยมีความผูกพันกับการค้าระหว่างประเทศมานานแล้ว เริ่มตั้งแต่ที่ประเทศไทยติดต่อการค้ากับต่างประเทศในสมัยสุโขทัย ซึ่งเป็นการค้าแบบระบบบรรณาการที่กระทำควบคู่ไปกับการเจริญพระราชไมตรี ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยในเวลานั้นคือประเทศจีน ต่อมาในสมัยอยุธยา การค้าได้ขยายตัวกว้างขวาง จึงได้มีการตั้งพระคลังสินค้าขึ้นเพื่อดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการค้าต่างประเทศ โดยควบคุมการค้าทั้งขาเข้าและขาออก ซึ่งดำเนินการด้วยวิธีผูกขาดและกำไรเป็นของหลวง รายได้จากพระคลังสินค้านับว่าเป็นรายได้ที่สำคัญของประเทศ ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ การค้าของไทยยังถือการค้าแบบผูกขาดโดยพระคลังสินค้า ภายหลังจากที่ระบบพระคลังสินค้าก็ได้ถูกยกเลิกอย่างเด็ดขาดเมื่อรัฐบาลอังกฤษแต่งตั้ง เซอร์ จอห์น เบาว์ริง เข้ามาทำสนธิสัญญาทางไมตรีและการค้า (สนธิสัญญาเบาว์ริง) ในพ.ศ. 2398 อย่างไรก็ตาม การค้ากับต่างประเทศยังคงดำเนินต่อไป แต่เป็นการดำเนินการของเอกชน และเมื่อโลกได้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศและการคมนาคม ก่อให้เกิดเครือข่ายการติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของโลก รวมถึงการขยายตัวของระบบทุนนิยมที่ได้รับแรงกระตุ้นจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของโลกขยายตัวเข้าสู่ภาวะไร้พรมแดน ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลของกระแสยุคโลกาภิวัตน์และแรงผลักดันของระบบทุนนิยม เมื่อประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นฉบับแรกใน พ.ศ. 2504 ทำให้ไทยถูกผนวกเข้ากับการค้าเสรีของโลก ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกก็จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศเช่นกัน

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของประเทศไทยได้
- บอกผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในยุคโลกาภิวัตน์ต่อสังคมประเทศไทยได้

3. บอกโครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยได้
4. นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้

สาระการเรียนรู้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของประเทศไทย
2. ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในยุคโลกาภิวัตน์ต่อสังคมไทย
3. โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของไทย

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการคิด

ทักษะการคิดวิเคราะห์

ทักษะการคิดสังเคราะห์

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

กระบวนการทำงานกลุ่ม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีวินัย

ใฝ่เรียนรู้

มีความรับผิดชอบ

กิจกรรมการเรียนรู้ (การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD)

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยใช้กลุ่มเดิมจากการเรียนรู้เรื่อง การเงินและการคลัง

1. ชื่อนำเข้าสู่บทเรียน

ทบทวนเนื้อหาที่เรียนเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศเดิม โดยการให้นักเรียนแต่ละ

กลุ่มร่วมกันตอบคำถาม ดังนี้

1. การค้าระหว่างประเทศมีประโยชน์ต่อประเทศไทยอย่างไร
2. นโยบายการค้าระหว่างประเทศแบบเสรี มีลักษณะอย่างไร
3. นโยบายการค้าระหว่างประเทศแบบเข้มงวด มีลักษณะอย่างไร
4. ปัญหาที่เกิดจากการเปิดการค้าระหว่างประเทศ ประกอบด้วยปัญหาใดบ้าง

2. ครูแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้

1. อธิบายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของ

ไทยได้

2. บอกผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในยุคโลกาภิวัตน์ต่อสังคม

ประเทศไทยได้

3. บอกโครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของไทยได้

4. นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้

3. ชั้นการศึกษาของกลุ่ม

1. ครูแจกใบความรู้ที่ 4.1. เรื่อง การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของประเทศไทยกลุ่มละ 2 ชุดนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้ภายในกลุ่มโดยการร่วมกันอ่านศึกษา อภิปรายกลุ่มและสร้างคำถามพร้อมร่วมกันตอบคำถามภายในกลุ่ม เปลี่ยนกันถาม – ตอบภายในกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนมีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่มและระหว่างที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มครูคอยสังเกตอย่างใกล้ชิด

2. ครูแจกใบงานที่ 4.1 เรื่อง การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของประเทศไทยกลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานภายในกลุ่มให้ครบถ้วนสมบูรณ์

3. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 4.1 หน้าชั้นเรียนทุกกลุ่ม หลังจากนั้นร่วมกันพิจารณาความถูกต้องของใบงานที่แต่ละกลุ่มนำเสนอ พร้อมทั้งแก้ไขข้อผิดพลาดร่วมกันทุกกลุ่ม

4. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแผนผังความคิดตามเนื้อหาใบความรู้ที่ 4.1 เพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาหลังจากที่นักเรียนทุกกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนเรียบร้อยแล้ว

5. ครูแจกใบความรู้ที่ 4.2 เรื่อง ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในยุคโลกาภิวัตน์ต่อสังคมประเทศไทยกลุ่มละ 2 ชุดนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้ภายในกลุ่มโดยการร่วมกันอ่าน ศึกษา อภิปรายกลุ่มและสร้างคำถามพร้อมร่วมกันตอบคำถามภายในกลุ่ม เปลี่ยนกันถาม – ตอบภายในกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนมีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่มและระหว่างที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มครูคอยสังเกตอย่างใกล้ชิด

6. ครูแจกใบงานที่ 4.2 เรื่อง ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในยุคโลกาภิวัตน์ต่อสังคมไทยกลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานภายในกลุ่มให้ครบถ้วนสมบูรณ์

7. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 4.2 หน้าชั้นเรียนทุกกลุ่มและสมาชิกที่ออกมานำเสนอใบงานต้องไม่ซ้ำกับนักเรียนที่นำเสนอใบงานที่ 4.1 หลังจากนั้นร่วมกันพิจารณาความถูกต้องของใบงานที่แต่ละกลุ่มนำเสนอ พร้อมทั้งแก้ไขข้อผิดพลาดร่วมกันทุกกลุ่ม

8. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแผนผังความคิดตามเนื้อหาใบความรู้ที่ 4.2 เพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาหลังจากที่นักเรียนทุกกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนเรียบร้อยแล้ว

9. ครูแจกใบความรู้ที่ 4.3 เรื่อง โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของไทยกลุ่มละ 2 ชุดนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้ภายในกลุ่มโดยการร่วมกันอ่าน ศึกษา อภิปรายกลุ่มและสร้างคำถามพร้อมร่วมกันตอบคำถามภายในกลุ่ม เปลี่ยนกันถาม – ตอบภายในกลุ่มเพื่อให้นักเรียนมีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม

10. ครูแจกใบงานที่ 4.3 เรื่อง โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของไทยกลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานภายในกลุ่ม

11. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 4.3 หน้าชั้นเรียนทุกกลุ่มและสมาชิกที่ออกมานำเสนอใบงานต้องไม่ซ้ำกับนักเรียนที่นำเสนอใบงานที่ 4.1 และใบงานที่ 4.2 หลังจากนั้นร่วมกันพิจารณาความถูกต้องของใบงานที่แต่ละกลุ่มนำเสนอ พร้อมทั้งแก้ไขข้อผิดพลาดร่วมกันทุกกลุ่ม

4. ขั้นทดสอบ

i. จัดเก้าอี้เป็นแถว ทดสอบรายบุคคล โดยใช้แบบทดสอบแบบเลือกคำตอบที่ถูกต้อง มี 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

ii. เมื่อทำแบบทดสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนแลกเปลี่ยนตรวจสอบคำตอบที่ถูกต้อง โดยครูเป็นผู้เฉลยคำตอบที่ถูกต้องพร้อมอธิบายเหตุผลในการตอบข้อดังกล่าว

iii. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำคะแนนจากการทดสอบมารวมกันและให้หาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้บันทึกเป็นคะแนนกลุ่มการทดสอบเรื่อง การค้าระหว่างประเทศ

5. ขั้นการรับรางวัล

เมื่อนักเรียนนำคะแนนของตนเองมารวมกันสมาชิกในกลุ่มแล้วให้ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม กลุ่มใดได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดครูให้รางวัลเป็นคะแนนสะสม 10 คะแนน และกลุ่มใดที่ได้คะแนนเฉลี่ยรองลงมาเป็นลำดับที่ 2 ได้คะแนนสะสมของกลุ่ม 9 คะแนน และที่เหลือเป็น 8 – 7 – 6 ตามลำดับ

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

สื่อ

1. ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของประเทศไทย
2. ใบความรู้ที่ 3.2 เรื่อง ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในยุคโลกาภิวัตน์

ต่อสังคมไทย

3. ใบความรู้ที่ 3.3 เรื่อง โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของไทย
4. ใบงานที่ 3.1 เรื่อง การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์

ของประเทศไทย

5. ใบงานที่ 3.2 เรื่อง ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในยุคโลกาภิวัตน์

ต่อสังคมไทย

6. ใบงานที่ 3.3 เรื่อง โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของไทย

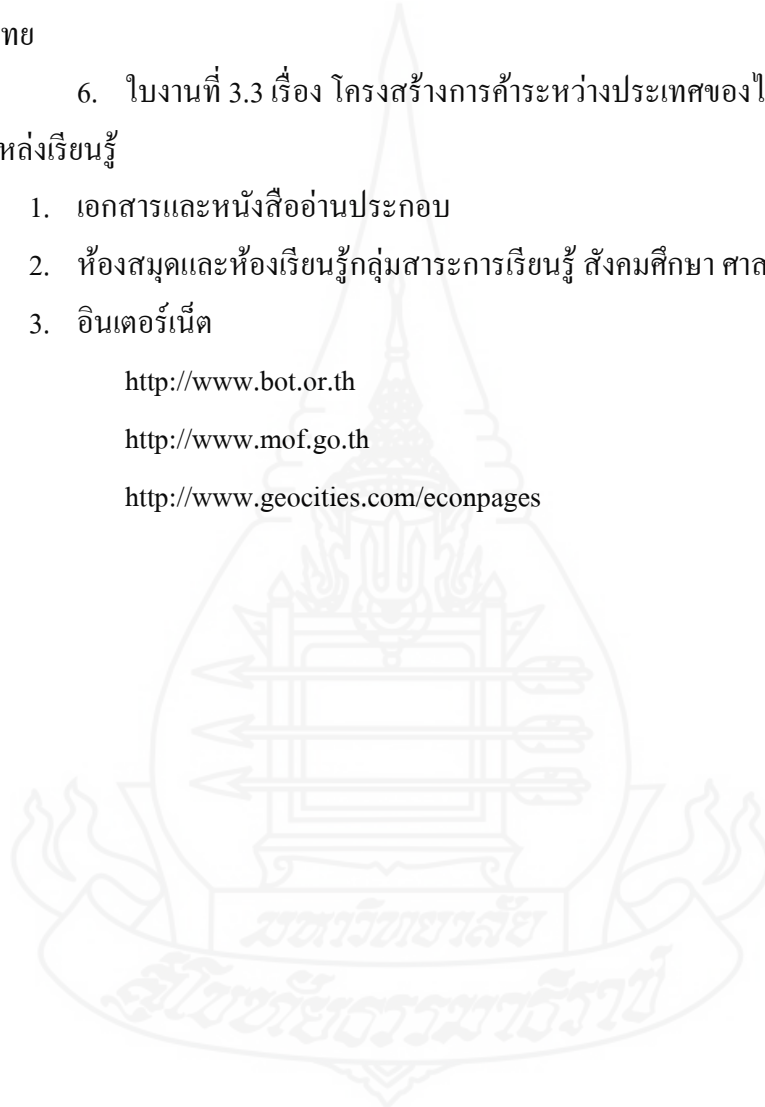
แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารและหนังสืออ่านประกอบ
2. ห้องสมุดและห้องเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. อินเทอร์เน็ต

<http://www.bot.or.th>

<http://www.mof.go.th>

<http://www.geocities.com/econpages>

ใบความรู้ที่ 4.1

เรื่อง การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของประเทศไทย

ประเทศไทยมีความผูกพันกับการค้าระหว่างประเทศมานานแล้ว เริ่มตั้งแต่ที่ประเทศไทยติดต่อการค้ากับต่างประเทศในสมัยสุโขทัย ซึ่งเป็นการค้าแบบระบบบรรณาการที่กระทำควบคู่ไปกับการเจริญพระราชไมตรี ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยในเวลานั้นคือประเทศจีน ต่อมาในสมัยอยุธยา การค้าได้ขยายตัวกว้างขวาง จึงได้มีการตั้งพระคลังสินค้าขึ้นเพื่อดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการค้าต่างประเทศ โดยควบคุมการค้าทั้งขาเข้าและขาออก ซึ่งดำเนินการด้วยวิธีผูกขาดและกำไรเป็นของหลวง รายได้จากพระคลังสินค้านับว่าเป็นรายได้ที่สำคัญของประเทศ ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ การค้าของไทยยังถือการค้าแบบผูกขาดโดยพระคลังสินค้า ภายหลังจากพระคลังสินค้าก็ได้ถูกยกเลิกอย่างเด็ดขาดเมื่อรัฐบาลอังกฤษแต่งตั้ง เซอร์ จอห์น เบาว์ริง เข้ามาทำสนธิสัญญาทางไมตรีและการค้า (สนธิสัญญาเบาว์ริง) ในพ.ศ. 2398 อย่างไรก็ตาม การค้ากับต่างประเทศยังคงดำเนินต่อไป แต่เป็นการดำเนินการของเอกชน และเมื่อโลกได้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศและการคมนาคม ก่อให้เกิดเครือข่ายการติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของโลก รวมถึงการขยายตัวของระบบทุนนิยมที่ได้รับแรงกระตุ้นจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของโลกขยายตัวเข้าสู่ภาวะไร้พรมแดน ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลของกระแสยุคโลกาภิวัตน์และแรงผลักดันของระบบทุนนิยม เมื่อประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นฉบับแรกใน พ.ศ. 2504 ทำให้ไทยถูกผนวกเข้ากับการค้าเสรีของโลก ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกก็จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเช่นกัน

จากการที่ประเทศไทยประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ปรากฏว่าอัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจของไทยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนถึงช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2530 – 2534) ประเทศไทยได้เข้าสู่ระบบทุนนิยมเต็มขั้น เมื่อสินค้าออกของไทยซึ่งเคยเป็นสินค้าการเกษตรเป็นหลัก ได้เปลี่ยนมาเป็นสินค้าอุตสาหกรรม กลายเป็นประเทศที่มีสินค้าอุตสาหกรรมเป็นหลัก ที่เรียกว่า “ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Newly Industrialized Countries : NICS)” ซึ่งในช่วงกว่า 30 ปี อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยและรายได้เฉลี่ยต่อหัวของคนไทยเพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างมาก ระบบเศรษฐกิจต้องเข้าไปผูกพันกับเศรษฐกิจโลกมากขึ้นกว่าเดิม โดยการพึ่งพิงเงินทุนจากต่างประเทศ และการเปิดตลาดเสรีเพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ ลักษณะทางเศรษฐกิจดังกล่าวจึงเรียกกันว่า เศรษฐกิจฟองสบู่ (Bubble Economy) ซึ่งหมายถึง สภาพการณ์ที่ราคาสินทรัพย์ไม่ว่าจะเป็นหลักทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ ถูกผลักดันให้สูงกว่าพื้นฐานทาง

เศรษฐกิจที่เป็นจริง ดังนั้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยจึงเป็นเพียงภาพลวงตาที่กำลังเจริญรุ่งเรืองเพราะความมั่งคั่งที่เกิดจากการซื้อขายเก็งกำไรที่ไม่ใช่การลงทุนผลิตสินค้าไปขายยังต่างประเทศอย่างแท้จริง แต่เงินนั้นก็มาจากการกู้หนี้ยืมสินต่างประเทศ ทำให้ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจขาดความมั่นคงถาวร อยู่ได้เพียงชั่วครู่ชั่วยามก็หมดไป

การขยายตัวทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วเกินไป ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเงินเพื่อ สินค้าราคาแพง อัตราดอกเบี้ยสูง ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ขยายตัวมากเกินไป เกษตรกรมีค่านิยมในการขายที่ดิน และการขยายตัวของชุมชนที่ขาดการวางแผน เช่น หมู่บ้านจัดสรร อาคารชุด เป็นต้น ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายการเปิดเสรีทางการเงิน ด้วยการยกเลิกการจำกัดการนำเงินตราเข้าออกโดยหวังจะทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาค เป็นการสนับสนุนให้เงินตราต่างประเทศไหลเข้าออกประเทศได้สะดวก ขณะนี้อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทคงที่ไม่ได้ปล่อยให้ลอยตัว รวมทั้งการให้สถาบันการเงินสามารถดำเนินงานที่เรียกว่า วิเทศธนกิจแห่งกรุงเทพ (Bangkok International Banking Facilities – BIBF) ด้วยการสามารถรับฝากและกู้ยืมเงินตราต่างประเทศ และปล่อยให้เงินตราต่างประเทศได้ ส่งผลให้สถาบันการเงินหลายแห่งปล่อยสินเชื่อไม่รัดกุม มีโครงการจำนวนมากกู้เงินจากต่างประเทศในอัตราดอกเบี้ยต่ำแล้วนำมาปล่อยกู้ระยะสั้นในที่ประเทศไทยจึงประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจฟองสบู่แตก

เมื่อเศรษฐกิจฟองสบู่แตกนำไปสู่ความชะงักงันของการส่งออก ราคาอสังหาริมทรัพย์หยุดชะงัก ตลาดหุ้นปั่นป่วน หนี้ระยะสั้นถึงกำหนดชำระ หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ทำให้ไม่เกิดการชำระทั้งดอกเบี้ยและเงินต้น ใน พ.ศ. 2539 ประเทศไทยถูกโจมตีค่าเงินบาทอย่างต่อเนื่อง ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องเสียเงินทุนสำรองระหว่างประเทศเพื่อปกป้องค่าเงินบาท จนกระทั่งเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 รัฐบาลตัดสินใจเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราจากระบบตะกร้าเงินมาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว ทำให้เงินบาทมีค่าลดลงเรื่อย ๆ และทุนสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น รัฐบาลจึงขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2540

การที่รัฐบาลขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ทำให้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่านอกจากไม่ช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจแล้ว ยังทำให้ประเทศไทยตกอยู่ภายใต้ลัทธิจักรวรรดินิยมแบบใหม่ ที่ต้องฟังฟังต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้ไทยต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของต่างชาติ จนขาดอิสระในการตัดสินใจดำเนินการบริหารประเทศและถูกเอารัดเอาเปรียบ จึงเกิดกระแสเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเองก่อน เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ดังแนวทางตามที่พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ว่า

“การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อใดพื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูง โดยลำดับต่อไป”

ต่อมาแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ได้ัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม โดยเน้นการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสร้างฐานเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็งและมีภูมิคุ้มกันต่อต้านกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกในยุคของการแข่งขันสูง ขณะเดียวกันก็เน้นพัฒนาทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย ผลจากการพัฒนาดังกล่าว ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ความยากจนลดลง ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น อันเนื่องมาจากการดำเนินการเสริมสร้างสุขภาพอนามัย การมีหลักประกันสุขภาพที่มีการปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยครอบคลุมคนส่วนใหญ่ของประเทศ อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจไทยก็ยังไม่เข้มแข็งและอ่อนไหวต่อความผันผวนจากปัจจัยภายนอก อีกทั้งยังมีปัญหาคุณภาพการศึกษา ความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความโปร่งใสในการบริหารการจัดการของภาครัฐที่ยังคงให้ความสำคัญอีกต่อไป

ใบความรู้ที่ 4.2

เรื่อง ผลกระทบของการเปิดเสรีทางการค้าในยุคโลกาภิวัตน์ต่อสังคมประเทศไทย

จากสภาพสังคมไทยเป็นสังคมเปิด การเปิดเสรีทางการค้าในยุคโลกาภิวัตน์ของไทย ได้ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบแก่ประเทศไทย ดังนี้

ผลดี ได้แก่

1. เกิดความตื่นตัวในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความอยู่รอด เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นเศรษฐกิจแบบเปิดซึ่งพึ่งพารายได้จากการส่งออกในสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 60 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ยิ่งไปกว่านั้น แนวโน้มการส่งออกในอนาคตจะเพิ่มมากขึ้น เพราะรัฐบาลไทยมีนโยบายส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศมาโดยตลอด ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัว ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและแรงงานเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งยุคโลกาภิวัตน์จึงช่วยกระตุ้นให้ส่วนต่าง ๆ ของประเทศเกิดความตื่นตัวให้พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพสินค้าและบริการของประเทศไทยให้มีความเป็นเลิศในตลาดโลก

2. ขยายโอกาสในการพัฒนาประเทศ จากภาวะที่เศรษฐกิจโลกมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นอันเป็นผลมาจากการเปิดเสรีทางการค้า ทำให้สภาพทางเศรษฐกิจโลกขยายตัวอย่างมาก ประเทศไทยจึงได้ใช้โอกาสเหล่านี้ในการสร้างประโยชน์ให้กับประเทศ โดยการเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการมากขึ้น สามารถขยายสัดส่วนการส่งออกไปยังตลาดใหม่ ๆ มากขึ้น ทำให้การจ้างงานเพิ่มขึ้น รายได้ประชาชนมากขึ้น และมาตรฐานการครองชีพของประชาชนส่วนหนึ่งในสังคมดีขึ้น

3. เกิดการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ท่ามกลางสภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่รุนแรงมากขึ้นอันเนื่องมาจากสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีความรู้เป็นอำนาจและเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีขั้นสูงที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งในยุคแห่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศต่าง ๆ ที่เปิดกว้างอย่างเสรี ได้ส่งผลให้ความรู้เป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ง่าย ไม่ถูกปิดกั้นหรือมีข้อจำกัด ทำให้ประเทศไทยต้องเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาในทุกกลุ่มประชากร โดยเฉพาะกลุ่มประชากรในโรงเรียน เพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระบบการศึกษาให้มากขึ้น โดยมีปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นแรงผลักดันที่ทำให้สังคมไทยมีแนวโน้มที่จะมุ่งไปสู่ทิศทางการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้มากขึ้น และก้าวเข้าสู่สังคมแห่งปัญญาต่อไป

ผลเสีย ได้แก่

1. การพึ่งพาระหว่างประเทศสูงขึ้น จากการใช้โลกเชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อนทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ทำให้แต่ละประเทศต้องพึ่งพิงกันมากขึ้น การตัดสินใจดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งจึงต้องคำนึงถึงสถานการณ์ระหว่างประเทศ กรอบกติกาสากล ทำให้ขาดอิสระในการดำเนินนโยบายของตนเอง

2. สินค้าของไทยบางประเภทไม่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ แม้ว่าการเปิดเสรีทางการค้าจะช่วยให้ประเทศสามารถส่งสินค้าไปขายทั่วโลกได้ แต่ปัจจุบันที่ประเทศไทยเปิดเสรีทางการค้ากับหลาย ประเทศ พบว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กของไทยหลายประเภทต้องพบกับความเสี่ยงจากการคุกคามของบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมทั้งทางเงินทุนและเทคโนโลยีที่สูงกว่า ผู้ประกอบการภายในประเทศที่ไม่สามารถปรับตัวได้ อาจสูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาดให้กับผู้ประกอบการอื่นที่มีความพร้อมมากกว่าหรือต้องปิดตัวลงในที่สุด

3. การขยายตัวของลัทธิบริโภคนิยม (Consumerism) ซึ่งเป็นการแสวงหาความมั่นคงเพื่อการบริโภค ลัทธิบริโภคนิยมเป็นการบริโภคผลผลิตทางด้านวัตถุดิบเป็นหลักและละเลยการพัฒนาคุณภาพจิตใจและปัญญา ลัทธิบริโภคนิยมนี้ทำให้คนไทยรุ่นใหม่พยายามแสวงหาผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองโดยไม่คำนึงถึงว่าจะมีผลกระทบต่อสิ่งใด ตรงนี้เองที่ทำให้การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีไมตรีหดหายไป และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมเป็นเพียงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ

4. การต้องเผชิญแรงกดดันจากประเทศมหาอำนาจเพิ่มขึ้น ยุคโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้ฝ่ายที่มีทุนเทคโนโลยี การบริการจัดการ อำนาจการเมือง อำนาจเศรษฐกิจที่เหนือกว่า สามารถครอบงำหรือใช้อิทธิพลแทรกแซงระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวิถีชีวิตของฝ่ายที่ด้อยกว่าหรืออ่อนแอกว่า เช่น กลุ่มประเทศพัฒนาแล้วใช้ความเหนือกว่าทางด้านเศรษฐกิจเข้าครอบงำองค์กรเหนือรัฐ เพื่อใช้กดดันกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กลุ่มประเทศพัฒนาแล้วกำหนดขึ้น เช่น มาตรฐานด้านการรักษาสุขภาพแวดล้อมมาตรฐานด้านแรงงาน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า แม้ว่าการเปิดการค้าเสรีทางการค้าจะเป็นประโยชน์ทุกฝ่ายและทำให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ที่ผ่านมามีผลการดำเนินนโยบายการค้าเสรีในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ยังไม่สามารถสรุปว่าการค้าเสรีนั้นส่งผลดีหรือผลเสียมากกว่าต่อประเทศกำลังพัฒนา เพราะด้านหนึ่งประเทศกำลังพัฒนา ส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากการเปิดการค้าเสรี เช่น การจ้างงานเพิ่มขึ้น การส่งออกเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจนทุเลาลง ขณะที่บางประเทศกลับได้ผลในทางตรงกันข้าม เช่น การกระจายรายได้ไม่ดีขึ้น ช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยเท่าเดิม

หรือมากขึ้น ดังนั้นการจะตัดสินใจว่าประเทศกำลังพัฒนาได้รับผลประโยชน์จากการค้าเสรีหรือไม่ จำเป็นต้องพิจารณาตัวแปรและรายละเอียดอื่น ๆ ประกอบ โดยเฉพาะประสิทธิภาพของรัฐบาลในการดำเนินนโยบายภายในประเทศที่เหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมของการมีการค้าเสรี

ใบความรู้ที่ 4.3

เรื่อง โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของไทย

โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของไทย แบ่งออกเป็นโครงสร้างสินค้าส่งออกและโครงสร้างสินค้านำเข้า มีรายละเอียด ดังนี้

1. โครงสร้างสินค้าส่งออก ก่อนเริ่มใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 สินค้าส่งออกของไทย ส่วนใหญ่มีเพียงไม่กี่ชนิด ส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรกรรม เช่น ข้าว ยางพารา ไม้สัก ดีบุก และการขยายตัวของการส่งออกก็เป็นที่ไปอย่างเชื่องช้า แต่เมื่อประเทศไทยใช้แผนพัฒนาฯ แล้ว การส่งออกของไทยก็เพิ่มขึ้นและเริ่มมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ เริ่มตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 เป็นต้นมา การส่งออกของประเทศไทยมีมูลค่าสูงขึ้นทุก ๆ ปี และสินค้าประเภทอุตสาหกรรมก็มีบทบาทเข้ามาแทนที่สินค้าเกษตรกรรม โดยเฉพาะมูลค่าการส่งออกระหว่างปี พ.ศ. 2538 – 2549 เป็นต้นมา มูลค่าส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกขยายตัวและการเริ่มพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NICs) ดังแสดงให้เห็นในตารางต่อไปนี้

ตารางโครงสร้างสินค้าส่งออกของไทย ปี พ.ศ. 2538 – 2549

มูลค่า : ล้านบาท

พ.ศ.	สินค้าเกษตรกรรม	สินค้าอุตสาหกรรม การเกษตร	สินค้าอุตสาหกรรม	สินแร่ และเชื้อเพลิง	สินค้าอื่น ๆ	รวม
2538	227,846.10	114,334.90	1,037,861.10	14,287.60	11,980	1,406,310.10
2539	226,913.30	126,260.10	1,013,492.80	28,248.70	16,124.50	1,411,039.30
2540	251,658.70	150,939.30	1,305,604.0	50,449.50	48,034.0	1,806,685.40
2541	294,779.70	176,189.20	1,660,795.30	44,273.60	72,051.80	2,248,089.40
2542	265,423.90	172,437.60	1,665,075.90	47,947.90	63,363.40	2,214,248.70
2543	291,956.10	187,698.60	2,115,414	97,399.0	75,597.10	2,768,064.80
2544	312,527.80	213,492.50	2,171,481.90	90,699.80	96,501.90	2,884,703.90
2545	305,417.50	218,941.60	2,226,390.10	85,905.40	87,286.80	2,923,941.40
2546	365,034.10	247,586.40	2,543,180.50	95,640	74,573.50	3,326,014.50
2547	414,646.50	255,841	2,994,921.80	148,087.20	61,320.10	3,874,826.60
2548	419,626.70	281,447.80	3,465,215.60	206,946.60	63,439.70	4,436,676.40
2549	4,938,508.20	299,598.80	3,811,591.10	261,409.30	72,299.40	4,938,505.20

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสาร โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

จากตารางโครงสร้างสินค้าส่งออกของไทยได้จัดอันดับสินค้าส่งออกที่สำคัญ 10 อันดับแรกในปี พ.ศ. 2549 ได้แก่

- 1) เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ
- 2) รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ
- 3) แผงวงจรไฟฟ้า
- 4) ยางพารา
- 5) เม็ดพลาสติก
- 6) อัญมณีและเครื่องประดับ
- 7) น้ำมันสำเร็จรูป
- 8) เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์
- 9) เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ และส่วนประกอบ
- 10) เคมีภัณฑ์

ตารางสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย ปี พ.ศ. 2549 (เดือน ม.ค. –ธ.ค.)

หน่วย : ล้านบาท

สินค้า	มูลค่า
1. เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	566,070.3
2. รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	363,019.4
3. แผงวงจรไฟฟ้า	267,551.0
4. ยางพารา	205,374.4
5. เม็ดพลาสติก	171,483.4
6. อัญมณีและเครื่องประดับ	138,991.7
7. น้ำมันสำเร็จรูป	138,273.3
8. เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	133,988.4
9. เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ และส่วนประกอบ	131,749.3
10. เคมีภัณฑ์	130,808.5

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสาร โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

2. โครงสร้างสินค้านำเข้า แม้ว่าการส่งออกจะทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก แต่ขณะเดียวกันมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศก็มีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากตารางแสดงโครงสร้างสินค้านำเข้าของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 – 2549 ที่มูลค่าการนำเข้าสินค้าของประเทศไทยสูงขึ้นทุกปี อันมีสาเหตุมาจากช่วงเวลาดังกล่าว ประเทศไทยเน้นการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก จึงต้องนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเข้ามาเป็นจำนวนมากเช่นกัน ดังแสดงให้เห็นในตารางต่อไปนี้

ตาราง โครงสร้างสินค้านำเข้าของไทย ปี พ.ศ. 2536 – 2549 (ม.ค. – ธ.ค.)

หน่วย : ล้านบาท

พ.ศ.	น้ำมันเชื้อเพลิง	สินค้านำเข้า	วัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป	อุปโภคบริโภค	ยานพาหนะและอุปกรณ์ขนส่ง	อื่น ๆ	รวม
2536	86,962.0	387,492.2	497,492.2	80,072.2	89,362.1	29,597.7	1,170,846.4
2537	92,545.0	472,909.4	585,726.3	94,574.6	103,022.7	20,482.4	1,369,260.4
2538	118,970.3	609,474.8	760,452.4	117,923.1	132,102.1	24,668.6	1,763,591.3
2539	160,237.8	621,597.2	760,802.5	126,252.6	123,866.6	40,068.6	1,832,825.2
2540	178,090.6	684,905.4	810,774.0	142,481.9	72,140.5	35,870.7	1,924,263.1
2541	141,859.7	576,600.3	846,171.5	153,795.5	22,844.5	32,795.0	1,774,066.4
2542	183,132.1	564,355.9	910,638.7	167,226.1	51,449.3	30,588.6	1,907,390.6
2543	304,042.4	713,301.7	1,192,885.6	186,118.7	82,628.6	15,456.2	2,494,133.1
2544	331,991.9	866,370.5	1,229,929.7	214,220.2	90,787.3	19,046.4	2,752,346.1
2545	321,025.6	841,188.4	1,272,364.7	216,718.7	99,923.2	23,619.7	2,774,840.2
2546	372,932.8	951,222.1	1,406,783.0	240,100.0	131,294.7	35,593.2	3,137,923.8
2547	540,973.3	1,074,129.0	1,731,020.6	276,102.0	150,402.2	37,781.7	3,810,408.8
2548	842,737.4	1,360,781.4	2,018,335.2	317,827.7	163,764.3	58,554.5	4,756,000.5
2549	970,375.2	1,349,321.9	2,004,988.2	344,994.4	149,574.2	51,699.6	4,870,953.6

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสาร โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ทั้งนี้ได้มีการจัดอันดับสินค้านำเข้าที่สำคัญ 10 อันดับแรกปี พ.ศ. 2549 ได้แก่

- 1) น้ำมันดิบ
- 2) เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ
- 3) เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ
- 4) เคมีภัณฑ์
- 5) แผงวงจรไฟฟ้า
- 6) เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ
- 7) เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์
- 8) สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะ และผลิตภัณฑ์
- 9) เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่ง และทองคำ
- 10) ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานพาหนะ ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางสินค้านำเข้าที่สำคัญของไทย ปี พ.ศ. 2549 (เดือน ม.ค. – ธ.ค.)

หน่วย : ล้านบาท

สินค้า	มูลค่า
1. น้ำมันดิบ	772,054.5
2. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	440,045.2
3. เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	368,392.2
4. เคมีภัณฑ์	349,814.4
5. แผงวงจรไฟฟ้า	331,126.9
6. เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	285,894.7
7. เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	282,125.4
8. สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	231,562.4
9. เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่ง และทองคำ	148,752.8
10. ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานพาหนะ	117,353.0

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การค้าระหว่างประเทศ

รหัสวิชา ส 32103

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

<p>1. การขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ นิยมขนส่งทางใด เพราะสาเหตุใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทางอากาศ เพราะมีความรวดเร็ว 2. ทางบก เพราะ ไม่จำเป็นต้องใช้คนมาก 3. ทางเรือ เพราะ ขนส่งได้ครั้งละมาก ๆ 4. ทางบก เพราะ ค่าใช้จ่ายน้อย 	<p>4. การใช้นโยบายการค้าเสรี ก่อให้เกิดผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างไร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วยคุ้มกันตลาดสินค้าภายในประเทศ 2. ช่วยคุ้มกันการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย 3. ทำให้ผู้บริโภคต้องซื้อสินค้าในราคาที่ย่อมเยา 4. ทำให้ขาดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
<p>2. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องมีการค้าขายระหว่างประเทศมากที่สุดน่าจะมาจากปัจจัยในด้านใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การมีทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกัน 2. การมีรสนิยมในการบริโภคสินค้าที่แตกต่างกัน 3. การผลิตสินค้าที่ต้องการได้โดยเสียต้นทุนที่แตกต่างกัน 4. การทำให้ประเทศสามารถนำเข้าหรือส่งออกได้หลากหลาย 	<p>5. ประเทศไทยควรเลือกใช้นโยบายการค้าแบบใดเพื่อความอยู่รอดของเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นโยบายการค้าแบบเสรี 2. นโยบายการค้าแบบคุ้มกัน 3. นโยบายการค้าแบบสังคมนิยม 4. ข้อ 1 และ 2 ถูกต้อง
<p>3. การค้าระหว่างประเทศ ทั้งการนำเข้าและส่งออกช่วยบรรเทาปัญหาด้านการคลังของรัฐบาลได้อย่างไร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รัฐได้รับค่านายหน้า 2. รัฐได้รับความน่าเชื่อถือ 3. รัฐได้รับการยอมรับทางการทูต 4. รัฐได้รับการจัดเก็บภาษี 	<p>6. ปัญหาใดที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยซึ่งอยู่ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปัญหาการได้เปรียบดุลการค้า 2. ปัญหาการขาดดุลการค้า 3. ปัญหาอัตราการค้า 4. ปัญหาการเลียนแบบการบริโภคจากต่างประเทศโดยเฉพาะชาวตะวันตก

<p>7. ปัญหาด้านอัตราการค้า หมายถึงข้อใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปริมาณสินค้านำเข้ามากกว่าปริมาณสินค้าส่งออก 2. มูลค่าสินค้านำเข้าไม่เท่าเทียมกับมูลค่าสินค้าส่งออก 3. มูลค่าการจัดเก็บภาษีนำเข้าและส่งออกที่ใกล้เคียงกัน 4. มูลค่าของค่าของเงินในประเทศต่ำกว่ามูลค่าของเงินต่างประเทศมากเกินไป 	<p>9. ประเทศไทยเข้าสู่ระบบทุนนิยมเต็มขั้น เมื่อสินค้าส่งออกของไทยซึ่งเป็นสินค้าเกษตรเป็นหลักได้เปลี่ยนมาเป็นสินค้าอุตสาหกรรม เริ่มมีในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่เท่าใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ฉบับที่ 7 2. ฉบับที่ 8 3. ฉบับที่ 9 4. ฉบับที่ 10
<p>8. ข้อใดมิใช่การแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าที่ใช้ในปัจจุบัน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การควบคุมสินค้านำเข้า 2. การให้เงินอุดหนุน 3. การส่งเสริมการส่งออก 4. การกีดกันทางการค้า 	<p>10. NICS ย่อมาจากคำว่า New Industrialized Countries หมายถึงข้อใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประเทศผู้นำทางเศรษฐกิจ 2. ประเทศผู้นำทางการค้า 3. ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ 4. ประเทศผู้ค้ารายใหม่ของไทย

เฉลยคำตอบ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง การค้าระหว่างประเทศ
รหัสวิชา ส 32103 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ
1	3	2	1	3	4	4	4	5	4
6	1	7	2	8	4	9	1	10	4

ภาคผนวก ง

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบ

แบบประเมินแผนการสอน

รายวิชา สว32101 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียน วัดโพธิ์ผักไห้(เวชพันธุอนุสรณ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ตอนที่ 1 ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด

รายการ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.สาระสำคัญ					
1.1 ครอบคลุมเนื้อหารายวิชา
1.2 ครอบคลุมจุดประสงค์
2.จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง					
2.1 สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
2.2 สอดคล้องกับตัวชี้วัด
2.3 สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา
2.4 สอดคล้องกับสาระสำคัญ
2.5 สอดคล้องกับเนื้อหา
3.จุดประสงค์นำทาง					
3.1 สอดคล้องกับสาระสำคัญ
3.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ปลายทาง
3.3 สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา
3.4 สอดคล้องกับกิจกรรมเรียนรู้
4.เนื้อหา / สาระ					
4.1 สอดคล้องกับเรื่องของแผนการสอน
4.2 สอดคล้องกับสาระสำคัญ
4.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ปลายทาง
4.4 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำทาง

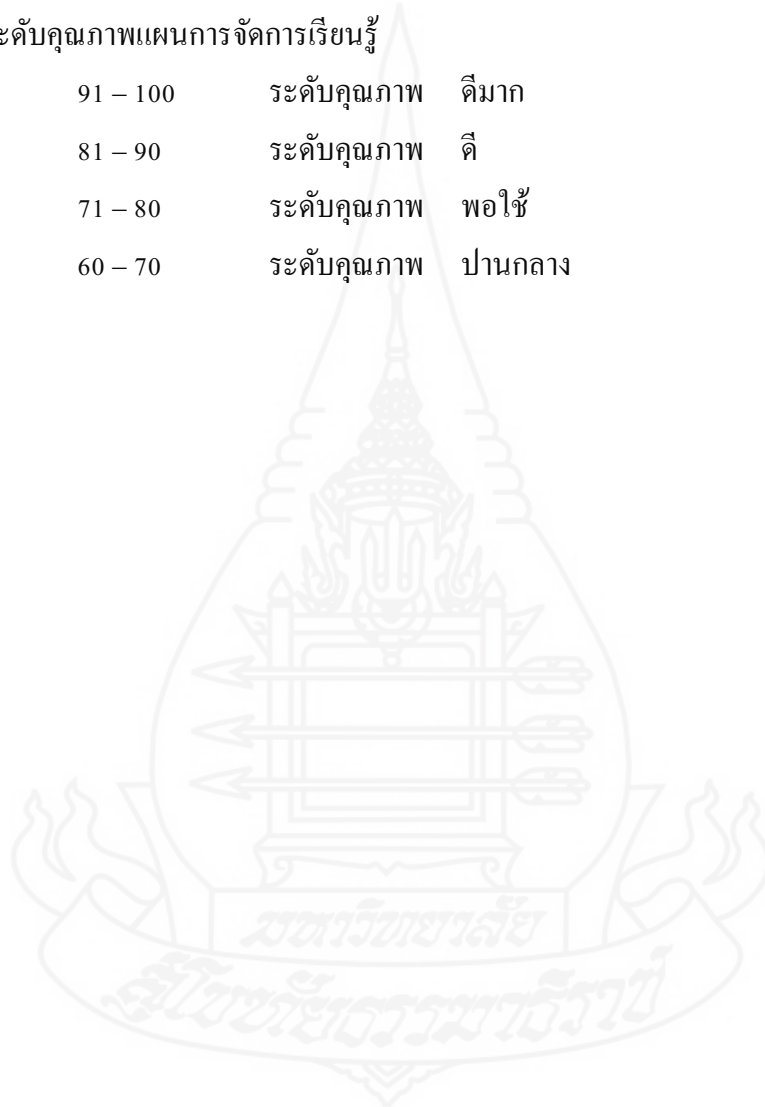
รายการ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5.กิจกรรมการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับการรู้เนื้อหา/สาระ
5.2 ชี้คผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
5.3 ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนการสอน
5.4 สอดคล้องกับสาระสำคัญ
5.5 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ปลายทาง
5.6 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ทาง
5.7 เรียงลำดับกิจกรรมจากง่ายไปหายาก
5.8 เป็นกิจกรรมที่นำไปปฏิบัติได้จริง
6.สื่อการเรียนรู้					
6.1 สอดคล้องกับเนื้อหา
6.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการ สอน
6.3 จูงใจและเร้าใจนักเรียน
6.4 มีความชัดเจนและสะดวกในการใช้
7.การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้					
7.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
7.2 สะดวกในการใช้วัดและประเมินผล
7.3 จูงใจให้นักเรียนทำแบบทดสอบ
8.กิจกรรมเสนอแนะ / กิจกรรมสืบเนื่อง					
8.1 สอดคล้องกับเนื้อหา
8.2 นำไปปฏิบัติได้

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การประเมิน สาระสำคัญ จุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหา/สาระ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ ซึ่งมีหัวข้อย่อยทั้งหมด 32 ข้อ คะแนนสูงสุด คือ 160

การคิดระดับคะแนนแผนการจัดการเรียนรู้ คือ นำคะแนนที่ได้คูณด้วย 100 และหารด้วย 160 จะได้ระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

ระดับคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้

91 – 100	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
81 – 90	ระดับคุณภาพ	ดี
71 – 80	ระดับคุณภาพ	พอใช้
60 – 70	ระดับคุณภาพ	ปานกลาง

แบบประเมินแบบทดสอบ

รายวิชา สว2101 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียน วัดโพธิ์ผักไห้(เวชพันธุ์อนุสรณ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ตอนที่ 1 ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด

รายการ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. มีความสอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหา
2. ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
3. เหมาะสมกับวัยและจิตวิทยาการเรียนรู้
4. การใช้คำถามถูกต้องชัดเจน
5. มีความเป็นปรนัย
6. วัดได้หลายด้าน
7. ประเมินผลเป็นรายบุคคลได้

แบบประเมินแบบทดสอบ ประกอบด้วย การประเมิน จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา/สาระ ซึ่งมีหัวข้อย่อยทั้งหมด 7 ข้อ คะแนนสูงสุด คือ 35

การคิดระดับคะแนนแบบทดสอบ คือ นำคะแนนที่ได้คูณด้วย 100 และหารด้วย 35 จะได้ระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

ระดับคุณภาพแบบทดสอบ

91 – 100	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
81 – 90	ระดับคุณภาพ	ดี
71 – 80	ระดับคุณภาพ	พอใช้
60 – 70	ระดับคุณภาพ	ปานกลาง
ต่ำกว่า 60	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

ตารางที่ 1 ผลการประเมินแผนการสอนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

เปรียบเทียบผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ผลการประเมิน
คนที่ 1	92.08
คนที่ 2	90.00
คนที่ 3	92.50
เฉลี่ย	92.08

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศจำนวน 4 แผนการเรียน ผ่านเกณฑ์นำไปใช้ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 92.08

แบบแสดงค่าความตรงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่				
	1	2	3	R	IOC		1	2	3	R	IOC
1	+1	+1	+1	3	1	31	+1	+1	+1	3	1
2	+1	+1	+1	3	1	32	+1	+1	+1	3	1
3	+1	+1	+1	3	1	33	+1	+1	+1	3	1
4	+1	+1	+1	3	1	34	+1	+1	+1	3	1
5	+1	+1	+1	3	1	35	+1	+1	+1	3	1
6	+1	+1	+1	3	1	36	+1	+1	+1	3	1
7	+1	+1	+1	3	1	37	+1	+1	+1	3	1
8	+1	+1	+1	3	1	38	+1	+1	+1	3	1
9	+1	+1	+1	3	1	39	+1	+1	+1	3	1
10	+1	0	+1	2	0.67	40	+1	+1	+1	3	1
11	+1	+1	+1	3	1	41	+1	+1	+1	3	1
12	+1	+1	+1	3	1	42	+1	+1	+1	3	1
13	+1	+1	+1	3	1	43	+1	+1	+1	3	1
14	+1	+1	+1	3	1	44	+1	+1	+1	3	1
15	+1	+1	+1	3	1	45	+1	+1	+1	3	1
16	+1	+1	+1	3	1	46	+1	+1	+1	3	1
17	0	+1	+1	2	0.67	47	+1	+1	+1	3	1
18	+1	+1	+1	3	1	48	+1	+1	+1	3	1
19	+1	+1	+1	3	1	49	+1	+1	+1	3	1
20	+1	+1	+1	3	1	50	+1	+1	+1	3	1
21	+1	+1	+1	3	1	51	+1	+1	+1	3	1
22	+1	0	+1	2	0.67	52	+1	+1	+1	3	1
23	+1	+1	+1	3	1	53	+1	+1	+1	3	1
24	+1	+1	+1	3	1	54	+1	+1	+1	3	1
25	+1	+1	+1	3	1	55	+1	+1	+1	3	1

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่				
	1	2	3	R	IOC		1	2	3	R	IOC
26	+1	+1	+1	3	1	56	+1	+1	+1	3	1
27	+1	+1	+1	3	1	57	+1	0	+1	2	1
28	+1	+1	+1	3	1	58	+1	+1	+1	3	1
29	+1	+1	+1	3	1	59	0	+1	+1	2	0.67
30	+1	+1	+1	3	1	60	+1	+1	+1	3	1

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยใช้ข้อสอบแบบปรนัยจำนวน 60 ข้อโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนแบบทดสอบ (ข้อ)	ผ่านเกณฑ์ IOC (1)	ผ่านเกณฑ์ IOC (0.67)	ไม่ผ่านเกณฑ์ IOC (0)
60	56	4	0

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าผลการวิเคราะห์ข้อสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าทั้ง 3 ท่านวิเคราะห์ข้อสอบแบบปรนัยจำนวน 60 ข้อ ให้ผ่านทั้ง 60 ข้อสามารถนำไปทดสอบกับนักเรียนได้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อสอบแบบปรนัยจำนวน 60 ข้อ โดยทดสอบนักเรียนที่เรียนเนื้อหาเรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ กับนักเรียนที่เรียนในปีการศึกษา 2555

จำนวนข้อสอบ (ข้อ)	ผู้เข้าสอบ (คน)	คะแนนเฉลี่ย	ข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์นำไปใช้ได้
60	20	42.00	ข้อที่ 4 6 7 10 12 13 18 25 26 27 28 29 30 31 33 37 39 40 41 42 43 44 46 47 48 49 51 53 54 55 56 58 59 60

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่าแบบทดสอบเรื่อง การเงิน การคลังและการค้าระหว่างประเทศ จำนวน 60 ข้อ ผ่านเกณฑ์นำไปใช้ได้ 34 ข้อ

ภาคผนวก จ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง การเงิน การคลัง และการค้าระหว่างประเทศ

รหัสวิชา ส 32103

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

- คำชี้แจง**
1. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยเขียนเครื่องหมายกากบาทลงในช่อง 1, 2, 3 หรือ 4 ในกระดาษคำตอบที่กรรมการแจกให้
 2. ให้นักเรียนทำทุกข้อ

1. การลงทุนจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทำให้การจ้างงานผลิตและรายได้โดยรวมของประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น มาจากสาเหตุปัจจัยใด
 1. ดอกเบี้ยลดลง
 2. ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น
 3. ดอกเบี้ยคงที่
 4. ข้อ 1 และ 2 ถูกต้อง
2. ปริมาณเงินมีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจ ยกเว้นข้อใด
 1. ระดับรายได้โดยรวมของประเทศ
 2. ผลิตโดยรวมของประเทศ
 3. การไหลเข้าของเงินตราต่างประเทศ
 4. มีผลต่อราคาและการจ้างงานในระบบเศรษฐกิจ
3. ธนาคารกลางเป็นตลาดการเงินที่มีได้ทำหน้าที่ตามข้อใด
 1. ระดมเงินทุนและให้สินเชื่อแก่นักลงทุน
 2. ระดมเงินทุนจากหน่วยเศรษฐกิจที่มีเงินออม
 3. จัดสรรทุนอย่างมีประสิทธิภาพและแก้ปัญหาในระบบเศรษฐกิจ
 4. รับฝากเงินจากบุคคลทั่วไป
4. คณง. มาจากคำย่อตามข้อใด
 1. คณะกรรมการการเงินต่างประเทศ
 2. คณะกรรมการส่งเสริมการระดมเงิน
 3. คณะกรรมการนโยบายการเงิน
 4. คณะกรรมการอนุมัติเงินของรัฐบาล
5. ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้นโยบายการเงินเพื่อประโยชน์ในด้านใดบ้าง
 1. ดูแลปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ
 2. เพื่อให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้น
 3. เพื่อรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน
 4. เพื่อรักษาความปลอดภัยความมั่นคงของประเทศไทย

6. นโยบายการเงินแบบเข้มงวด (restrictive monetary policy) เป็นนโยบายที่มีผลในด้านใด
1. ปริมาณเงินเพิ่มขึ้น
 2. ปริมาณเงินลดลง
 3. ประชาชนมีการออมทรัพย์กันมากขึ้น
 4. เกิดความมั่นคงในเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
7. หน่วยงานใดที่ไม่มีสิทธิเข้าประมูลพันธบัตรของธนาคารแห่งประเทศไทย
1. กองทุนรวม
 2. ใรงรับจำนำทั่วไป
 3. สำนักงานประกันสังคม
 4. กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
8. กิจกรรมใดที่ทางธนาคารแห่งประเทศไทยจะนำมาใช้เป็นนโยบายในช่วงการเกิดภาวะเงินฝืด
1. ปรับลดอัตราดอกเบี้ย
 2. ปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ย
 3. ขยายการลงทุนในประเทศ
 4. ส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ
9. การที่ประเทศไทยประกาศลดค่าเงินบาท มีการปรับเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากแบบคงที่มาเป็นแบบลอยตัว แสดงให้เห็นว่าในขณะนั้นเกิดเหตุการณ์ใดในระบบเศรษฐกิจของไทย
1. การลงทุนจากต่างชาติมากขึ้นไป
 2. การลงทุนจากคนไทยมากขึ้นไป
 3. ระบบเศรษฐกิจของไทยเติบโตได้ดี
 4. เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทย
10. นโยบายใดที่รัฐบาลใช้ควบคู่กับนโยบายการเงินเพื่อช่วยให้ประชาชนอยู่เป็นสุข
1. นโยบายการส่งเสริมการลงทุน
 2. นโยบายการส่งเสริมทางการตลาด
 3. นโยบายการปรับเพิ่มลดอัตราดอกเบี้ย
 4. นโยบายการคลัง
11. นโยบายการคลังเป็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใดของรัฐบาล
1. การปรับเพิ่มลดอัตราดอกเบี้ย
 2. รายรับรายจ่ายของรัฐบาล
 3. การส่งเสริมการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ
 4. การส่งเสริมทางการตลาดและการวางรากฐานการผลิต
12. การก่อกวนนี้สาธารณะคือการที่รัฐบาลมีรายจ่ายมากกว่ารายได้ หรือช่วงเวลาที่ภาวะเศรษฐกิจซบเซา รัฐบาลจะแก้ปัญหาอย่างไร
1. ตั้งงบประมาณแบบสมดุล
 2. ตั้งงบประมาณแบบเกินดุล
 3. ตั้งงบประมาณแบบขาดดุล
 4. ตั้งงบประมาณแบบเกินดุลสลับกับการตั้งงบประมาณแบบขาดดุล

13. นโยบายการคลังของรัฐบาลในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใด
1. การกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ
 2. การระดมทุนจากต่างประเทศ
 3. การพัฒนาประชาชนให้อยู่ดีกินดี
 4. การจัดหารายได้และการใช้จ่ายของรัฐบาล
14. กิจกรรมที่รัฐบาลใช้ควบคู่กับนโยบายการคลังแบบขยายตัวคือข้อใด
1. ลดภาษี
 2. เพิ่มอัตราดอกเบี้ย
 3. ลดการใช้จ่ายของภาครัฐ
 4. นโยบายงบประมาณแบบเกินดุล
15. การที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว จะส่งผลอย่างไร
1. เศรษฐกิจขยายตัว
 2. ระบบเศรษฐกิจมีการใช้จ่ายลดลง
 3. เกิดการผลิตสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น
 4. การบริโภคของประชาชนเพิ่มขึ้น
16. รัฐบาลจะใช้นโยบายการคลังแบบหดตัวเมื่อสถานการณ์ภายในประเทศมีลักษณะอย่างไร
1. เกิดปัญหาเงินฝืด
 2. เกิดปัญหาเงินเฟ้อ
 3. เศรษฐกิจขยายตัวช้า
 4. ระบบเศรษฐกิจมีการใช้จ่ายมาก
17. เครื่องมือสำคัญของนโยบายการคลังของรัฐบาลหมายถึงข้อใด
1. ภาษี
 2. อัตราดอกเบี้ย
 3. อัตราแลกเปลี่ยน
 4. งบประมาณแผ่นดิน
18. เครื่องมือใดที่เป็นทั้งแผนการใช้จ่ายเงินแผ่นดินและแผนการบริหารการเงินการคลังของรัฐบาล
1. งบประมาณแผ่นดิน
 2. กำแพงภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย
 3. รายได้ประชาชาติในแต่ละปี
 4. รายได้จากการส่งสินค้าขายต่างประเทศ
19. ลักษณะของงบประมาณแผ่นดินลักษณะใดที่มีโอกาสเกิดน้อยที่สุดหรือไม่มีโอกาสเกิดขึ้น
1. งบประมาณแบบเกินดุล
 2. งบประมาณแบบขาดดุล
 3. งบประมาณแบบสมดุล
 4. โอกาสเกิดขึ้นเท่า ๆ กัน
20. หน่วยงานใดที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณ
1. รัฐสภา
 2. สำนักงานงบประมาณ
 3. กระทรวงการคลัง
 4. ธนาคารแห่งประเทศไทย
21. ประเทศไทยควรเลือกใช้นโยบายการคลังแบบใดเพื่อความอยู่รอดของเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
1. นโยบายการคลังแบบเสรี
 2. นโยบายการคลังแบบคุ้มกัน
 3. นโยบายการคลังแบบสังคมนิยม
 4. ข้อ 1 และ 2 ถูกต้อง

22. ปัญหาใดที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนาโดยเฉาะอย่างยิ่ง ประเทศไทยซึ่งอยู่ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
1. ปัญหาการได้เปรียบดุลการค้า
 2. ปัญหาการขาดดุลการค้า
 3. ปัญหาอัตราการค้า
 4. ปัญหาการเลียนแบบการบริโภคจากต่างประเทศโดยเฉพาะชาวตะวันตก
23. ปัญหาด้านอัตราการค้า หมายถึงข้อใด
1. ปริมาณสินค้านำเข้ามากกว่าปริมาณสินค้าส่งออก
 2. มูลค่าสินค้านำเข้าไม่เท่าเทียมกับมูลค่าสินค้าส่งออก
 3. มูลค่าการจัดเก็บภาษีนำเข้าและส่งออกที่ใกล้เคียงกัน
 4. มูลค่าของค่าของเงินในประเทศต่ำกว่ามูลค่าของเงินต่างประเทศมากขึ้นไป
24. ข้อใดมิใช่การแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าที่ใช้ในปัจจุบัน
1. การควบคุมสินค้านำเข้า
 2. การให้เงินอุดหนุน
 3. การส่งเสริมการส่งออก
 4. การกีดกันทางการค้า
25. ประเทศไทยเข้าสู่ระบบทุนนิยมเต็มขั้น เมื่อสินค้าส่งออกของไทยซึ่งเป็นสินค้าเกษตรเป็นหลัก ได้เปลี่ยนมาเป็นสินค้าอุตสาหกรรม เริ่มมีในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่เท่าใด
1. ฉบับที่ 7
 2. ฉบับที่ 8
 3. ฉบับที่ 9
 4. ฉบับที่ 10
26. กิจกรรมใดที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ
1. ระบบโควตา
 2. ระบบนายทุน
 3. สรรพสามิต
 4. การช่วยเหลือจากประเทศที่สาม
27. การค้าระหว่างประเทศก่อให้เกิดประโยชน์ด้านใดมากที่สุด
1. สามารถนำเข้าสินค้าต่าง ๆ ที่ต้องการได้สะดวกมากขึ้น
 2. สามารถใช้ปัจจัยการผลิตที่ประเทศมีอยู่ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างเต็มที่
 3. ช่วยส่งเสริมการออมและการลงทุนภายในประเทศ
 4. ทำให้มีการแข่งขันกันมีผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น
28. แนวทางการปฏิบัติแบบใดที่ใช้กับนโยบายการค้าเสรี (Free Trade Policy)
1. เก็บภาษีหลายอัตรา
 2. ผลิตสินค้าหลาย ๆ ชนิด
 3. กำหนดข้อจำกัดทางการค้า
 4. ไม่พยายามผลิตสินค้าทุกชนิดที่ต้องการเอง

29. การที่ประเทศดำเนินนโยบายการค้าแบบคุ้มกันเพื่อวัตถุประสงค์ใด
1. ส่งเสริมการจ้างงานจากต่างประเทศ
 2. ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ
 3. ลดการนำเข้าสินค้าต่างประเทศ
 4. เพิ่มการจ้างงานในประเทศ
30. ข้อใดคือผลกระทบจากการที่รัฐบาลใช้นโยบายการค้าระหว่างประเทศแบบคุ้มกัน
1. ผู้ผลิตสินค้าภายในประเทศสนใจปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต
 2. ผู้ผลิตภายในประเทศอาจฉวยโอกาสหากำไร
 3. ผู้บริโภคซื้อสินค้าในราคาที่ถูกลง
 4. สินค้าเข้ามีราคาถูกลง

เฉลยคำตอบ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง การเงิน การคลัง และการค้าระหว่างประเทศ
รหัสวิชา ส 32103 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ
1	1	2	3	3	4	4	3	5	4
6	2	7	2	8	1	9	4	10	4
11	2	12	3	13	4	14	1	15	2
16	1	17	4	18	1	19	3	20	2
21	4	22	1	23	2	24	4	25	1
26	1	27	2	28	4	29	3	30	2

ผลการตรวจคะแนนทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน
ข้อสอบจำนวน 30 ข้อ ผู้เข้าสอบจำนวน 20 คน

ลำดับที่	ก่อน(x1)	หลัง(x2)	di1	di2
1	16	24	8	64
2	6	25	19	361
3	5	24	19	361
4	12	26	14	196
5	17	28	11	121
6	18	29	11	121
7	9	25	16	256
8	6	24	18	324
9	11	26	15	225
10	14	27	13	169
11	9	24	15	225
12	6	22	16	256
13	4	23	19	361
14	8	22	14	196
15	9	21	12	144
16	17	22	5	25
17	7	21	14	196
18	4	23	19	361
19	3	25	22	484
20	4	24	20	400

ค่าเฉลี่ยก่อนเรียน	9.250	S.D.ก่อนเรียน	4.8869
ค่าเฉลี่ยหลังเรียน	24.250	S.D.หลังเรียน	2.1975
-15.7197**		t -test ... >>	15.7197

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายพนา คุรุทบุตร
วัน เดือน ปีเกิด	1 เมษายน 2513
สถานที่เกิด	อำเภอ บางใหญ่ จังหวัด นนทบุรี
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร ปีการศึกษา 2548
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดโพธิ์ฟ้าไห้(เวชพันธุ์อนุสรณ์) สังกัด สพม. 3
ตำแหน่ง	ครูผู้สอน สังกศศึกษา

